

Vides pārraudzības valsts birojs

Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045, tālr. 67321173, fakss 67321049, e-pasts vpvb@vpvb.gov.lv, www.vpvb.gov.lv

Rīgā

Atzinums Nr. 5-04/5

par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu daļā par atkritumu un bīstamo atkritumu – izlietoto katalizatoru apstrādi /pārstrādi un ferosakausējumu ražošanu Liepājā

Derīgs līdz 2022. gada 10. oktobrim¹.

Paredzētās darbības ierosinātāja:

SIA “*eVan Group*”, reģistrācijas Nr. 40203070197, adrese: Eksporta iela 10 - 120, Rīga, LV – 1045. elektroniskā pasta adrese: info@evangroup.lv (turpmāk – Ierosinātāja).

Ziņojuma izstrādātāja:

SIA “*Estonian, Latvian & Lithuanian Environment*” (reģistrācijas Nr. 40003374818), adrese: Vīlandes iela 3, dz. 6, Rīga, Latvija, LV-1010; tālr. 67242411, elektroniskā pasta adrese: elle@environment.lv (turpmāk – Izstrādātāja).

Ziņojums iesniegts Vides pārraudzības valsts birojā (turpmāk arī - Birojs):

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums paredzētajai darbībai ar nosaukumu “*Bīstamo atkritumu – izlietoto katalizatoru pārstrāde un rūdas maisījumu un metāllūžņu kausēšana Liepājā*” (turpmāk – Ziņojums) Birojā tika iesniegts 2018. gada 9. oktobrī. Papildinātais Ziņojums Birojā tika iesniegts 2019. gada 12. martā un 2019. gada 14. maijā. Papildus informācija ietekmes uz vidi novērtējumam Birojā iesniegta 2019. gada 20. augustā.

Atzinums izdots saskaņā ar likuma “*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*” (turpmāk – Novērtējuma likums) 20. panta pirmo daļu, un tajā noteikti nosacījumi saskaņā ar šā likuma 20. panta desmito daļu.

¹ Saskaņā ar likuma “*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*” 20. panta vienpadsmito daļu, atzinuma derīguma termiņš ir trīs gadi, ja šajā termiņā netiek saņemts paredzētās darbības akcepta lēmums.

1. Paredzētās darbības nosaukums:

Atbilstoši Ziņojumam paredzētās darbības nosaukums ir *“Bīstamo atkritumu – izlietoto katalizatoru pārstrāde un rūdas maisījumu un metāllūžņu kausēšana Liepājā”*, tomēr ietekmes uz vidi novērtējuma gaitā Ierosinātāja ir atteikusies no daļas plānoto darbību, turklāt paredzēts apstrādāt un pārstrādāt arī izlietotos katalizatorus, kas nav klasificēti kā bīstami, tādēļ faktiski Ierosinātājas paredzētā darbība, par kuru izdots šis Biroja atzinums, ir **atkritumu un bīstamo atkritumu – izlietoto katalizatoru apstrāde un pārstrāde, kā arī ferosakausējumu ražošana** (turpmāk – Paredzētā darbība).

2. Paredzētās darbības iespējamās norises vietas:

Kapsēdes iela 3A (kadastra Nr. 1700 015 0016), Liepāja.

3. Īss Paredzētās darbības raksturojums:

3.1. Vispārēja informācija par Paredzēto darbību un ietekmes novērtējuma gaitu:

- 3.1.1. Ietekmes uz vidi novērtējuma (turpmāk arī – IVN) objekts ir izlietoto katalizatoru, kas sākotnēji izmantoti naftas pārstrādes procesos un klasificēti gan kā bīstami (atkritumu klase 160 802²), gan nebīstami (atkritumu klase 160 803), apstrāde un pārstrāde, kā arī ferosakausējumu (līdz 4 000 t gadā) ražošana Ierosinātājas esošas metalurģijas ražotnes (turpmāk – Ražotne) teritorijā Kapsēdes ielā 3A (kadastra Nr. 1700 015 0016), Liepājā (turpmāk – Darbības vieta).
- 3.1.2. Ražotnē gadā paredzēts apstrādāt un pārstrādāt līdz 24 000 t izlietotu katalizatoru, vanādijs, niķeļa un molibdēna atgūšanai, ražojot ferosakausējumus. Izlietoto katalizatoru pārstrādes un ferosakausējumu ražošanas procesā paredzēts izlietotos katalizatorus izkarsēt (sadedzināt) rotācijas krāsnīs un tālāk kausēt elektriskā loka krāsnīs. Ražotnē paredzētie procesi rotācijas krāsnīs pielīdzināmi atkritumu sadedzināšanai, uz kuru attiecas Ministru kabineta 2011. gada 24. maija noteikumu Nr. 401 *“Prasības atkritumu sadedzināšanai un atkritumu sadedzināšanas iekārtu darbībai”* (turpmāk – Noteikumi Nr. 401) prasības.
- 3.1.3. No Ziņojuma izriet, ka Latvijā pašlaik nav neviena ražotne, kurā varētu veidoties izlietoti katalizatori, kurus Ražotnē plāno pārstrādāt Ierosinātāja. Līdz ar to prognozējams, ka pārstrādei paredzētie izlietotie katalizatori, tostarp katalizatori, kas klasificēti kā bīstamie atkritumi, Latvijā tiks ievesti no citām valstīm.
- 3.1.4. IVN tika piemērots ar Biroja 2017. gada 6. oktobra lēmumu Nr. 43 *“Par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu”* (turpmāk – Lēmums Nr. 43), pamatojoties uz Novērtējuma likuma 4. panta pirmās daļas 1. punktu un šā likuma 1. pielikuma 6., 14. un 14¹. punktu. Ar Biroja Lēmumu Nr. 43 IVN tika piemērots šādām darbībām Kapsēdes ielā 3A vai Liepājā (kadastra Nr. 1700 015 0016), Kapsēdes ielā 9/15, Liepājā (kadastra Nr. 1700 015 0018), vai Brīvības ielā 103, Liepājā (kadastra Nr. 1700 022 0081):
 - 3.1.4.1. izlietoto katalizatoru (atkritumu klase 160802), kas sākotnēji izmantoti sērskābes ražošanai, pārstrādei, izmantojot hidrometalurģijas metodi (turpmāk – process Nr. 1);

² Atkritumu klasifikācijas kodi šeit un turpmāk šajā Biroja atzinumā norādīti atbilstoši Ministru kabineta 2011. gada 19. aprīļa noteikumiem Nr. 302 *“Noteikumi par atkritumu klasifikatoru un īpašībām, kuras padara atkritumus bīstamus”* (turpmāk – Noteikumi Nr. 302).

- 3.1.4.2. izlietoto katalizatoru (atkritumu klase 160802, 160803), kas sākotnēji izmantoti naftas pārstrādes procesos, pārstrādei (turpmāk – process Nr. 2), izmantojot ferosakausējumu metodi;
- 3.1.4.3. rūdas maisījumu un metāllūžņu kausēšanai (turpmāk – process Nr. 3).
- 3.1.5. Programmu ietekmes uz vidi novērtējumam (visiem trīs procesiem), ņemot vērā ietekmes uz vidi novērtējuma sākotnējās sabiedriskās apspriešanas rezultātus, Birojs izdeva 2017. gada 29. decembrī (derīguma termiņš – 2022. gada 29. decembris). Tomēr IVN gaitā Ierosinātāja ir atteikusies no iespējamās darbības vietas Brīvības ielā 103, Liepājā (kadastra Nr. 1700 022 0081), kā arī par nepiemērotu Paredzētās darbības īstenošanai pašlaik atzinusi iespējamo darbības vietu Kapsēdes ielā 9/15, Liepājā (kadastra Nr. 1700 015 0018)³. Ietekmes uz vidi novērtējuma gaitā Ierosinātāja ir atteikusies arī no sākotnēji plānotajiem procesiem Nr. 1 un Nr. 3 – vairs neparedzot izlietoto katalizatoru, kas sākotnēji izmantoti sērskābes ražošanai (atkritumu klase 160802), pārstrādi, izmantojot hidrometalurģijas metodi⁴, kā arī neparedzot rūdas maisījumu un metāllūžņu kausēšanu⁵. **Ņemot vērā minēto, kā arī to, ka citā risinājumā un iespējamās darbības vietā Ierosinātājas plānotā darbība Ziņojumā atbilstošā detalizācijas pakāpē nav vērtēta, Birojs šo atzinumu sniedz tikai par naftas pārstrādē izmantoto katalizatoru, kas atbilst atkritumu klasei 160802 un 160803, apstrādi / pārstrādi un ferosakausējumu ražošanu Darbības vietā – Kapsēdes ielā 3A, Liepājā (kadastra Nr. 1700 015 0016).**
- 3.1.6. Ierosinātājai līdzšinējās darbības veikšanai Ražotnē izsniegta Valsts vides dienesta Liepājas reģionālās vides pārvaldes (turpmāk – VVD Liepājas Pārvalde) 2012. gada 9. novembra B kategorijas atļauja Nr. LI12IB0050, kas pārskatīta 2018. gada 11. maijā ar VVD Liepājas Pārvaldes lēmumu Nr. LI18VL0044 (turpmāk – Atļauja) un kurai ar VVD Liepājas Pārvaldes 2019. gada 30. maija Lēmumu Nr. LI19VL0063 veikti grozījumi. Atbilstoši Atļaujai Ierosinātāja ir Ražotnes operators kopš 2018. gada 22. augusta⁶, līdz tam – SIA “FerroLat”. Saskaņā ar Atļauju Ražotnē jau pašlaik ir atļauta izlietoto katalizatoru (atkritumu klase 160801, 160803) pārstrāde apjomā līdz 1700 t gadā, kā arī ferosakausējumu ražošana no rūdas un metāllūžņiem. Atbilstoši Atļaujai Ražotnē pašlaik īstenotais ferosakausējumu ražošanas process no rūdas un metāllūžņiem daļēji atbilst procesam Nr. 3, no kura Ierosinātāja ar Ziņojumu ir atteikusies.
- 3.1.7. Programmas derīguma termiņa laikā Ierosinātāja 2018. gada 10. oktobrī iesniedza izvērtēšanai Ziņojumu. Birojs 2018. gada 10. decembrī, pamatojoties uz Novērtējuma likuma 6. *prim* panta ceturtajā daļā un Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL)

³ Ierosinātājas 2018. gada 9. maija iesniegums (Biroja reģistrācijas Nr. 5-01/797), Ziņojuma ievads, Ziņojuma 165. lpp.

⁴ Saskaņā ar IVN Ziņojumā (2019. gada maija redakcija) un Ierosinātājas 2019. gada 20. augusta vēstulē sniegto informāciju, Ierosinātāja ir atteikusies no hidrometalurģijas metodes, jo “IVN gaitā tika konstatēts, ka informācija par hidrometalurģijas norises un īstenošanas nosacījumiem šobrīd nav pieejama tādā detalizācijas pakāpē, kas būtu pietiekama, lai IVN pietiekamā detalizācijas pakāpē un apjomā raksturotu procesu, tā katra etapa raksturparametrus, nosacījumus un apstākļus, kas nodrošina paredzēto produktu un blakusproduktu ieguvī plānotajā kvalitātē. Ņemot vērā atzinuma par IVN Ziņojumu sniegšanas procesā, saņemtos jautājumus un komentārus par hidrometalurģijas procesa norises apstākļiem un aspektiem, ko ierosinātājs bez papildus izpētes nevar atbildēt un kas vistiešāk var ietekmēt šī procesa vides aspektus un ar tiem saistīto ietekmi uz vidi, tad šī IVN procesa ietvaros ir pieņemts lēmums neīstenot hidrometalurģiju”.

⁵ Kā izejvielas šajā procesā bija paredzēts izmantot rūdas koncentrātu, kas satur Mo – 200 t/gadā, V – 500 t/gadā, W – 500 t/gadā, Ni – 1300 t/gadā, Ti – 600 t/gadā, Fe – 1000 t/gadā, Co – 200 t/gadā, Nb – 400 t/gadā), kaļķi – 1000 t/gadā, alumīniju saturošas granulas – 500 t/gadā, koksu – 1000 t/gadā un metāllūžņus – 1000 t/gadā, gadā saražojot 5000 t ferosakausējumu.

⁶ Pārvaldes 2018. gada 22. augusta Lēmums Nr. L018VL0069 “Par 2012. gada 9. novembrī SIA “FerroLat” izsniegtās B kategorijas piesārņojošās darbības atļaujas Nr. LI12IB0050 operatora maiņu”.

64. panta otrajā daļā noteikto, pagarināja Ziņojuma izvērtēšanas un atzinuma izdošanas laiku. 2018. gada 21. decembrī, 2019. gada 1. aprīlī un 2019. gada 26. jūlijā Birojs lūdza Ierosinātājam un Izstrādātājam sniegt papildinformāciju. Aktualizētais Ziņojums, iestrādājot tajā papildinformāciju, Birojā tika iesniegts 2019. gada 12. martā un 2019. gada 14. maijā, bet papildinformācija 2019. gada 14. maija Ziņojumam – 2019. gada 20. augustā.

3.1.8. Izdodot šo atzinumu, Birojs ņem vērā, ka Ierosinātāja plāno sākotnēji pieteikto ieceri īstenot samazinātā apjomā un neparedz katalizatoru pārstrādi ar hidrometalurģijas metodi (paredz tikai ferosakausējumu ražošanu), kā arī neparedz rūdas maisījumu un metāllūžņu kausēšanu, kas samazina Paredzētās darbības ietekmi uz vidi. Tomēr Ziņojumā iekļautais ietekmju novērtējums vēl arvien sniegts kopējs, ņemot vērā gan ietekmes no hidrometalurģiskā procesa, gan arī ferosakausējumu ražošanas procesa. **Tādējādi dažos aspektos, jo īpaši gaisa piesārņojums, notekūdeņi, – ietekmes var būt novērtētas lielākas. Attiecīgi šī IVN ietvaros nav pamatoti noteikt, ka Ziņojumā novērtētie emisiju līmeņi pieņemami kā atskaites līmeņi, kuru ievērošanu Ierosinātājam Paredzētās darbības akcepta gadījumā jānodrošina (t.i. – ka jānodrošina ne sliktāks vides sniegums kā Ziņojumā novērtētais), jo vides sniegums un emisiju līmeņi Ierosinātājam, visdrīzākais, jānodrošina labāki.** Vērtējot, vai minēto iemeslu dēļ ir iespējama IVN procedūras pabeigšana, Birojs ņem vērā, ka izmaiņas sākotnēji iecerētajā darbībā nemaina Paredzētās darbības būtību – vēl arvien ir paredzēta izlieto katalizatoru, tajā skaitā katalizatoru, kas klasificēti kā bīstamie atkritumi, pārstrāde. Izmaiņas sākotnējā iecerē samazina Ražotnē pārstrādājamo atkritumu (katalizatori) un citu izejvielu (rūdas maisījumi un metāllūžņi) apjomu un veidus, no kā izriet, ka samazinās arī valstī, visdrīzākais, ievadamo bīstamo atkritumu apjoms. Līdz ar to nav sagaidāms, ka Paredzētās darbības ietekme uz vidi varētu būt lielāka, nekā Ziņojumā novērtēts. Birojs tāpat ņem vērā, ka Paredzētajai darbībai būs nepieciešams saņemt A kategorijas atļauju VVD Liepājas Pārvaldē, kuras priekšnoteikums ir arī normatīvo aktu prasībām atbilstošu gaisu piesārņojošo vielu un smaku emisijas limita projekta izstrāde. Attiecīgi ir identificējams instruments, caur kuru ievērtēt aktuālos ietekmes apjomus un noteikt emisiju limitus, lai gan lietderīgākais un atbilstošākais risinājums būtu par tiem pārliecināties jau IVN ietvaros. ņemot vērā minēto, Birojs neuzskata par samērīgu atkārtoti nodot Ziņojumu pilnveidei, un uzskata par iespējamu un nepieciešamu izvirzīt šī atzinuma 6. daļā nosacījumus Novērtējuma likuma 20. panta desmitās daļas izpratnē.

3.1.9. Paredzētā darbība saskaņā ar likuma “*Par piesārņojumu*” 1. pielikuma piektās daļas 1. punkta i apakšpunktu ir A kategorijas piesārņojošā darbība, kurai būs nepieciešams saņemt Valsts vides dienesta (turpmāk – VVD) A kategorijas atļauju attiecīgās darbības veikšanai. Viens no priekšnosacījumiem A kategorijas piesārņojošās darbības veikšanai ir labāko pieejamo tehnisko paņēmieni (turpmāk arī – LPTP) īstenošana, lai novērstu vai ierobežotu piesārņojuma rašanos, kā arī atbilstības nodrošināšana ar LPTP saistītajiem emisiju līmeņiem.

3.2. Darbības vietas un esošās situācijas raksturojums:

3.2.1. Darbības vieta izvietota Liepājas pilsētas ziemeļaustrumu daļā, Liepājas speciālās ekonomiskās zonas teritorijā. Saskaņā ar Ziņojumu Darbības vietā no 1985. gada līdz 2006. gadam atradās SIA “*Liepājas siltums*” katlumāja, bet kopš 2005. gadā atrodas SIA “*FerroLat*” ferosakausējumu Ražotne, kurā SIA “*FerroLat*” savu darbību pārtrauks līdz ar Paredzētās darbības uzsākšanu. Ierosinātāja ir iegādājusies SIA “*FerroLat*” nekustamo īpašumu Kapsēdes ielā 3A, Liepājā un jau pārņēmusi ražošanas procesu. Arī saskaņā ar Atļauju Ražotnes operators pašlaik ir Ierosinātāja, kura 2018. gada 22. augustā pārņēmusi ar Atļauju atļautās darbības.

- 3.2.2. Saistībā ar Ražotni Ziņojumā norādīts, ka tajā tiek veikta čuguna, tērauda un dzelzs sakausējumu ražošana, krāsaino metālu ražošana, kā arī sadzīves atkritumu pārstrāde un asfalta un ceļu seguma materiālu ražošana. Tomēr atbilstoši Atļaujai Ierosinātāja Ražotnē veic:
- 3.2.2.1. ferosakausējumu ražošanu divās elektriskā loka krāsnīs no rūdas vai izlietoto katalizatoru maisījuma, kas sastāv no metāla rūdas koncentrāta vai izlietotiem katalizatoriem, kā arī no palīgmateriālu piemaisījumiem (kaļķis, kokss, alumīnija skaidas); saskaņā ar Atļauju pārstrādes procesos iegūst dzelzs sakausējumus ar attiecīgiem metāliem – Ni, Co, Mo, W, V, Nb, Ti līdz 5 000 t gadā;
 - 3.2.2.2. vanādijs atgūšanu (līdz 5 400 t gadā) no vanādijs saturošiem čuguna un tērauda ražošanas izdedžiem (atkritumu klasifikācijas kods 100202), tos drupinot un metālu atdalot ar magnētu; saskaņā ar Atļauju gadā tiek pārstrādāti ~ 27 000 t čuguna un tērauda ražošanas izdedžu;
 - 3.2.2.3. asfalta un ceļa seguma materiālu ražošanu līdz 89 400 t gadā no izlietota (reciklēta) asfalta (līdz 40 000 t gadā), kam tiek pievienotas smiltis, „Sifsent” maisījums vai gultņu padziļināšanas dūņas (līdz 30 000 t gadā) un citi materiāli.
- 3.2.3. Saskaņā ar spēkā esošo Liepājas pilsētas teritorijas plānojumu⁷ (turpmāk – Teritorijas plānojums) Darbības vieta atrodas un arī robežojas ar *ražošanas un noliktavu apbūves teritorijām*(RR)⁸. Darbības vieta atrodas 7 km zonā ap lidostu. Teritorijas plānojumā nav noteikti ierobežojumi saistībā ar šo zonu. Saskaņā ar Ziņojumā norādīto Darbības vietā neatrodas citas aizsargjoslas un tā neatrodas citās aizsargjoslās.
- 3.2.4. Saskaņā ar Ziņojumu Darbības vietas kopējā platība ir 20,35 ha. Pašlaik ražošanas vajadzībām Ierosinātāja izmanto ~0,5 ha no teritorijas, bet pārējā teritorija netiek izmantota saimnieciskās darbības veikšanai vai nodrošināšanai. Teritorijas saimnieciskās darbības zonā ir grants segums, bet pārējā teritorijas daļā – zālājs. Teritorija ir norobežota ar žogu. Galvenā ražošanas ceha platība ir ~2 695 m², bet palīgēku kopējā platība ir ~490 m². Ražošanas telpās atrodas ferosakausējumu ražošanas iekārtas – divas elektriskā loka krāsnis ar ievadīto siltumjaudu 3 MW katra (ražošanas jauda Ziņojumā⁹ norādīta vienai no elektriskā loka krāsnīm – 0,25 t/h).
- 3.2.5. Aptuveni 0,2 km no Darbības vietas atrodas Grobiņas novada Medzes pagasta teritorija.
- 3.2.6. Darbības vieta ziemeļos robežojas ar SIA “Baltic Agro” rapšu pirmāpstrādes un pārstrādes kompleksa teritoriju¹⁰. Ziņojumā norādīts, ka saistībā ar Darbības vietai piegulošajiem īpašumiem nav noteikti nekādi apgrūtinājumi, aprobežojumi vai ierobežojumi, kas varētu ietekmēt Paredzētās darbības īstenošanu. Uz ziemeļiem un ziemeļrietumiem no Darbības vietas atrodas dzelzceļa pievedceļš, kas netiek izmantots, savukārt uz austrumiem no Darbības vietas ~0,24 km attālumā atrodas Kapsēdes iela ar vidēju satiksmes intensitāti, bet nedaudz tālāk Kapsēdes ielā 2 atrodas Liepājas biznesa centrs¹¹ ar vairākiem ražošanas, galvenokārt, metālapstrādes, uzņēmumiem. Rietumos Darbības vieta robežojas ar neapbūvētu teritoriju.

⁷ Teritorijas plānojums apstiprināts ar Liepājas pilsētas domes 2012. gada 16. februāra lēmumu Nr.74 (prot.Nr.3, 37#).

⁸ Ziņojuma 2.2. nodaļā sniegta informācija par īpašumiem, ar kuriem Darbības vieta robežojas.

⁹ Sk. Ziņojuma 30. lpp.

¹⁰ Darbojas saskaņā ar VVD Liepājas Pārvaldes izsniegtu atļauju B kategorijas piesārņojošai darbībai Nr. LI11IB0047.

¹¹ Liepājas biznesa centra īpašnieks ir Liepājas speciālās ekonomiskās zonas SIA “PUMAC LIEPAJA”, kas nodrošina tā apsaimniekošanu, infrastruktūras uzturēšanu un attīstību, sadarbību ar nomniekiem.

- 3.2.7. Kapsēdes ielu ar Darbības vietu savieno pievedceļš – Kalenieku iela ar grants segumu. Saskaņā ar Ziņojumu Darbības vietas tuvākajā apkārtnē atrodas vairāk nekā 20 ražošanas uzņēmumi, kas veic saimniecisko darbību (informācija par šiem uzņēmumiem sniegta Ziņojuma 2.3. nodaļā).
- 3.2.8. Saskaņā ar Ziņojuma 2.1. nodaļā sniegto informāciju Darbības vietā pašlaik atrodas vairāki ūdensvadi, kas netiek izmantoti. Ūdensapgādes nodrošināšanai tiek izmantots ūdensvads, kas savieno galveno ražošanas ēku ar dziļurbumu VSIA “*Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs*” (turpmāk – LVĢMC) DB Nr. 2604, un ūdensvads, kas savieno uzņēmuma teritoriju ar blakus esošo SIA “*Baltic Agro*” objektu. Ziņojumā norādīts, ka inženiertīklu (ūdensvadu un kanalizācijas) tehniskā stāvokļa inventarizācija un novērtēšana nav veikta.
- 3.2.9. Darbības vietā nav izbūvēti sadzīves kanalizācijas tīkli. Sadzīves (darbinieku tualetes) notekūdeņi tiek novadīti uz tvertni (ietilpība 3 m³), no kuras tie pēc nepieciešamības tiek atsūkņēti un izvesti uz SIA “*Liepājas ūdens*” notekūdeņu attīrīšanas iekārtām.
- 3.2.10. Darbības vietā izveidota lietus ūdens savākšanas sistēma no ēku jumtiem un rezervuāriem. Pirms lietus notekūdeņu novadīšanas vidē ir uzstādīts naftas produktu uztvērējs. Ziņojumā secināts, ka lietus ūdens kanalizācijai pieslēgta arī blakus esošā SIA “*Baltic Agro*” teritorija.
- 3.2.11. Uz rietumiem no Darbības vietas (~ 150 m attālumā) ir Tosmares ezers, kas ietilpst Eiropas nozīmes aizsargājamā dabas teritorijā (*Natura 2000*) – dabas liegumā “*Tosmare*” (turpmāk – Dabas liegums). Dabas liegums izveidots Eiropas Savienības aizsargājamā biotopa 6410 *Mitri zālāji periodiski izžūstošās augsnēs* un 7210* *Kaļķainu zāļu purvu ar dižo aslapi aizsardzībai*. Citas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (arī Natura 2000 teritorijas) – dabas liegums “*Medze*” atrodas ~ 6 km attālumā uz ziemeļaustrumiem, dabas liegums “*Tāšu ezers*” ~ 9 km attālumā uz ziemeļaustrumiem; dabas liegums “*Liepājas ezers*” ~ 3 km attālumā uz dienvidiem, īpaši aizsargājamā jūras teritorija “*Akmensrags*” ~ 9 km attālumā uz ziemeļrietumiem.
- 3.2.12. Atbilstoši dabas datu pārvaldības sistēmā “*Ozols*” ietvertajai informācijai tuvākais mikroliegums, kas izveidots putnu aizsardzībai, atrodas ziemeļaustrumu virzienā ~ 4,5 km attālumā no Darbības vietas. Saskaņā ar Ziņojumu Darbības vietā neatrodas īpaši aizsargājamās dabas vērtības, tuvākās īpaši aizsargājamo biotopu teritorijas atrodas Dabas Lieguma dienvidu daļā: 6530* *Parkveida pļavas un ganības*, 6450 *Palieņu zālāji*, 6410 *Mitri zālāji periodiski izžūstošās augsnēs*, 7230 *Kaļķaini zāļu purvi* un 3140 *Ezeri ar mieturalģu augāju*, bet aptuveni 300 m attālumā atrodas tuvākā īpaši aizsargājamās paparžaugu sugas – Krāsu zeltlapas (*Serrata tinctoria*) atradne. Informācija par Darbības vietai tuvumā esošajām dabas vērtībām atainota Ziņojuma 2.17. attēlā.
- 3.2.13. Novērtējot vides apstākļus Darbības vietā un tās apkārtnē, Ziņojumā norādīts:
- 3.2.13.1. Darbības vieta atrodas Piejūras zemienes Litorīnas jūras abraziācijas akumulācijas līdzenumā. Darbības vieta nav identificējama kā vēsturiski, arheoloģiski un kultūrvēsturiski nozīmīga ainavu teritorija. Darbības vietu un tās apkārtni raksturo industriāla ainava.
- 3.2.13.2. Darbības vietā un tās tiešā tuvumā neatrodas kultūras pieminekļi, rekreācijas un tūrisma objekti. Tuvākais kultūrvēstures objekts ir vietējas nozīmes industriālais kultūras piemineklis – Liepājas Karostas ūdenstornis, kas atrodas ~ 3,9 km uz dienvidrietumiem, bet tuvākie rekreācijas objekti ~ 4,2 km attālumā.

- 3.2.13.3. Darbības vietai tuvākā nozīmīgākā ūdenstilpne ir Tosmāres ezers, kas atrodas ~150 m uz rietumiem no Darbības vietas. Darbības vietas apkārtnē atrodas novadgrāvji, kas saistīti ar ezeru. Neviena no šiem novadgrāvjiem nešķērso vai nerobežojas ar Darbības vietu. Virszemes noteces ūdeņu plūsma vērsta Tosmāres ezera virzienā (Ziņojuma 2.6. attēls). Novērtēts, ka Darbības vieta nav pakļauta applūšanas riskam.
- 3.2.13.4. Darbības vietas hidroģeoloģiskos apstākļus ietekmē Tosmāres ezera tuvums. Pirmais sastopamais ūdens horizonts ir kvartāra gruntsūdens, kas ir izplatīts smilšainos nogulumos. Arī gruntsūdens notece vērsta uz rietumiem, proti, Tosmāres ezera virzienā. Gruntsūdens krituma gradients ir ļoti mazs – 0,003. Gruntsūdens līmeņa izmaiņas objekta teritorijā saistītas ar nokrišņu daudzumu un var mainīties $\pm 0,5$ m. Gruntsūdens virsma atkarībā no sezonas, var atrasties no 0,9 m līdz 1,3 m dziļumā. Smilšainie nogulumi raksturojas ar labām filtrācijas īpašībām, kas var sasniegt līdz 10 m/dnn.
- 3.2.13.5. Saskaņā ar Ziņojumā sniegto informāciju Darbības vietas teritorijas virsējo daļu no 6 m līdz 8 m klāj kvartāra nogulumu sega. Kvartāra nogulumu griezuma apakšējā daļā iegul Latvijas svītas glacigēnie nogulumi (gQ3ltv) morēnas mālsmilts un smilšmāls, kuri vietām var būt noerodēti. Tos pārsedz Litorīnas jūras smalka smilts (mQ4lt).
- 3.2.13.6. Saskaņā ar Ziņojuma 8. pielikumā ietverto informāciju teritorijas grunts analīzes liecina, ka daļai gruntī noteikto parametru (naftas produktu ogļūdeņražu indeksam, cinkam, varam, svinam, hromam, niķelim, arsēnam) tiek pārsniegts Ministru kabineta 2005. gada 25. oktobra noteikumos Nr. 804 “*Par augsnes un grunts kvalitātes normatīviem*” noteiktais mērķlielums, bet netiek pārsniegts piesardzības robežlielums. Tāpat konstatēts, ka augsnes paraugos ir piesārņojums ar kadmiju, kam pārsniegts kritiskais robežlielums (C vērtība). Saskaņā ar Ziņojuma 2. pielikumā sniegto informāciju grunts/augšnes kvalitātes normatīvs (C vērtība) kadmijam pārsniegts augsnes paraugā, taču tas netiek pārsniegts grunts un grunts ūdens paraugos. Attiecīgi Ziņojumā secināts, ka augsnes kvalitātes radītājs kadmijam atbilstoši Ministru kabineta 2009. gada 17. februāra noteikumu Nr. 158 “*Noteikumi par prasībām attiecībā uz vides monitoringu un tā veikšanas kārtību, piesārņojošo vielu reģistra izveidi un informācijas pieejamību sabiedrībai*” 14.2. punktam atrodas starpstāvoklī starp atbilstību un neatbilstību attiecīgajam augsnes kvalitātes normatīvam, jo starpība (0,18 mg/kg) starp testēšanas rezultātu (8,18 mg/kg) un normatīvu (8 mg/kg) ir mazāka par mērījuma nenoteiktību (1,39 mg/kg). Ņemot vērā minēto, Ziņojumā secināts, ka iegūtais rezultāts nenorāda, ka kadmijam augsnē būtu pārsniegts kritiskais augsnes kvalitātes robežlielums C un būtu veicama sanācija.
- 3.2.13.7. Salīdzinot veikto ūdens kvalitātes mērījumu rezultātus ar Ministru kabineta 2002. gada 12. marta noteikumu Nr. 118 “*Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti*” 10. pielikuma 1. tabulu, urbumā Nr. 1 gruntsūdenī testētajos paraugos tiek pārsniegti mērķlielumi ķīmiskā skābekļa patēriņam, kopējā skābekļa patēriņam, dzīvsudrabam un benzolam, bet urbumā Nr. 2 tiek pārsniegti mērķlielumi dzīvsudrabam un benzolam, tomēr nevienam no minētajiem parametriem netiek pārsniegts robežlielums.
- 3.2.14. Darbības vietas tiešā tuvumā neatrodas dzīvojamās mājas vai sabiedriski nozīmīgas būves. Tuvākās daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas atrodas uz dienvidrietumiem ~ 800 m attālumā no Darbības vietas, bet Liepājas reģionālā slimnīca atrodas ~ 1 km attālumā uz

dienvidaustriem no Darbības vietas. Starp šiem objektiem un Darbības vietu atrodas meža teritorija.

- 3.2.15. Abilstoši piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrā pieejamai informācijai tuvākā potenciāli piesārņotā vieta Darbības vietai ir SIA “*Lampu demerkurizācijas centrs*” (potenciāli piesārņotās vietas reģistrācijas numurs 17004/4412) darbības vieta Kapsēdes ielā 10, Liepājā, aptuveni 500 m attālumā uz dienvidaustrumiem, savukārt tuvākā piesārņotā vieta ir Liepājas karostas kanāls (potenciāli piesārņotās vietas reģistrācijas numurs 17004/5138), kas atrodas aptuveni 3 km attālumā uz dienvidrietumiem no Darbības vietas. Novērtēts, ka, tā kā objekti atrodas pietiekamā attālumā viens no otra, netiek prognozēts, ka esošais piesārņojums Kapsēdes ielā 10 var ietekmēt darbības vietu Kapsēdes ielā 3A, vai pretēji.

3.3. Paredzētās darbības un tās nodrošinājuma raksturojums:

- 3.3.1. Paredzētās darbības ietvaros plānota **naftas pārstrādes procesā radušos izlietoto katalizatoru** ar atkritumu klasi 160802 un 160803 pārstrāde (turpmāk šādi naftas pārstrādes procesā izlietotie katalizatori Biroja atzinumā tiek apzīmēti kā Izlietotie katalizatori). Ražotnē gadā plānots pārstrādāt līdz 24 000 t Izlietoto katalizatoru, saražojot līdz 2 000 t dzelzs vanadāta (FeV) un 2 000 t dzelzs niķeļa molibdāta (FeNiMo) sakausējumu.
- 3.3.2. Saskaņā ar Noteikumu Nr. 302 pielikumu atkritumi ar kodu 160802 un 160803 ir izlietoti katalizatori, kas satur pārejas metālus vai to savienojumus, no minētajiem – izlietoti katalizatori ar atkritumu kodu 160802 ir bīstami, bet ar kodu 160803 – nav bīstami. Kā izriet no Noteikumu Nr. 302 pielikuma 726. punkta 6. piezīmes saistībā ar izlietotiem katalizatoriem ar atkritumu kodu 160802 – *“pārejas metāli ir skandijs, vanādijs, mangāns, kobalts, varš, itrijs, niobijs, hafnijs, volframs, titāns, hroms, dzelzs, niķelis, cinks, cirkonijs, molibdēns un tantalā. Šie metāli un to savienojumi ir uzskatāmi par bīstamiem, ja tie ir klasificēti kā bīstamas ķīmiskas vielas saskaņā ar normatīvajiem aktiem par ķīmisko vielu un ķīmisko produktu klasificēšanas, marķēšanas un iepakojšanas kārtību”*. Savukārt saskaņā ar Noteikumu Nr. 302 pielikuma 727. punktu – kā atkritumi ar kodu 160803 klasificējamai *“izlietoti katalizatori, kuri satur citus pārejas metālus vai pārejas metālu savienojumus”*. Ievērojot minēto, nav izslēgts, ka izlietotie katalizatori, kas satur vanādijs, var būt klasificēti gan ar atkritumu kodu 160802, gan kodu 160803, atkarībā no tā, vai atkritumi klasificēti kā bīstami saskaņā ar normatīvajiem aktiem par ķīmisko vielu un ķīmisko produktu klasificēšanas, marķēšanas un iepakojšanas kārtību.
- 3.3.3. Atbilstoši Ziņojumam kā palīgmateriālus paša ražošanas procesa nodrošināšanai gadā paredzēts izmantot līdz 4 000 t kalcija oksīda (CaO, nedzēstie kaļķi), 1 500 t alumīnija granulas un 1 500 t dzelzi (metāllūžņus). Tomēr kalcija oksīda izmantošana ražošanas procesā paredzēta arī dūmgāzu attīrīšanai (līdz ~ 4 600 t gadā), attiecīgi kopējais kalcija oksīda patēriņš var sasniegt 8 600 t. Prognozēts, ka ražošanas procesā, pārstrādājot 24 000 t Izlietoto katalizatoru, bez ~ 2 000 t dzelzs vanadāta (FeV) un ~ 2 000 t dzelzs niķeļa molibdāta (FeNiMo) gadā veidosies arī ~ 28 000 t kalcija alumīnātu saturošu izdedžu, ~ 11 300 t kalcija sulfāta, kā arī veidosies 58,7 t dūmgāzu putekļu, tomēr putekļus plānots atgriezt ražošanas (kausēšanas) procesā. Ierosinātājas vērtējumā gan kalcija alumīnāts, gan kalcija sulfāts, kas vispārēji klasificējas kā atkritumi (klase 100811 un 100899) būs izmantojami kā *blakusprodukti*, jo tie atbildīšot blakusproduktu kritērijiem, kam Birojs nevar piekrist. **Aspekti, kas saistīti ar vielu un materiālu bilanci un atkritumu rašanos plašāk aplūkoti šī Biroja atzinuma 6. daļas 6.5.1. nodaļā.**
- 3.3.4. Saistībā ar Izlietoto katalizatoru sastāvu konstatējams:

- 3.3.4.1. Ņemot vērā to, ka Izlietoto katalizatoru sastāvs ir mainīgs, balstoties uz paraugu analīzi, Ziņojumā secināts, ka naftas pārstrādes procesā izmantotie katalizatori var saturēt vanādiiju (2 – 16 %), niķeli (1,5 – 3,3 %), molibdēnu (2,3 – 3,3 %), fosforu, dzelzi, gaistošos organiskos savienojumus (10 – 26 %), oglekli (17 – 28 %), kā arī arsēnu (maksimums 0,1 %), nātriju, kāliju, varu (maksimums 0,1 %), kobaltu (maksimums 0,1 %), cinku (maksimums 0,1 %). Secināts, ka citu metālu, izņemot vanādiiju, niķeli un molibdēnu, saturs Izlietotajos katalizatoros ir pārāk mazs, lai būtu ekonomiski pamatoti tos pārstrādes procesos atdalīt. Izlietoto katalizatoru sastāvā esošie citi piemaisījumi ferosakausējumu ražošanas procesā daļēji nonāks putekļos un gala produktos (ferosakausējumos), daļēji atkritumos un *blakusproduktos*.
- 3.3.4.2. Ziņojumā secināts, ka naftas pārstrādes procesā izmantotie katalizatori var saturēt arī sēru (norādīts, ka tā saturs var būt 4 – 14 %, citviet līdz 7 %¹²), lai gan **Ziņojumā analizētie naftas pārstrādē izlietotie katalizatori sēra saturu neuzrāda¹³. Birojs šo apstākli ņem vērā, vērtējot Paredzētās darbības īstenošanas nosacījumus šī atzinuma 6. daļas 6.5.2. nodaļā (Novērtējuma likuma 20. panta desmitā daļa).**
- 3.3.4.3. Saskaņā ar Ziņojumu Izlietotie katalizatori var saturēt arī hlora piejaukumus, tomēr saskaņā ar Ierosinātās sniegto informāciju, vidējais hlora saturs pārstrādei paredzētajos Izlietotajos katalizatoros būs tikai 0,03 % līdz 0,25 %, jo rotācijas krāsnis Ražotnē nebūs piemērotas tādu Izlietoto katalizatoru karsēšanai (sadedzināšanai), kuros halogēnus saturošo vielu saturs, to izsakot kā hloru, pārsniedz 1 %. Tas saistīts ar Noteikumu Nr. 401 16. punktā noteikto prasību, kas šāda satura bīstamo atkritumu gadījumā jānodrošina dūmgāzu uzkarsēšanu virs 1100° C un šādā temperatūrā tām jāatrodas vismaz divas sekundes. **Saskaņā ar Ziņojumu Ierosinātāja nevar šādus katalizatorus pieņemt vai iegādāties pārstrādei, jo rotācijas krāsnis nenodrošina dūmgāzu uzkarsēšanu līdz 1100° C. Arī šo apstākli Birojs ņem vērā, vērtējot Paredzētās darbības īstenošanas nosacījumus šī atzinuma 6. daļas 6.5.3. nodaļā (Novērtējuma likuma 20. panta desmitā daļa).**
- 3.3.5. No Ziņojuma izriet, ka tehnoloģiski Izlietoto katalizatoru pārstrādi raksturo vairāki secīgi soļi:
- 3.3.5.1. No sākuma tiek veikta Izlietoto katalizatoru izkarsēšana jeb sadedzināšana rotācijas krāsnīs, lai nodrošinātu naftas produktu atlikumu sadedzināšanu¹⁴. Paredzēts, ka sadedzināšana tiks veikta 950° C temperatūrā vismaz stundu, un Ziņojumā secināts, ka šādā temperatūrā tiks nodrošināta arī dioksīnu un benzapirēnu, kas var veidoties nepilnīgas sadegšanas laikā, sadedzināšana un pārvēršana līdz CO₂ un H₂O tvaikam. Saskaņā ar Ziņojumā norādīto – rotācijas krāsnis atbildīs Noteikumos Nr. 401 noteiktajām prasībām. Vienlaikus Ziņojumā norādīts, ka Ierosinātāja paredz arī risinājumu, ka Ražotnei var tikt piegādāti katalizatori, kam jau ir veikta karsēšana, lai atdalītu naftas produktu atlikumus. Šādā gadījumā iepriekš jau izdedzinātie/izkarsētie Izlietotie katalizatori netiks apstrādāti Ražotnes rotācijas krāsnī, bet veikta tikai ferosakausējumu ražošana (no tiem) elektriskā loka krāsnīs.
- 3.3.5.2. Otrajā stadijā plānota Izdedzināto Izlietoto katalizatoru kausēšana (secīga) divās elektriskā loka krāsnīs. Pirmajā elektriskā loka krāsnī plānota niķeļa un molibdēna atdalīšana, izdedzinātajiem katalizatoriem pievienojot Fe (dzelzs) kušņus

¹² Sk., piemēram, Ziņojuma 7. lpp., 45. lpp.

¹³ Ziņojuma 1.1.1. nodaļa, 7. lpp.

¹⁴ Ierosinātāja neparedz Izlietoto katalizatoru priekškarsēšanu pirms to iekraušanas rotācijas krāsnī, jo paredzēts, ka tiks piegādāti jau iepriekš izkarsēti Izlietoti katalizatori.

(metāllūžņus) un Al (alumīnija) granulas. Šajā kausēšanas procesā tiks iegūts un atdalīts feroniķeļa – molibdēna (FeNiMo) sakausējums, kā arī vanādijs (V) saturoši izdedži. Otrajā elektriskā loka krāsnī paredzēta vanādijs sakausējumu (FeV) ražošana no iegūtajiem vanādijs saturošajiem izdedžiem. Izdedžiem tiks pievienotas piedevas – CaO (kalcijs oksīds, nedzēstie kaļķi), Al (alumīnija) granulas un Fe (dzelzs) kušņi (metāllūžņi)¹⁵, lai atdalītu un saistītu piemaisījumus. Otrajā elektriskā loka krāsnī vanādijs pentoksīds (V_2O_5) tiks reducēts līdz vanādijam, kas izšķīdīs izkausētā dzelzs masā. Prognozēts, ka (FeV) sakausējumos V saturs būs robežās no 30 % līdz 80 %.

- 3.3.5.3. Saskaņā ar Ziņojumu elektriskā loka krāsnis no iekšpuses ir oderētas ar karstumizturīgiem ķieģeļiem, kas krāsns ekspluatācijas laikā pakāpeniski nolietojas un pāriet kušņos. Oderējums tiek pēc nepieciešamības (periodiski) atjaunots.
- 3.3.6. No Ziņojuma izriet, ka Paredzēto darbību plānots realizēt divās kārtās, – 1. kārtā paredzot iekārtas un aprīkojumu, kas var nodrošināt Izlietoto katalizatoru pārstrādes jaudu līdz 8 000 t/gadā, bet 2. kārtā paredzot iekārtas un aprīkojumu, kas var nodrošināt Izlietoto katalizatoru pārstrādes jaudu līdz 24 000 t/gadā. **Tomēr informācija par Ražotnē esošo un plānoto iekārtu un aprīkojuma nodrošinājumu Ziņojumā sniegta vietām pretrunīgi un nepilnīgi, ko Birojs ņem vērā, vērtējot Paredzētās darbības īstenošanas nosacījumus (Novērtējuma likuma 20. panta desmitā daļa).** No Ziņojuma var secināt, ka 1. un 2. kārtas ietvaros paredzēts atšķirīgs tehnoloģiskais nodrošinājums – gan iekārtu skaits, gan to jauda. Tāpat var secināt, ka 1. kārtā paredzētas 2 rotācijas krāsnis un 2 elektriskā loka krāsnis, bet 2. kārtā paredzētas 2 (lielākas jaudas) rotācijas krāsnis un 3 elektriskā loka krāsnis (papildus esošajām uzstādot vēl vienu). Plašāk aspekti, kas saistīti ar tehnoloģisko nodrošinājumu un plānoto iekārto jaudu, analizēti šī Biroja atzinuma 6. nodaļas 6.5.2. apakšnodaļā.
- 3.3.7. Paredzētās darbības nodrošinājumam veicamie pārbūves darbi (vai citi uzlabojumi un papildinājumi) Ziņojumā raksturoti, aprakstā ietverot gan darbības, kas paredzētas ferosakausējumu ražošanas procesa nodrošināšanai, gan darbības, kas bija paredzētas hidrometalurģijas procesa nodrošināšanai, turklāt ne vienmēr šīs darbības Ziņojumā uzskaitītas veidā, kas ļauj tās nodalīt (atkarībā no pārstrādes procesa). Ievērojot to, ka Izlietoto katalizatoru pārstrāde hidrometalurģijas procesā vairs nav paredzēta, daļa no informācijas par veicamajiem darbiem vairs nav aktuāla. Piemēram, Ziņojumā norādīts, ka paredzēts pārbūvēt uzglabāšanas tvertnes (rezervuārus), izbūvēt jaunu angāru, tomēr šīs darbības būtu bijušas nepieciešamas, lai veiktu Izlietoto katalizatoru pārstrādi hidrometalurģijas procesā¹⁶. No Ziņojuma secināms, ka Paredzētās darbības īstenošanai būtiski Ražotnes pārveides darbi nebūs nepieciešami. Plānots atjaunot ražotnes fasādi, uzlabot piebraucamo ceļu, veikt teritorijas labiekārtošanu. Norādīts, ka rotācijas krāsnis tiks uzstādītas pie esošas ražošanas ēkas, katrai izbūvējot pamatus (~7 x 15 m lielus) un uzbūvējot nojumi pār rotācijas krāsnīm¹⁷. Tāpat tiks pilnveidota gaisvadu sistēma emisiju uztveršanai un novadīšanai uz gaisa attīrīšanas iekārtām, uzstādītas gaisa attīrīšanas iekārtas.
- 3.3.8. Saistībā ar materiālu plūsmu, pāreju no viena tehnoloģiskā procesa uz otru, kā arī emisiju savākšanu un novadīšanu uz attīrīšanas iekārtām informācija Ziņojumā sniegta atšķirīgā

¹⁵ Atbilstoši Ziņojumam pievienojamais Fe un Al daudzums tiks aprēķināts pēc faktiskā V, Ni un Mo satura izlietotajos katalizatoros un tiks noteikts laboratoriski katrai katalizatoru partijai. IVN mērķiem norādīts vidējais prognozētais patēriņš.

¹⁶ Sk., piemēram, Ziņojuma 104. lpp.

¹⁷ Sk., piemēram, Ziņojuma 104. lpp., 139. lpp.

detalizācijas pakāpē. Daļa no procesiem aprakstīti plaši, daži raksturoti vispārīgi. Atbilstoši Ziņojumā sniegtajai informācijai:

- 3.3.8.1. Izlietotos katalizatorus Paredzētās darbības gadījumā nav plānots samazināt. Izlietotos katalizatorus no uzglabāšanas vietas uz rotācijas krāsnīm pados ar šneka konveijeru. Pēc Izlietoto katalizatoru karsēšanas rotācijas krāsnīs tie tiks izņemti no rotācijas krāsnīm un pārvietoti uz elektriskā loka krāsnīm. Šis process plašāk nav raksturots, tomēr var secināt, ka tas tiks veikts pilnībā (vai daļēji) manuāli un ka process nav slēgts (emisijas nonāk Ražotnes telpās). Šajā posmā izdedzināto Izlietoto katalizatoru temperatūra būs $\sim 950\text{ }^{\circ}\text{C}$. Ziņojumā norādīts, ka materiālu plūsmā jānodrošina katalizatoru pārkraušanu no rotācijas krāsns elektriskā loka krāsnī bez uzglabāšanas, jo gadījumā, ja tie atdzīsīs, elektriskā loka krāsnī tie atkārtoti būtu jāuzkarsē. Veids, kādā tiks nodrošināta emisiju uztveršana un savākšana no izdedzināto Izlietoto katalizatoru izkraušanas un pārkraušanas procesiem, atsevišķi nav raksturots un skaidrots. Noprotams, ka emisijas (kopumā) no vaļējiem procesiem ražošanas telpās tiks savāktas gaisvadu sistēmā. Tomēr Ziņojumā vispārēji norādīts, ka gaiss tiks savākts no “*izejvielu ielādes sistēmas krāsnī*”, neprecizējot, kas domāts ar šo sistēmu un – vai emisijas tik savāktas tikai no ielādēšanas (ne izņemšanas) un tikai vienai krāsnij¹⁸. Šajā aspektā būtiski ņemt vērā, ka rotācijas krāsnis (atbilstoši Ziņojumā raksturotajam) paredzēti uzstādīt pie esošas ražošanas ēkas, tām pāri uzbūvējot nojumus. Nav šaubu, ka būvniecības darbu izpildījumam jābūt tādām, lai ražošanas korpusā, kurā atrodas/atradīsies rotācijas krāsnis, kļūst par noslēgtu būvi, kas saistīta ar telpām, kurās tiek veikti pārējie ražošanas procesi un tajās ierīkoto kopējo gaisvadu sistēmu emisiju uztveršanai un novadīšanai uz attīrīšanas iekārtām. Plašāk šie aspekti analizēti šī Biroja atzinuma 6. daļas 6.5.3. nodaļā.
- 3.3.8.2. Atbilstoši Ziņojumam Izlietotie katalizatori satur sēra savienojumus, tādēļ to apstrādes (sadedzināšanas, karsēšanas) laikā rotācijas krāsnīs veidosies SO_2 . Ziņojumā aplūkoti divi iespējamie risinājumi SO_2 attīrīšanai un tā izmantošanai – sērskābes ražošanā¹⁹ vai kalcija sulfāta (CaSO_4) jeb ģipša ražošanā. Ierosinātājas izvēlētais tehnoloģiskais risinājums ir ģipša ražošana, jo SO_2 saturs dūmgāzēs netiek vērtēts kā pietiekams, lai sērskābes ražošana būtu ekonomiski pamatota. Prognozēts, ka gadā tiks izmantots $\sim 4\,600\text{ t}$ kalcija oksīda, lai attīrītu $\sim 5\,000\text{ t}$ SO_2 . Prognozēts, ka skruberu sistēmā tiks saražotas $\sim 11\,300\text{ t}$ ģipša jeb kalcija sulfāta. Izvēlētais risinājuma nodrošināšanai Ražotnē paredzēti uzstādīt skruberu sistēmu²⁰. Ziņojumā novērtēts, ka kopumā rotācijas krāšņu dūmgāzu attīrīšanai būs nepieciešama skruberu sistēma, kas sastāv no virknē saslēgtām 4 skruberu kolonnām. Pēc SO_2 attīrīšanas skruberu sistēmā dūmgāzes paredzēti novadīt uz gaisa attīrīšanas filtru sistēmu cieto daļiņu atdalīšanai. Uz minēto filtru sistēmu daļiņu attīrīšanai paredzēti novadīt arī savāktu gaisu no Ražotnes pie citiem emisiju avotiem, tajā skaitā no elektriskā loka krāsnīm. Plašāk šie un citi aspekti, kas saistīti ar gaisu piesārņojošo vielu emisijām un dūmgāzu attīrīšanu analizēti šī Biroja atzinuma 6. daļas 6.5.3. apakšnodaļā.
- 3.3.8.3. Pirmajā elektriskā loka krāsnī no rotācijas krāsnī izdedzinātajiem Izlietotajiem katalizatoriem, alumīnija granulām un dzelzs (metāllūžņiem) paredzēti iegūt līdz $2\,000\text{ t}$ feroniķļa – molibdēna sakausējuma (FeNiMo) gadā, bet šajā procesā kā

¹⁸ Ziņojuma 1.2.8. punktā norādīts, ka piesārņotais gaiss, kas saturēs putekļus un gāzes, kas radušās reakciju gaitā, tiks savākts no šādām vietām: rotācijas krāsnis, elektriskā loka krāsnis, izejvielu *ielādes sistēmas krāsnī*, kausējumu samazināšana un fasēšana, smilšu, kalcija alumīnāta fasēšana.

¹⁹ Sk. Ziņojuma 46. lpp.

²⁰ Skruberu sistēmas principiālie risinājumi raksturoti Ziņojuma 1.2.8. nodaļā, 46.-48. lpp.

pārpalikumi veidosies vanādiju (V) saturoši izdedži. Feroniķeļa – molibdēna (FeNiMo) sakausējuma izliešanas process un tas, vai šo sakausējumu pēc atdzesēšanas paredzēts smalcināt, fasēt, Ziņojumā plašāk nav raksturots²¹, savukārt attiecībā uz izdedžiem norādīts, ka tie tiks padoti uz otru ražotnē esošo elektriskā loka krāsnī. Arī šis pārkausēšanas process plašāk nav raksturots, tomēr var secināt, ka tas tiks veikts pilnībā (vai daļēji) manuāli un ka process nav slēgts (emisijas nonāk Ražotnes telpās). No Ziņojuma izriet, ka virs elektriskās loka krāsns nodrošināta gaisa nosūce (lietussarga veida nosūce 3x3 m platībā ar jaudu 20 – 40 m³/h). No Ziņojuma tāpat izriet, ka savāktais un uz gaisa attīrīšanas sistēmu novadītais gaiss tiks attīrīts gaisa attīrīšanas filtru sistēmā.

- 3.3.8.4. Otrajā elektriskā loka krāsnī (vai divās krāsnīs pēc to skaita palielināšanas Paredzētās darbības 2. kārtā) no vanādiju (V) saturošiem izdedžiem, kam tiks pievienotas līdz ~ 4 000 t kalcija oksīda gadā, kā arī alumīnija granulas un dzelzs (metāllūžņi), paredzēts iegūt līdz ~ 2 000 t ferrovanādija (FeV) sakausējumu. Kausēšana paredzēta 1 800 – 2 000 °C temperatūrā, un iegūtie sakausējumi tiks izlieti dzesēšanas vannās (~ 900 °C karsta masa). Norādīts, ka pēc atdzesēšanas sakausējuma lietņi tālāk tiks drupināti līdz pasūtītāja noteiktajam izmēram, fasēti *big-bag* maisos un uzglabāti slēgtās telpās. Norādīts arī, ka šajā kausēšanas procesā (izkusušās masas virspusē) veidosies kušņi, kas satur kalcija alumīnātu, līdz 28 000 t gadā. Norādīts, ka šos kušņus, kas atradīsies metāla masas (FeV vai AlV sakausējums) virspusē, no metāla masas ar speciālu aprīkojumu manuāli atdalīs. Pēc tam paredzēta kušņu drupināšana un sadrupinātā materiāla pārbēršana (fasēšana) izvešanai²². No Ziņojuma izriet, ka arī virs šīs elektriskās loka krāsns nodrošināta gaisa nosūce (lietussarga veida nosūce 3x3 m platībā ar jaudu 20 – 40 m³/h). Saistībā ar lietussarga veida nosūci Ziņojumā norādīts, ka *“abām krāsnīm ir nodrošināta lietussarga veida nosūce 3x3 m platībā ar jaudu 20 – 40 m³/h. Izplūdes gāzes tiek novadītas filtru sistēmu, kur atrodas filtri daļiņu atdalīšanai”*²³. Ziņojumā nav precizēts, vai šāds risinājums paredzēts arī trešajai elektriskā loka krāsnij, tomēr Birojs pieņem, ka tāda tiks uzstādīta, jo no Ziņojuma neizriet, ka iekārtas un to aprīkojums (arī darbības principi) Ražotnē būtu paredzēts būtiski atšķirīgs. No Ziņojuma izriet, ka virs elektriskā loka krāsnīm savāktais un uz gaisa attīrīšanas sistēmu novadītais gaiss tiks attīrīts gaisa attīrīšanas filtru sistēmā.

- 3.3.9. Lai nodrošinātu ražošanas procesus, paredzēts izmantot dabas gāzi (rotācijas krāsnis) un elektroenerģiju (elektriskā loka krāsnis). Ziņojumā prognozēts, ka Paredzētās darbības 1. kārtas laikā tiks izmantota dabasgāze ~ 2,6 milj. m³/gadā, bet 2. kārtā 6,51 milj. m³/gadā. Darbības vietai ir nodrošināts pieslēgums gāzes vadam. Dabasgāzes cauruļvada diametrs ir 426 mm, garums uzņēmuma teritorijā ir 120 metri (no centralizētā dabasgāzes vada līdz galvenajai ražošanas ēkai). Dabasgāzes cauruļvada ekspluatāciju plānots uzsākt līdz ar Paredzētās darbības īstenošanu. Elektrības pievads Ražotnei tiek

²¹ Sakausējumu drupināšana un fasēšana raksturota Paredzētās darbības citā fāzē – pie darbībām otrajā elektriskā loka krāsnī, kur tiks ražoti dzelzs – vanādija sakausējumi. Arī Ziņojuma 1.6. tabulā, raksturojot pārstrādes procesos radušās emisijas no izbēršanas un drupināšanas darbiem, sakausējumu drupināšana un sadrupinātā materiāla pārbēršana norādīta sakausējumu apjomam tikai līdz 2 000 t gadā, lai gan kopējais Ražotnē iegūstamo sakausējumu daudzums prognozēts gan no pirmās elektriskā loka krāsns ~ 2 000 t, gan no otrās (vai divām otrajām elektriskā loka krāsnīm pēc to skaita palielināšanas) ~ 2 000 t.

²² Sk. Ziņojuma 1.6. tabulu, 62. lpp.

²³ LPTP ferosakausējumu ražošanai, kas noteikti ar Komisijas īstenošanas lēmumu (ES) 2016/1032 (2016. gada 13. jūnijs), ar ko saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2010/75/ES pieņem secinājumus par labākajiem pieejamiem paņēmieniem attiecībā uz krāsaino metālu ražošanu, noteic, ka viens no LPTP, kā novērst vai samazināt un savākt difūzās emisijas gaisā no izlaišanas un liešanas, ir izmantot nosūcējsistēmu.

- nodrošināts no Kapsēdes ielas puses (nodrošināts 3 fāzu 10 kV 50Hz pieslēgums apakšstacijai TP1602), kuras jaudas rezerve novērtēta kā pietiekama, lai nodrošinātu Paredzēto darbību. Kopējais elektroenerģijas patēriņš plānots ~ 5 000 MWh/gadā, neietverot ar ražošanas procesu tieši nesaistītās darbības, piemēram, elektroenerģiju apgaismojumam, palīgdarbībām, u.c.
- 3.3.10. Atbilstoši Ziņojumam ferosakausējumu ražošanas procesā ūdens netiek izmantots, tomēr no Ziņojuma izriet, ka ūdens būs nepieciešams rotācijas krāšņu dūmgāzu attīrīšanai skruberu sistēmā. Prognozēts, ka gadā sadzīves vajadzībām tiks izmantots līdz 300 m³ ūdens. Atbilstoši Ziņojumam pašlaik uzņēmumam ir noslēgts līgums ar SIA “*Baltic Agro*” par ūdensapgādes pakalpojuma sniegšanu.
- 3.3.11. Paredzētās darbības ietvaros nav plānotas izmaiņas apkārtnes meliorācijas sistēmās (koplietošanas grāvis 3422231:0348) vai jaunu meliorācijas sistēmu izveide, līdz ar to netiek prognozēta ietekme uz tuvumā esošajām meliorācijas sistēmām vai tuvākās apkārtnes hidroloģisko režīmu. Saskaņā ar Ziņojumu Ierosinātāja plāno vienīgi pārbūvēt Darbības vietā esošo lietus ūdens kanalizācijas sistēmu, to atdalot no SIA “*Baltic Agro*” lietus kanalizācijas sistēmas. Plānots, ka lietus ūdeņus novadīs Paredzētās darbības teritorijas dienvidos esošajā novadgrāvī, kas atrodas perpendikulāri dienvidos esošajai koplietošanas ūdensnotekai Nr. 3422231:03. No Ziņojuma izriet, ka pašlaik nav plānots nojaukt nevienu no Darbības vietā esošajām būvēm, vai arī veikt inženierkomunikāciju demontāžu, tomēr, lai noteiktu nepieciešamo pārbūves darbu apjomu, pirms Paredzētās darbības realizācijas vēl tikai paredzēts veikt inženiertīklu (ūdensvadu un kanalizācijas) tehniskā stāvokļa inventarizāciju un novērtēšanu.

3.4. Paredzētās darbības iespējamie alternatīvie risinājumi:

- 3.4.1. Ietekmes uz vidi novērtēšanas pamatprincipi paredz prasību, lai – novērtējot paredzēto darbību, tiktu izsvērtas pieņemamās alternatīvas, kas varētu būt piemērotas ierosinātajam projektam un tā specifiskajām īpašībām. Alternatīvas var tikt novērtētas kā tehnoloģiskajam procesam, tā darbības vietai.
- 3.4.2. Vērtējot Paredzētās darbības alternatīvos risinājumus, IVN gaitā izsvērtas gan vairākas darbības vietas, gan risinājumi tehnoloģiskajam procesam, tajā skaitā dažādiem pārstrādājamo Izlietoto katalizatoru veidiem, ņemot vērā to sākotnējo pielietojumu (sērskābes vai naftas pārstrādes procesos). Tomēr IVN gaitā Ierosinātāja no vairākiem risinājumiem atteikusies, turklāt tikai divi no risinājumiem vērtēti vienlīdzīgā vai salīdzināmā detalizācijas pakāpē²⁴ (sērskābes ražošanas procesā izlietoto katalizatoru pārstrāde, pielietojot hidrometalurģijas metodi, un Izlietoto katalizatoru pārstrāde, pielietojot ferosakausējumu metodi), bet dažādas darbības vietas tikai apsvērtas (nevis vērtētas). Tāpat konstatējams, ka atšķirīgo metalurģijas metožu pielietojums Ziņojumā (tā sākotnējās versijās) nav bijis aplūkots kā izvēlēs alternatīvas, bet gan divi plānoti procesi. Tomēr Ierosinātāja no vienas metodes pašlaik ir atteikusies, tādēļ vispārēji var uzskatīt, ka dažādus (atšķirīgus) tehnoloģiskos risinājumus Ierosinātāja ir vērtējusi, lai gan prasība par alternatīvu novērtējumu šādā veidā tiek izpildīta tikai daļēji, tajā skaitā tādēļ, ka, piemēram, ietekmes uz gaisa kvalitāti novērtējums abām metodēm veikts kopējs.
- 3.4.3. Ziņojumā kā alternatīvas vērtēti arī atšķirīgie risinājumi SO₂ emisiju attīrīšanai no rotācijas krāsnīm – tā izmantošana sērskābes vai ģipša ražošanā. Tomēr SO₂ emisiju attīrīšana, to izmantojot sērskābes ražošanā, Ziņojumā raksturots tikai vispārējā pieņēmuma formā, nevērtējot šos procesus saistībā ar Ražotnes radīto ietekmi uz vidi.

²⁴ Ministru kabineta 2015. gada 13. janvāra noteikumu Nr. 18 “*Kārtība, kādā novērtē paredzētās darbības ietekmi uz vidi un akceptē paredzēto darbību*” 2. pielikuma 8. punkts.

Attiecīgi šāds alternatīvais risinājums var tikt uzskatīts par tādu, kas Paredzētās darbības plānošanas un projektēšanas stadijā ticis apsvērts, tomēr ne par tādu, kas Ziņojumā vērtēts un IVN rezultātā varētu būt pieļaujams.

4. Izvērtētā dokumentācija:

- 4.1. Ierosinātājas 2017. gada 13. septembra vēstule, ar kuru iesniegts iesniegums Paredzētās darbības ietekmes uz vidi novērtējuma pieteikšanai.
- 4.2. Ierosinātājas pilnvarotās personas 2017. gada 20. oktobra elektroniskā vēstule, ar kuru iesniegts paziņojums par ietekmes uz vidi novērtējuma uzsākšanu un sākotnējo sabiedrisko apspriešanu.
- 4.3. Ierosinātājas pilnvarotās personas 2017. gada 9. novembra vēstule, ar kuru iesniegti ietekmes uz vidi novērtējuma sākotnējās sabiedriskās apspriešanas rezultāti, tajā skaitā 2017. gada 31. oktobra IVN sākotnējās apspriešanas protokols.
- 4.4. Fiziskas personas 2017. gada 6. novembra vēstule (reģistrēta Birojā 2017. gada 7. novembrī, Reģ. Nr. 3-01/1863).
- 4.5. Fiziskas personas un vēl 3 iedzīvotāju parakstīta 2017. gada 6. novembra vēstule (reģistrēta Birojā 2017. gada 8. novembrī, Reģ. Nr. 3-01/1880).
- 4.6. Fiziskas personas un vēl 37 iedzīvotāju parakstīta 2017. gada 6. novembra vēstule (reģistrēta Birojā 2017. gada 8. novembrī, Reģ. Nr. 3-01/1881).
- 4.7. Liepājas pilsētas domes 2017. gada 7. novembra vēstule Nr. 393226/2.1.10/393226.
- 4.8. Ierosinātājas Pilnvarotās personas 2017. gada 29. novembra vēstule, ar kuru iesniegts precizēts Iesniegums Paredzētās darbības ietekmes uz vidi novērtējuma pieteikšanai un pieprasīta programma ietekmes uz vidi novērtējumam.
- 4.9. Biroja 2017. gada 13. decembra programma Paredzētās darbības ietekmes uz vidi novērtējumam.
- 4.10. Ierosinātājas 2018. gada 9. maija iesniegums (Biroja reģistrācijas Nr. 5-01/797), ar kuru informēts par atteikšanos no alternatīvās darbības vietas Brīvības ielā 103, Liepājā.
- 4.11. Izstrādātājas 2018. gada 17. augusta elektroniskā vēstule, ar kuru iesniegts paziņojums par Ziņojuma sabiedrisko apspriešanu.
- 4.12. Izstrādātājas 2018. gada 6. septembra elektroniskā vēstule, ar kuru iesniegts IVN Ziņojuma sabiedriskās apspriedes 2018. gada 30. augusta protokols.
- 4.13. Fiziskas personas 2018. gada 31. augusta elektroniskās vēstule (reģistrēta Birojā 2018. gada 31. augustā, Reģ. Nr. 5-01/1461).
- 4.14. Liepājas pilsētas pašvaldības administrācijas 2018. gada 17. septembra vēstule Nr. 4997/2.19.1.
- 4.15. 171 iedzīvotāju parakstīts 2018. gada 14. septembra iesniegums (reģistrēts Birojā 2018. gada 18. septembrī, Reģ. Nr. 5-01/1540).
- 4.16. 10 iedzīvotāju parakstīts 2018. gada 14. septembra iesniegums (reģistrēts Birojā 2018. gada 18. septembrī, Reģ. Nr. 5-01/1539).
- 4.17. 24 iedzīvotāju parakstīts 2018. gada 14. septembra iesniegums (reģistrēts Birojā 2018. gada 19. septembrī, Reģ. Nr. 5-01/1551).

- 4.18. Ierosinātājas 2018. gada 9. oktobra vēstule “*Par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu atzinuma saņemšanu*”, ar kuru iesniegts IVN Ziņojums un paziņojums par Birojā iesniegto Ziņojumu.
- 4.19. Ziņojums “*Bīstamo atkritumu - izlietoto katalizatoru pārstrādes un rūdas maisījumu un metāllūžņu kausēšanas Liepājā ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums*” (2018. gada oktobris).
- 4.20. Liepājas pilsētas pašvaldības administrācijas 2018. gada 1. novembra vēstule Nr. 6323/2.19.1, ar kuru sniegti priekšlikumi Ziņojuma pilnveidošanai.
- 4.21. VVD Liepājas Pārvaldes 2018. gada 15. novembra vēstule Nr. 5.5.-20/1875 “*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*”, ar kuru sniegti priekšlikumi Ziņojuma pilnveidošanai.
- 4.22. Izstrādātājas 2019. gada 12. marta vēstule “*Par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma aktuālo versiju*”, ar kuru iesniegts IVN Ziņojums un paziņojums par Birojā iesniegto Ziņojumu.
- 4.23. Ziņojums “*Bīstamo atkritumu - izlietoto katalizatoru pārstrādes un rūdas maisījumu un metāllūžņu kausēšanas Liepājā ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma papildinātā versija*” (2019. gada marts).
- 4.24. 2019. gada 29. marta eksperta atzinums “*Par IVN Ziņojuma papildināti redakciju “Bīstamo atkritumu - izlietoto katalizatoru pārstrādes un rūdas maisījumu un metāllūžņu kausēšanas Liepājā”*”.
- 4.25. 2019. gada 25. aprīļa Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (turpmāk – VARAM) vēstule Nr. 1-132/3941 “*Par atzinuma sniegšanu*”.
- 4.26. Izstrādātājas 2019. gada 14. maija vēstule “*Par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma aktuālo versiju*”, ar kuru iesniegts aktualizēts IVN Ziņojums un paziņojums par Birojā iesniegto Ziņojumu.
- 4.27. Ziņojums “*Bīstamo atkritumu - izlietoto katalizatoru pārstrādes un rūdas maisījumu un metāllūžņu kausēšanas Liepājā ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma papildinātā versija*” (2019. gada maijs).
- 4.28. Ierosinātājas 2019. gada 20. augusta vēstule “*Par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma aktuālās redakcijas (2019. gada maijs) papildinājumu iesniegšanu Vides pārraudzības valsts birojā atzinuma saņemšanai*”.

5. Informācija par Paredzētās darbības novērtēšanas procesā apkopotajiem ieinteresēto pušu viedokļiem un argumentiem (tajā skaitā par sabiedriskās apspriešanas rezultātiem):

- 5.1. Detalizēta informācija par IVN sabiedriskās apspriešanas gaitu un termiņiem ir publiskota Biroja tīmekļa vietnē <http://www.vpvp.gov.lv>. Minētajā vietnē publiskoti arī visi sabiedrisko apspriešanu paziņojumi, kuros norādīta informācija par apspriešanas periodiem, notikušajām sanāksmēm un priekšlikumu iesniegšanas termiņiem. Tālāk Birojs sniedz īsu sabiedrības līdzdalības procesa un apkopoto viedokļu un argumentu izklāstu.
- 5.2. **Sākotnējā sabiedrības informēšana, sākotnējā sabiedriskās apspriešanas sanāksme, ieinteresēto pušu viedoklis un argumenti:**
 - 5.2.1. Paredzētās darbības IVN sākotnējā sabiedriskā apspriešana (turpmāk – Sākotnējā apspriešana) norisinājās no 2017. gada 18. oktobra līdz 2017. gada 12. novembrim. Paziņojums par Sākotnējo apspriešanu tika publicēts 2017. gada 18. oktobra laikrakstā “*Kurzemes vārds*”. Informācija tika izvietota arī Pašvaldības tīmekļa vietnē

www.liepaja.lv, Ierosinātājas tīmekļa vietnē <http://evangroup.info> un Biroja tīmekļa vietnē www.vpvb.gov.lv. Informatīvie materiāli par Paredzēto darbību bija pieejami Liepājas pilsētas pašvaldības administrācijas Apmeklētāju pieņemšanas centrā (Rožu iela 6, Liepāja). Paziņojumi IVN uzsākšanu un Sākotnējo apspriešanu individuāli ierakstītu vēstulu veidā tika nosūtīti to nekustamo īpašumu īpašniekiem (kopā 5 īpašnieki/valdītāji), kuru nekustamie īpašumi robežojas ar Paredzētās darbības teritoriju. Sākotnējās apspriešanas sanāksme notika 2017. gada 31. oktobrī Liepājas pilsētas pašvaldības telpās Rožu ielā 6, Liepājā, kuras laikā klātesošajiem tika sniegta informācija par Paredzēto darbību. Saskaņā sanāksmes protokolu tajā piedalījās kopumā 10 personas. Sabiedrības pārstāvji galvenokārt interesējās par Paredzētās darbības tehnoloģisko procesu, prognozētajām emisijām, to veidiem, daudzumiem un mērījumiem, kā arī par IVN procedūru.

5.2.2. Sākotnējās apspriešanas laikā – no 2017. gada 18. oktobra līdz 2017. gada 12. novembrim sabiedrība varēja sniegt priekšlikumus par Ierosinātājas Paredzēto darbību. Šajā periodā Birojā saņemti Liepājas pilsētas pašvaldības priekšlikumi ietekmes uz vidi novērtējumam un vairāki privātpersonu iesniegumi saistībā ar plānoto darbību. Galvenokārt pausts viedoklis pret Paredzētās darbības realizāciju, norādītas iespējamās negatīvās ietekmes (gaisa piesārņojums, troksnis), ko radīs Paredzētā darbība, kā arī lūgts izvērtēt iespējamo ietekmi uz dabas vērtībām, iespējamās emisijas un to pieļaujamās robežlielumus, kā arī citus aspektus, kas saistīti ar bīstamo atkritumu pārstrādi un apsaimniekošanu.

5.2.3. Pamatojoties uz Ierosinātājas sniegto informāciju un sākotnējās sabiedriskās apspriešanas rezultātiem, Birojs sagatavoja un 2017. gada 29. decembrī izdeva Programmu ietekmes uz vidi novērtējuma veikšanai. Programmā ietvertas prasības un nosacījumu kopums Paredzētās darbības novērtējumam. Visas saņemtās vēstules Birojs kopā ar Programmu nosūtīja izvērtēšanai arī Ierosinātājai.

5.3. Sabiedrības informēšana, sabiedriskās apspriešanas sapulce, ieinteresēto pušu viedoklis Ziņojuma izstrādes un apspriešanas stadijā:

5.3.1. Paziņojums par Ziņojuma sabiedrisko apspriešanu tika publicēts laikrakstā “*Kurzemes vārds*” 2018. gada 17. augusta izdevumā Nr. 158 (8243), kā arī tīmekļa vietnēs www.enviroment.lv, www.liepaja.lv un www.vpvb.gov.lv. Ziņojums bija pieejams Pašvaldības Apmeklētāju pieņemšanas centrā (Rožu ielā 6, Liepājā), kā arī Izstrādātājas tīmekļa vietnē www.environment.lv un pašvaldības tīmekļa vietnē www.liepaja.lv.

5.3.2. Ziņojuma sabiedriskās apspriešanas sanāksme klātienē notika 2018. gada 30. augustā plkst. 17.00 Liepājas reģionālajā vides pārvaldē (Jaunā Ostmalā 2a, Liepājā). Saskaņā ar sanāksmes protokolu tajā piedalījās 16 dalībnieki. Klātesošajiem tika sniegta informācija par Paredzēto darbību un ietekmju novērtējuma rezultātiem, kā arī bija iespēja uzdot jautājumus un saņemt atbildes. Sanāksmes dalībnieki galvenokārt interesējās par jautājumiem saistībā ar plānoto gaisu piesārņojošo vielu monitoringu, notekūdeņu apsaimniekošanas risinājumiem, bīstamo atkritumu veidošanos Paredzētās darbības tehnoloģiskajos procesos un to apsaimniekošanu, iespējamajām avārijas situācijām, Paredzētās darbības ietekmi uz cilvēku veselību un citiem jautājumiem, kas saistīti ar Paredzētās darbības tehnoloģisko procesu un tā nodrošināšanu.

5.3.3. Rakstiskus priekšlikumus par Ziņojumu Birojā varēja iesniegt līdz 2018. gada 17. septembrim. Šajā periodā Birojā tika saņemta Liepājas pilsētas pašvaldības 2018. gada 17. septembra vēstule ar priekšlikumiem Ziņojuma pilnveidošanai un vairākas sabiedrības pārstāvju vēstules, kurās galvenokārt iebilsts par Paredzētās darbības realizēšanu, pausti ieteikumi saistībā Paredzētās darbības tehnoloģisko aprakstu, Paredzētās darbības iespējamo ietekmi uz vidi un cilvēku veselību, izejvielu un

produkcijas transportēšanas nosacījumiem, emisiju apjomiem un to kontroli, kā arī nosacījumiem piesārņojošās darbības atļaujai.

5.4. Sabiedrības informēšana par Birojā iesniegto Ziņojumu un argumenti Ziņojuma izvērtēšanas stadijā:

5.4.1. Paziņojums par 2018. gada 9. oktobrī iesniegto Ziņojumu Birojā tika publicēts Izstrādātājas tīmekļa vietnē www.enviroment.lv, pašvaldības tīmekļa vietnē www.liepaja.lv un Biroja tīmekļa vietnē www.vpvb.gov.lv.

5.4.2. Atsaucoties uz Biroja lūgumu sniegt viedokli par Ziņojumu, Birojā tika saņemta:

5.4.2.1. Liepājas pilsētas pašvaldības administrācijas 2018. gada 1. novembra vēstule Nr. 6323/2.19.1. "*Par SIA "eVan Group" ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu*", kurā norādīts uz nepieciešamību Ziņojumu pilnveidot un sniegti priekšlikumi tā pilnveidošanai.

5.4.2.2. VVD Liepājas Pārvaldes 2018. gada 15. novembra vēstule Nr. 5.5.-20/1875 "*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*", kurā norādīts, ka VVD Liepājas Pārvaldes rekomendācijas ir daļēji ņemtas vērā, un lūgts papildināt Ziņojumu attiecībā ūdens resursu izmantošanu.

5.4.3. Birojs 2018. gada 10. decembrī, pamatojoties uz Novērtējuma likuma 6 *prim* panta ceturtajā daļā un APL 64. panta otrajā daļā noteikto, pagarināja Ziņojuma izvērtēšanas un atzinuma izdošanas laiku Ierosinātājas Paredzētajai darbībai par mēnesi. Pamatojoties uz Novērtējuma likuma 20. panta otro un trešo daļu, Birojs ar 2018. gada 21. decembra vēstuli Nr. 5-01/1336 "*Par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu*" lūdza Ierosinātāju sniegt Ziņojumā papildus informāciju un izvērtējumu.

5.5. Sabiedrības informēšana par papildināto Ziņojumu:

5.5.1. Palidinātais Ziņojums Birojā tika iesniegts 2019. gada 12. martā. Paziņojums par iesniegto Ziņojumu tika publicēts Izstrādātājas tīmekļa vietnē www.enviroment.lv, pašvaldības tīmekļa vietnē www.liepaja.lv un Biroja tīmekļa vietnē www.vpvb.gov.lv. Ziņojums elektroniski bija un šī atzinuma izdošanas brīdī joprojām ir pieejams Izstrādātājas tīmekļa vietnē www.enviroment.lv.

5.5.2. Ziņojuma izvērtēšanas gaitā Birojs saņēma eksperta atzinumu, kurā tika sniegti priekšlikumi Ziņojuma pilnveidošanai.

5.5.3. Pamatojoties uz Novērtējuma likuma 20. panta ceturto daļu, Birojs ar 2019. gada 1. aprīļa vēstuli Nr. 5-01/280 "*Par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu*" lūdza Ierosinātāju sniegt izvērtējumu par vēstulē ietvertajiem Biroja komentāriem un eksperta priekšlikumiem Ziņojuma pilnveidošanai.

5.5.4. 2019. gada 25. aprīlī Birojs saņēma VARAM vēstuli Nr. 1-132/3941 "*Par atzinuma sniegšanu*", kurā sniegts viedoklis par Paredzēto darbību un priekšlikumi Ziņojuma pilnveidošanai, kā arī norādīts, ka "*nav atbalstāma tāda atkritumu apsaimniekošanas darbība, kuras rezultātā atkritumu apjoms nevis samazinās, bet gan būtiski pieaug un nav skaidra tā turpmākā virzība un apsaimniekošana*". Birojā saņemto VARAM vēstuli Birojs nosūtīja Ierosinātāji un Izstrādātājam.

5.6. Sabiedrības informēšana par aktualizēto Ziņojumu:

5.6.1. Ziņojuma aktuālā redakcija Birojā tika iesniegta 2019. gada 14. maijā. Paziņojums par iesniegto Ziņojumu tika publicēts Izstrādātājas tīmekļa vietnē www.enviroment.lv, pašvaldības tīmekļa vietnē www.liepaja.lv un Biroja tīmekļa vietnē www.vpvb.gov.lv.

Ziņojums elektroniski bija un uz šī atzinuma izdošanas brīdi joprojām ir pieejams Izstrādātājas tīmekļa vietnē www.enviroment.lv.

- 5.6.2. Birojs 2019. gada 15. jūlijā, pamatojoties uz Novērtējuma likuma 6. *prim* panta ceturtajā daļā un APL 64. panta otrajā daļā noteikto, pagarināja Ziņojuma izvērtēšanas un atzinuma izdošanas laiku Ierosinātājas Paredzētajai darbībai par mēnesi.
- 5.6.3. Pamatojoties uz Novērtējuma likuma 20. panta otro un trešo daļu, Birojs ar 2019. gada 15. jūlijā vēstuli Nr. 5-01/647 “*Par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu*” lūdza sniegt papildu informāciju un izvērtējumu par vēstulē ietvertajiem Biroja komentāriem.
- 5.6.4. 2019. gada 20. augustā Birojā tika iesniegta papildinformācija Ziņojumam. Paziņojums par iesniegtajiem papildinājumiem Ziņojumam tika publicēts Izstrādātājas tīmekļa vietnē www.enviroment.lv, pašvaldības tīmekļa vietnē www.liepaja.lv un Biroja tīmekļa vietnē www.vpnb.gov.lv. Ziņojums elektroniski bija un uz šī atzinuma izdošanas brīdi joprojām ir pieejams Izstrādātājas tīmekļa vietnē www.enviroment.lv.
- 5.6.5. Papildinātā Ziņojuma izvērtēšanas laikā atsauksmes par Ziņojumu netika saņemtas.
- 5.6.6. Pārskats par Ziņojuma sabiedriskās apspriešanas un vērtēšanas gaitā saņemtajiem priekšlikumiem un iebildumiem, kā arī to, kā tie ņemti vērā, ietverts Ziņojuma 7., 9. un 10. pielikumā.

6. Nosacījumi, ar kādiem Paredzētā darbība ir īstenojama vai nav pieļaujama:

- 6.1. Ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros Ziņojuma autori ir izsvēruši Paredzētās darbības iespējamās ietekmes uz vidi un vērtējuši to iespējamu būtiskumu galvenajos, Izstrādātājas identificētajos aspektos. Atšķirīgā detalizācijas pakāpē vērtēti dažādi Paredzētās darbības ražošanas procesi, esošā un plānotā situācija. Saskaņā ar Ziņojumu nav sagaidāmas nozīmīgas būvdarbu radītas ietekmes, tajā skaitā tādēļ, ka nav paredzēti vērienīgi Ražotnes pārbūves darbi. Šādam vērtējumam Birojs pievienojas, tomēr tas nemazina to, ka ar īpašu rūpību jāpieiet Ražotnes iekārtu, tehnoloģisko procesu aprīkojuma un būvniecības risinājumu izvēlei, nodrošinot, ka emisijas no ražošanas procesiem tiek pārvaldītas un piesārņojums nenonāk apkārtējā vidē. Minētais aspekts, izdodot šo Biroja atzinumu, nav maznozīmīgs, ņemot vērā veidu, kādā atsevišķi no plānotajiem (arī esošajiem) procesiem un paredzētajiem būvdarbiem Ziņojumā raksturoti, kā arī to, ka rotācijas krāsnis Paredzētās darbības gadījumā atbilst bīstamo atkritumu sadedzināšanas iekārtām, uz kurām attiecas Noteikumu Nr. 401 prasības. Birojs tāpat var pievienoties no Ziņojuma izrietošam secinājumam, ka būtiska ietekme uz ainavu, kultūrvēsturiskiem un rekreācijas objektiem, dabas vērtībām, tajā skaitā Natura 2000 teritoriju (Dabas liegumu), ir maz varbūtīga. Tomēr šādam secinājumam Dabas lieguma kontekstā Birojs pašlaik var pievienoties tādēļ, ka INV gaitā Ierosinātāja ir atteikusies no sērskābes ražošanas procesā izlietotu katalizatoru pārstrādes ar hidrometalurģijas metodi, kuras gadījumā būtu nepieciešama amonija vanadāta izgulsnēšana nosēdrezervuāros. Nenoteiktība, kādā ar Ziņojumu izsvērts esošo rezervuāru tehniskais stāvoklis, iespējamās noplūdes, teritorijas lietus ūdens savākšanas sistēma²⁵, Ziņojumā pašlaik ir pārāk liela, tādēļ tā nebūtu uzskatāma par pietiekamu, lai kļiedētu iespējamās šaubas par ietekmi uz Dabas liegumu hidrometalurģijas metodes gadījumā. Kā tas novērtēts arī pašā Ziņojumā, attālums līdz Tosmares ezeram, tā hidroloģiskā saistība ar Darbības vietu un plānoto lietus ūdens novadīšanas vietu, kā arī noteces virziens un

²⁵ Ziņojuma 108. lpp. norādīts, ka pašlaik nav identificēta lietus ūdens izplūdes vieta Darbības vietā un ka šāda informācija Ierosinātājai nav pieejama. Turpat norādīts, ka Ierosinātājai nav detalizētākas un precīzākas informācijas par sistēmas tehnisko stāvokli.

pazemes ūdeņu plūsmas ātrums nodrošinātu, ka piesārņoti pazemes ūdeņi nokļūtu līdz Tosmares ezeram jau 15 dienu laikā.

- 6.2. Kā būtiskākie ar Paredzēto darbību saistītie ietekmes aspekti no Ziņojuma izriet gaisu piesārņojošo emisiju rašanās un to atbilstīga pārvaldība (tajā skaitā monitorings), kas ir metalurģijai un bīstamo atkritumu sadedzināšanai raksturīgie ietekmes jautājumi. Ievērtēta arī smaku un trokšņa rašanās. Lai arī Paredzētās darbības gadījumā ražošanas procesos ūdens nozīmīgos apjomos nebūs nepieciešams, tāpat neveidosies ražošanas šķīdumi, kas ietekmju varbūtību samazina, nav pilnībā izslēdzama ietekme uz virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti, arī augsni un grunti, kas Ziņojumā vērtēti. Šādā kontekstā Ziņojumā analizēta arī atbilstība LPTP prasībām, tajā skaitā atbilstība Eiropas Komisijas Eiropas Integrētā piesārņojuma novēršanas un kontroles biroja izstrādātajos dokumentos ietvertajām prasībām – dokuments “*Piesārņojuma integrēta novēršana un kontrole. Atsauces dokuments par labākajiem pieejamajiem tehniskajiem paņēmieniem atkritumu sadedzināšanā*”, Komisijas īstenošanas lēmums (ES) 2016/1032 (2016. gada 13. jūnijs), ar ko saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2010/75/ES pieņem secinājumus par labākajiem pieejamajiem tehniskajiem paņēmieniem (LPTP) attiecībā uz krāsaino metālu ražošanu, Komisijas īstenošanas lēmums (ES) 2016/902 (2016. gada 30. maijs), ar ko saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2010/75/ES pieņem secinājumus par labākajiem pieejamajiem tehniskajiem paņēmieniem (LPTP) attiecībā vispārizmantojamām notekūdeņu/atlikumgāzu attīrīšanas/apsaimniekošanas sistēmām ķīmiskās rūpniecības nozarē un dokuments “*Reference Document on Best Available Techniques for the Waste Treatment Industries, 2006*”²⁶. Papildus Ziņojumā ievērtēti arī Apvienotās Karalistes Vides aģentūras vadlīniju dokuments “*Non-Ferrous Metals and the Production of Carbon and Graphite (EPR 2.03)*”²⁷, kā arī Eiropas Rekonstrukciju un attīstības bankas vadlīniju dokuments “*Sub-sectoral Environmental and Social Guideline: Non-ferrous metal processing*”²⁸. Birojs vērs uzmanību, ka, pārskatot nozaru LPTP, tiek pieņemti Eiropas Komisijas lēmumi par LPTP secinājumiem. Saskaņā ar likuma “*Par piesārņojumu*” 32. panta trešās daļas 2. punktu un Ministru kabineta 2010. gada 30. novembra noteikumu Nr. 1082 “*Kārtība, kādā piesakāmas A, B un C kategorijas piesārņojošas darbības un izsniedzamas atļaujas A un B kategorijas piesārņojošo darbību veikšanai*” 63.2. punktu atļaujas nosacījumu pārskatīšana un iekārtas darbības atbilstība LPTP jānodrošina ne vēlāk kā četru gadu laikā pēc attiecīgo secinājumu publicēšanas. Līdz ar to pēc attiecīgo secinājumu publicēšanas (secinājumus publicē visās ES valodās) Ierosinātajai Paredzētās darbības akceptēšanas un realizēšanas gadījumā būs atkārtoti jāizvērtē Paredzētā darbības iekārtu atbilstība, nepieciešamie risinājumi, jāsastāda plāns prasību ieviešanai un jāvērtē VVD Liepājas Pārvaldē ar iesniegumu par Atļaujas nosacījumu pārskatīšanu piesārņojošas darbības veikšanai.
- 6.3. Biroja ieskatā ne mazāk būtisks Paredzētās darbības kontekstā ir atkritumu veidošanās jautājums un iespēja tos izmantot kā izejvielas (blakusproduktus). Kopējā Paredzētās darbības materiālu balance piesardzīgu rada ne tikai Biroju, bet šaubas par to izteikusi arī VARAM. Lai arī nav apstrīdams, ka reto metālu atgūšana ir tālredzīgs un ilgtspējīgs risinājums aprites ekonomikas jomā, tam ir arī ēnas puse, jo atgūšanai ir liela slodze uz vidi un neproporcionāls gala produktu/atkritumu samērs. Ja to atgūšana tiek veikta valstī tuvu

²⁶ http://eippcb.jrc.ec.europa.eu/reference/BREF/vt_bref_0806.pdf.

²⁷ <https://www.gov.uk/government/publications/non-ferrous-metals-and-the-production-of-carbon-and-graphite-additional-guidance>.

²⁸ <https://www.gov.uk/government/publications/non-ferrous-metals-and-the-production-of-carbon-and-graphite-additional-guidance>.

katalizatoru rašanās avotam, pat daļēja atkritumu reģenerācija risina atkritumu apsaimniekošanas jautājumus, kas ir attiecīgās valsts uzdevumu un mērķu grozā. Ja atkritumi, turklāt bīstamie, tiek importēti no citām valstīm, tas būtiski palielina problēmjautājumu slogu valstī, kurā atkritumi ievesti. Paredzētās darbības gadījumā sagaidāms, ka no 24 000 t valstī ievestiem, tajā skaitā bīstamiem, atkritumiem, tiks saražoti līdz 4 000 t gala produktu (ferosakausējumu), bet radīsies 11 300 t kalcija sulfāta un vismaz 28 000 t kalcija alumīnātu saturošu izdedžu. Attiecībā par kalcija sulfātu Birojs var pievienoties Ziņojumā izdarītajiem secinājumiem, ka tas, visdrīzākais, varētu būt piemērots lietojumam kā izejviela, par to pārliecinoties, veicot paraugu analīzes. Tomēr par izdedžu izmantošanas iespējām ir pamats saglabāt šaubas. Šādi (un citi) kušņi jeb izdedži ir atkritumu veids, kas tipiski rodas metalurģijas procesos, to pielietojums ir iespējams, tomēr tas atkarīgs gan no atkritumu sastāva, gan tā, vai ir objekti, kas attiecīga sastāva un daudzuma atkritumus spēj pieņemt un pārstrādāt. Ziņojumā šādi objekti nav identificēti, **tādēļ šī atzinuma kontekstā Birojs vadās no pieņēmuma, ka Paredzētās darbības rezultātā radušies izdedži var saglabāt savu atkritumu statusu un būt klasificēti kā atkritumi.**

- 6.4. Vispusīgi izvērtējis Ziņojumu un saistīto ietekmes uz vidi novērtējuma dokumentāciju, tajā skaitā sabiedriskās apspriešanas ietvaros paustos viedokļus, Biroja pieaicinātā eksperta atzinumu un institūciju atsauksmes par Ziņojumu, kā būtiskākos **Birojs Ziņojumā identificē šādus ar Paredzētās darbības realizāciju (būvniecību un ekspluatāciju) saistītos ietekmes uz vidi aspektus:**

- 6.4.1. **Aspekti, kas saistīti ar prognozēto atkritumu plūsmu un to apsaimniekošanas nosacījumiem.**
- 6.4.2. **Aspekti, kas saistīti ar Ražotnes līdzšinējo darbību, plānoto iekārtu kapacitāti, pārstrādei paredzētajiem Izlietotajiem katalizatoriem un Paredzētās darbības apjomu.**
- 6.4.3. **Gaisu piesārņojošo vielu emisija, izmaiņas gaisa kvalitātē un iespējamā smaku izplatība.**
- 6.4.4. **Troksnis un tā izplatība.**
- 6.4.5. **Citi ar ferosakausējuma ražošanas procesu saistītie aspekti.**

- 6.5. **Izvērtējot Ziņojumā identificētās un izvērtētās Paredzētās darbības iespējamās ietekmes uz vidi, Birojs secina turpmāk norādīto:**

- 6.5.1. **Aspekti, kas saistīti ar prognozēto atkritumu plūsmu un to apsaimniekošanas nosacījumiem:**

- 6.5.1.1. Saskaņā ar Ziņojumu Paredzētās darbības rezultātā veidosies ~ 28 000 t izdedžu gadā, kas klasificēti kā nebīstami atkritumi (kods 100 811, *“Izdedži un sārņi, kuri neatbilst 100 810 klasei”*). Norādīts, ka izdedžus jeb kalcija alumīnātu plānots realizēt kā izejvielu citiem metalurģijas uzņēmumiem vai cementa ražotājiem, kas ražo kalcija alumīnāta cementu. Ierosinātāja norāda, ka katrai kalcija alumīnāta partijai tiks veiktas sastāva analīzes²⁹, nosakot piemaisījumu un smago metālu saturu, lai izvērtētu, vai attiecīgajai partijai nepiemīt īpašības, kuru dēļ tā klasificējama un apsaimniekojama kā bīstamie atkritumi. Paredzētās darbības rezultātā (skruberu sistēmā, attīrot rotācijas

²⁹ Atbilstoši Komisijas Regulai (ES) Nr. 1357/2014 (2014. gada 18. decembris), ar ko aizstāj III pielikumu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai 2008/98/EK par atkritumiem un par dažu direktīvu atcelšanu.

krāšņu dūmgāzes) veidosies arī ~ 11 300 t kalcija sulfāta jeb ģipša. Norādīts, ka kalcija sulfāta izmantošana iespējama minerālmēslu ražošanā.

- 6.5.1.2. Ierosinātāja Ziņojumā ir analizējusi ražošanas procesa izdedžu izmantošanas iespējas, tajā skaitā – vadoties no Noteikumu Nr. 302 5. punktā noteiktajiem kritērijiem³⁰. Ierosinātājas ieskatā ir pamats izdedžus atzīt par *blakusproduktiem*, jo izdedži, kas satur kalcija aluminātu, var tikt izmantoti kalcija alumināta cementa ražošanā, betona ražošanā, visbiežāk sajaucot ar portlandcementu, kā arī karstumizturīgu materiālu/pārklājumu ražošanā, piemēram, ražojot oderējumu metāla kausēšanas krāsnīm. Secinot to, ka normatīvajos aktos nav noteiktas specifiskas prasības kalcija aluminātu saturošu izdedžu lietošanai (tie var tikt un tiek lietoti kā piedeva attiecīgā produkta ražošanai), Ierosinātāja uzskata, ka minētos ražošana atkritumus nav pamats neatzīt par *blakusproduktiem*, tajā skaitā tādēļ, ka tie tiek izmantoti cietā saistītā veidā, kas samazina risku, ka to sastāvā esošās ķīmiskās vielas varētu izskaloties. Līdzīgi secinājumi Ziņojumā izdarīti arī par kalcija sulfātu.
- 6.5.1.3. Birojs minētajiem secinājumiem atkritumu pārstrādes produktu kontekstā var pievienoties tikai daļēji. Atšķirībā no kalcija sulfāta, kas skruberu sistēmā veidojas, attīrot ražošanas procesos radušās dūmgāzes (kalcija oksīdam piesaistot izplūdes gāzēs esošo SO₂), izdedži elektriskā loka krāsnī veidojas – pārstrādājot izejvielas, kas jau ir klasificēti kā atkritumi (arī bīstamie), tādēļ to pārpalikumi pēc vērtīgo metālu atgūšanas nevar kļūt par blakusproduktiem. Birojs neapstrīd, ka izdedži, kas satur kalcija aluminātu, vispārēji varētu tikt izmantoti kā piedeva būvniecības materiālu ražošanā, iespējams, arī citiem nolūkiem, tomēr, balstoties uz šādu vispārēju secinājumu, nav pamata uzskatīt, ka valstī ievestajiem atkritumiem, kurus paredzēts pārstrādāt Ražotnē, vairs nav nepieciešams nodrošināt izsekojamību un pārbaudi atkritumu gala statusa kontekstā (Noteikumu Nr. 302. 6. punkta kritēriji³¹). Lai nodrošinātu Ražotnes darbību, valstī paredzēts ievest līdz 24 000 t atkritumu (vērtējumā pieņemts, ka visas 24 000 t varētu būt arī bīstamie atkritumi), tādēļ Paredzētās darbības gadījumā, lai tos neklasificētu kā atkritumus, ir jāpārlicinās, ka jau pēc ražošanas procesiem Ražotnē tie zaudē atkritumu statusu (ir pabeigta reģenerācija). Konkrētajā gadījumā šāds secinājums no Ziņojuma neizriet.
- 6.5.1.4. Tāpat jāņem vērā, ka ne katri izdedži ir piemēroti Ziņojumā identificēto produktu ražošanai, jo to sastāvs var būt mainīgs (tajos nonāk arī elektriskā loka krāsns oderējums), turklāt ne visos gadījumos tiešām pastāv tirgus pieprasījums pēc attiecīgajiem ražošanas pārpalikumiem (to apjomiem). Tādēļ nepietiek identificēt, ka atkritumu pārstrādes procesā radušos pārpalikumus vispārēji var izmantot kādam

³⁰ “5. Ja ražošanas procesā iekārtās rodas viela vai priekšmets, kura ražošana nav šā procesa galvenais mērķis, iekārtu operators klasificē attiecīgo vielu vai priekšmetu kā blakusproduktu tikai tad, ja tas vienlaikus atbilst šādiem kritērijiem: 5.1. vielu vai priekšmetu turpmāk noteikti lietot; 5.2. vielu vai priekšmetu izmanto uzreiz, bez turpmākas apstrādes, ja vien tāda nav paredzēta ražošanas procesā; 5.3. viela vai priekšmets ir radies kā ražošanas procesa neatņemama daļa; 5.4. vielas vai priekšmeta izmantošana atbilst prasībām, kas normatīvajos aktos noteiktas attiecīgajai vielai vai priekšmetam, kā arī vides un veselības aizsardzības prasībām attiecīgās vielas vai priekšmeta izmantošanai, un attiecīgās vielas vai priekšmeta izmantošana neradīs negatīvu ietekmi uz vidi un cilvēku veselību”.

³¹ “Vielu vai priekšmetu neklasificē kā atkritumus, ja ir pabeigta vielas vai priekšmeta reģenerācija (arī pārstrāde) un tie vienlaikus atbilst šādiem kritērijiem, ņemot vērā piesārņojošo vielu robežvērtības attiecīgajās vielās un priekšmetos, kā arī attiecīgo vielu un priekšmetu jebkuru iespējamo negatīvo ietekmi uz vidi: 6.1. vielu vai priekšmetu parasti izmanto noteiktam nolūkam; 6.2. pastāv tirgus vai pieprasījums pēc šādas vielas vai priekšmeta; 6.3. viela vai priekšmets atbilst normatīvajos aktos noteiktajām tehniskajām prasībām šādas vielas vai priekšmeta turpmākai izmantošanai un prasībām attiecīgajai vielai vai priekšmetam; 6.4. vielas vai priekšmeta izmantošana nerada negatīvu ietekmi uz vidi un cilvēku veselību”.

mērķim (ka to lieto kādam mērķim), jo šādi izmantošanai jābūt identificētai ar pienācīgu noteiktību³². Tāpat jāņem vērā, ka izdedžiem jāatbilst prasībām, lai to lietotājs savā ražošanas procesā tos varētu izmantot³³. Ja ražošanas procesā radušies atkritumi neatbilst konkrētajos lietošanas nolūkos (piemēram, kalcija alumīnāta cementa ražošanai) noteiktajām tehniskajām prasībām un produktiem piemērojamajiem standartiem, – tie nevarēs tikt izmantoti kā attiecīgā nolūka izejvielas, un attiecīgi – tie neiegūs atkritumu gala statusu. Līdz ar to – **pārliecināšanās par kalcija alumīnātu saturošu izdedžu apsaimniekošanas risinājumu Paredzētās darbības gadījumā nav veicama atrauti no kritērijiem, kas noteikti Noteikumu Nr. 302 6. punktā.**

- 6.5.1.5. Birojs secina, ka nenoteiktība, kāda pašreizējā Paredzētās darbības plānošanas un projektēšanas stadijā saglabājas saistībā ar atkritumu pārstrādes produktiem un iespēju (varbūtību) tos izmantot, būtu pārāk liela pat, lai kalcija alumīnātu saturošus izdedžus bez papildus nosacījumiem un vērtēšanas atzītu par blakusproduktiem, kas šajā gadījumā (atkritumu pārstrāde) nemaz nav pieļaujams. Nenoteiktība pašreizējā Paredzētās darbības plānošanas un projektēšanas stadijā ir tik liela, ka nav pamats atzīt, ka no valstī ievestajām un Ražotnē pārstrādātajām ~ 24 000 tonnām atkritumu (tajā skaitā bīstamo atkritumu) ~ 28 000 tonnas neveidosies kā atkritumi, kuru apsaimniekošanas jautājumi to importa rezultātā būs jārisina Latvijai (tai noteikto atkritumu apsaimniekošanas mērķu kontekstā). Attiecīgi – nevar izslēgt, ka var palielināties Latvijā apglabājamo atkritumu daudzums. Arī Ziņojumā Ierosinātāja šādu iespējamību neizslēdz, lai gan uzskata, ka radušies izdedži noteikti būs izmantojami. Ziņojumā norādīts, ja iegūtie blakusprodukti tiks klasificēti kā bīstami, tie tiks nodoti bīstamo atkritumu apsaimniekotājam. Ierosinātāja norāda, ka tie varētu neatbilst blakusproduktiem noteiktajiem kritērijiem, ja tiktu izmantotas neatbilstošas kvalitātes izejvielas vai netiktu ievērots tehnoloģiskais process (tā kā Izlietoto katalizatoru kvalitatīvais un kvantitatīvais sastāvs tiks noteikts katrai partijai, ko Ierosinātāja izvērtēs pirms attiecīgās partijas iegādes, šādu iespējamību Ierosinātāja uzskata par maz varbūtīgu). Tomēr, kā izriet no Ziņojuma, Izlietoto katalizatoru sastāvs var būt mainīgs. Ziņojumā nav identificēts pieļaujamo piesārņojošo vielu sastāvs vai to intervāli (parametri, ko Ierosinātāja Izlietoto katalizatoru kvalitatīvajā un kvantitatīvajā sastāvā pārbaudīs). Ziņojumā nav arī identificēts pieprasījums pēc attiecīgā veida ražošanas izdedžiem – arī apjoma un atšķirīga sastāva ziņā. Ziņojumā un tā 10. pielikumā skaidrots, ka ierosinātāja jau pašlaik Ražotnē veic naftas pārstrādes katalizatoru pārstādi un Ražotnē jau pašlaik veidojas *blakusprodukts* – kalcija alumīnātu saturoši izdedži, kas tiek realizēti starptautiskajā tirgū, tādēļ neveidojas to uzkrājumi. Izvērtējot informāciju, ko Ierosinātāja ir sniegusi LVĢMC Pārskatam par atkritumiem 2018. gadā³⁴, *izdedži un sārņi, kuri neatbilst 100810 klasei* (atkritumu klase 100811) nodoti SIA “VICTORY” (reģ. Nr. 42102004529), lai gan SIA “VICTORY” izdotā B kategorijas atļauja Nr. LI10IB0033 minētajam operatoram neparedz šādu atkritumu pieņemšanu un pārstrādi.

³² Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvas 2008/98 par atkritumiem un par dažu direktīvu atcelšanu (ar grozījumiem, kas izdarīti ar 2018. gada 30. maija direktīvu (ES) 2018/851) 6. panta 1. punkta a. apakšpunktu – “*tīks izmantoti konkrētiem nolūkiem*”.

³³ Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvas 2008/98 par atkritumiem un par dažu direktīvu atcelšanu (ar grozījumiem, kas izdarīti ar 2018. gada 30. maija direktīvu (ES) 2018/851) 6. panta 1. punkta c. apakšpunktu – “*viela vai priekšmets atbilst konkrētajos nolūkos noteiktajām tehniskajām prasībām, kā arī pastāvošajiem tiesību aktiem un produktiem piemērojamajiem standartiem*”.

³⁴ <http://parissrv.lv/gmc.lv/#viewType=wasteReportViewversija2017t1&reportid=1554888275246&incrementCounter=2>.

- 6.5.1.6. Ņemot vērā minēto, vismaz attiecībā uz kalcija alumīnātu saturošiem izdedžiem, kuru rašanās Ražotnē prognozēta līdz 28 000 t gadā, nav pamata pieņemt, ka tie būs ražošanas blakusprodukti, kas jāņem vērā arī atļaujas A kategorijas piesārņojošai darbībai izdošanas procesā. Biroja ieskatā atkritumu (Izlietoti katalizatori) reģenerāciju par pabeigtu (atkritumu statusa piemērošanas izbeigšanās) var būt pamats atzīt tikai tad (un attiecīgā apjomā), kad būs iespēja pārliecināties, ka reģenerācija atbilst Noteikumu Nr. 302 6. punktā noteiktajiem kritērijiem. Ja Paredzētā darbība tiek akceptēta, minētie apsvērumi jāņem vērā, nosakot A kategorijas atļaujā nosacījumus, tai skaitā nosacījumus atkritumu ievēšanai valstī, jo nav pieļaujama atkritumu ievēšana valstī apglabāšanai³⁵. Tā kā Izlietoto katalizatoru pārstrāde Ražotnē pašlaik neatbilst Noteikumu Nr. 302 6. punktā noteiktajiem kritērijiem, Biroja ieskatā A kategorijas atļaujā ir pamats noteikt arī nosacījumu, ka Izlietoto katalizatoru ievēšana valstī pārstrādei Ražotnē iespējama, tikai saņemot VVD apstiprinājumu vai piekrišanu atkritumu pārrobežu sūtījumam, pamatojoties uz Ierosinātās sniegto informāciju, kas apliecina pārvadājuma galamērķi - objektu, kurā paredzēts izmantot atkritumu pārstrādes produktus un kurā tiks nodrošināta to reģenerācijas pabeigšana atbilstoši Noteikumu Nr. 302 6. punkta kritērijiem.
- 6.5.1.7. Jāatzīmē, ka saistībā ar atkritumiem, ko paredzēts nodot atkritumu apsaimniekotājam, Ziņojuma 3.12. nodaļā iekļauta arī informācija, kas nonāk pretrunā ražošanas procesu un atkritumu veidošanās aprakstam, kāds tas pārsvarā caurvij Ziņojuma tekstu, proti: Ziņojuma 170. lpp. norādīts *“Plānotajā rūpnīcā izdedži no rafinēšanas iecirkņa tiks savākti un uzglabāti īpašā ražošanas palīgiecirknī (rotācijas krāsns izejvielu uzglabāšana un sagatavošana), lai novērstu jebkādu iespējamo piesārņojumu. Izdedži tiks pievienoti pārstrādājamiem katalizatoriem un pārstrādāti elektriskā loka krāsnī. Sārņi no tiks savākti un nodoti atkritumu apsaimniekotājam. Visas izdedžu un sārņu novadīšanas operācijas tiks veiktas, nodrošinot gaisa nosūci un novadīšanu uz filtru sistēmu”*. Informācija par plānotu rafinēšanas iecirkni un to, ka izdedži varētu būt rotācijas krāsns izejviela, citviet Ziņojumā netiek minēta. No Ziņojuma izriet, ka vanādiju saturoši izdedži veidojas pēc kausēšanas procesa pirmajā elektriskajā loka krāsnī, un tos paredzēts izmantot otrajā elektriskajā loka krāsnī, tomēr ne vairs kopā ar katalizatoriem, kas pēc izdedzināšanas rotācijas krāsnī izkausēti jau pirmajā elektriskajā loka krāsnī. Arī attiecībā uz sārņiem (ne tikai izdedžiem) kā atkritumiem, kas tiks nodoti atkritumu apsaimniekotājam, Ziņojumā nav sniegta informācija, vērtēta tikai putekļu rašanās filtros, kas tiks atkārtoti izmantoti, kalcija alumīnātu saturošu izdedžu apsaimniekošana un kalcija sulfāta jeb ģipša iespējamā ražošana. Ievērojot minēto, atkritumu veidošanās un apsaimniekošanas jautājumiem atļaujas A kategorijas piesārņojošai darbībai izdošanas procesā ir pamatoti pievērst papildus uzmanību, tajā skaitā – vērtējot Paredzētās darbības pieļaujamības un īstenošanas nosacījumus.
- 6.5.1.8. No Ziņojuma izriet, ka rotācijas krāsns oderējums (īpaši ugunsizturīgi ķieģeļi un līdzīgi materiāli) ir potenciāli nozīmīgs bīstamo atkritumu avots, jo tas parasti jāmaina ik pēc 6 – 8 mēnešiem (zemas kvalitātes pārklājuma materiālu gadījumā, rotācijas krāsns iekšējais pārklājums var tikt bojāts jau 3 mēnešu vai pat īsākā laika posmā). Kā norādīts Ziņojumā, nomainītie apšuvuma ķieģeļi tiks pievienoti izdedzināmajiem katalizatoriem kā inerts materiāls, kas izdeg. No minētā izriet, ka rotācijas krāšņu pārbūve Ražotnē var būt jāveic vairākas reizes gadā, kas jāņem vērā, gan katru reizi pārliecinoties, ka tiek izpildītas Noteikumos Nr. 401 noteiktās prasības bīstamo atkritumu sadedzināšanas

³⁵ Atkritumu apsaimniekošanas likuma 42. panta otrā daļa noteic, ka Latvijas teritorijā aizliegts ievest atkritumus apglabāšanai arī sadedzināšanai, ja minētā darbība ir klasificējama kā atkritumu apglabāšana, vai ilgstošai uzglabāšanai.

iekārtām (tajā skaitā to projektēšanai), gan prognozējot un kontrolējot dūmgāzu un ražošanas atkritumu (vai blakusproduktu) sastāvu.

6.5.1.9. Lemjot par nosacījumu izvirzīšanu Paredzētās darbības realizācijai, Birojs ņem vērā, ka Paredzētā darbība ir plānota detalizēti regulētā jomā, kam izvirzītas prasības gan starptautiskā, gan nacionālā līmenī, tajā skaitā attiecībā uz atkritumu ieviešanas valstī nosacījumiem, to plūsmas uzraudzību un kontroli. Paredzētajai darbībai tāpat būs nepieciešams saņemt A kategorijas atļauju VVD Liepājas Pārvaldē, kurā izvirzāmi nosacījumi arī saistībā ar atkritumu veidošanos un rīcību ar tiem. Tai pašā laikā Birojs uzskata, ka atsevišķiem ietekmes aspektiem nepieciešams arī ar šo atzinumu izvirzīt vai nostiprināt nosacījumus, ar kādiem Paredzētā darbība īstenojama vai nav pieļaujama, attiecīgi Birojs saskaņā ar Novērtējuma likuma 20. panta desmito daļu noteic:

- a) Attiecībā uz kalcija aluminātu saturošiem izdedžiem, kuru rašanās Ražotnē prognozēta līdz 28 000 t gadā, nav pamata pieņemt, ka tie būs ražošanas blakusprodukti, jo Izlietoti katalizatori ir atkritumi un to reģenerāciju par pabeigtu (atkritumu statusa piemērošanas izbeigšanās) var būt pamats atzīt tikai tad (un attiecīgā apjomā), kad būs iespēja pārliecināties, ka atkritumu statusa piemērošanas izbeigšanās atbilst Noteikumu Nr. 302 6. punktā noteiktajiem kritērijiem. Tā kā šobrīd šāda atbilstība nav pierādīta, rīcības ar kalcija aluminātu saturošiem izdedžiem Ražotnē plānojamās, pieņemot, ka tie būs atkritumi, un gadījumā, ja Paredzētā darbība tiek akceptēta, minētie apsvērumi jāņem vērā, nosakot A kategorijas atļaujā nosacījumus, tai skaitā nosacījumus atkritumu ieviešanas saskaņošanai, ieviešanai un plūsmas no Ražotnes kontrolei.
- b) Lai noteiktu atkritumu pārstrādes produktu sastāvu un kalcija aluminātu saturošu izdedžu bīstamību, jāveic Ziņojumā paredzētās analīzes (saskaņā ar Ziņojuma 1.11. tabulu katrai partijai tiks veiktas sastāva analīzes, nosakot smago metālu saturu).
- c) Ierosinātajai jānodrošina precīza izejvielu un palīgmateriālu, kā arī atkritumu pārstrādes produktu/atkritumu ienākošo un izejošo plūsmu un sastāva uzskaitē, kā arī nosacījumi, kas izriet no kravu atbilstības un plūsmas izsekojamības prasībām normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.
- d) Izlietoto katalizatoru regulāra ieviešana (izņemot testēšanas vajadzībām) Ziņojumā plānotajos apjomos pārstrādei Ražotnē pieļaujama tikai pēc iekārtu un būvju, tajā skaitā attīrīšanas iekārtu, nodošanas ekspluatācijā.

6.5.2. Aspekti, kas saistīti ar Ražotnes līdzšinējo darbību, plānoto iekārtu kapacitāti, pārstrādei paredzētajiem Izlietotajiem katalizatoriem un Paredzētās darbības apjomu:

6.5.2.1. Paredzēto darbību plānots īstenot Darbības vietā, kur ir esoša ferosakausējumu ražotne. Kopš 2018. gada 22. augusta ferosakausējumu ražošanu Darbības vietā (Ražotnē) veic Ierosinātāja, atgūstot retos metālus vai cēlmetālus arī no izlietotiem katalizatoriem (atkritumu klasifikācijas kods 160801³⁶ un 160803³⁷), kā arī atgūst vanādijs no čuguna un tērauda ražošanas izdedžiem (atkritumu klasifikācijas kods 100202), veic asfalta un ceļa seguma materiālu ražošanu. Tomēr Ziņojumā Paredzētā darbība vairākkārt formulēta

³⁶ Izlietoti katalizatori, kuri satur zeltu, sudrabu, rēniju, rodiju, pallādijs, irīdiju vai platīnu (izņemot 160807 klasi).

³⁷ Izlietoti katalizatori, kuri satur citus pārejas metālus vai pārejas metālu savienojumus.

tādējādi, ka Ierosinātāja darbību Darbības vietā tikai plānojusi uzsākt un ka līdz ar Ierosinātājas Paredzētās darbības uzsākšanu – savu darbību Ražotnē pārtrauks SIA “FerroLat”. Ņemot vērā minēto, Ziņojumā tikai vispārēji raksturota Ražotnes esošā darbība, daļai no iekārtām un esošā tehniskā aprīkojuma (piemēram, ventilācijas un gaisa attīrīšanas sistēmas) apraksts nav sniegts vispār, lai gan Ražotnē jau pašlaik tiek veikta ferosakausējumu ražošana, tajā skaitā no izlietotiem katalizatoriem.

6.5.2.2. Birojs tāpat secina, ka Ražotnes esošā darbība nav vērtēta sagaidāmo ietekmju (summāro) kontekstā. Ziņojums sagatavots un Paredzētās darbības ietekme uz vidi vērtēta tikai scenārijam, ka Ražotnē tiek veikta Ziņojumā raksturotā Paredzētā darbība, t.i. – tajā netiek veiktas Atļaujā noteiktās un Ierosinātājas jau pašlaik veiktās darbības:

6.5.2.2.1. Saskaņā ar Atļauju Ražotnē tiek veikta ferosakausējumu ražošana no rūdas vai izlietoto katalizatoru maisījuma, kas sastāv no metāla rūdas koncentrāta vai izlietotiem katalizatoriem, kā arī no palīgmateriālu piemaisījumiem (kaļķis, kokss, alumīnija skaidas), iegūstot dzelzs sakausējumus ar attiecīgiem metāliem līdz 5 000 t gadā. Savukārt atbilstoši Ziņojumam Paredzētās darbības gadījumā Ierosinātāja Ražotnē plānojusi tikai Izlietoto katalizatoru ar atkritumu klasifikācijas kodiem 160802 un 160803 pārstrādi (informācija par izlietotiem katalizatoriem ar atkritumu kodu 160801 netiek sniegta), iegūstot dzelzs sakausējumus līdz 4 000 t gadā. Atbilstoši Ziņojumam Ierosinātāja tāpat ir atteikusies no procesa Nr. 3 – rūdas maisījumu un metāllūžņu kausēšanas, kas daļēji atbilst Ražotnes pašreizējai darbībai. Ievērojot to, ka minētie procesi Ziņojumā nav vērtēti, Birojs pieņem, ka šīs darbības Ražotnē vairs netiks veiktas.

6.5.2.2.2. Saskaņā ar Atļauju Ražotnē pašlaik tiek veikta arī metālu atgūšana no neapstrādātiem vanādiju saturošiem izdedžiem (čuguna un tērauda ražošanas izdedži ar atkritumu klasifikācijas kodu 100202), kas uz Ražotni tiek piegādāti no citiem operatoriem (daudzums līdz 27 000 t/gadā). Atļaujā norādīts, ka minētie izdedži Ražotnē tiek drupināti un smalcināti žokļdrupinātājā, veserdrupinātājā un ložu dzirnavās, ar magnēta palīdzību atdalot līdz 20 % izdedžos esošo metālu (līdz 5 400 t gadā), bet smalcināti vanādiju saturoši izdedži apjomā līdz 21 600 t gadā tiek pakoti maisos un izvesti kā *produkcija* vai *izejviela dažādiem uzņēmumiem*. Ja salīdzina ar Paredzēto darbību – vanādiju saturošu izdedžu (tikai ar citu atkritumu kodu kā citu krāsaino metālu metalurģijas atkritumi) rašanās tiek prognozēta arī, Izlietotus katalizatorus pārstrādājot pirmajā elektriskā loka krāsnī, tomēr pēc tam tos paredzēts kausēt otrajā elektriskā loka krāsnī (nevis smalcināt un atgūt no tiem metālu ar magnētu). Attiecīgi – no Paredzētās darbības risinājumiem, kā tie raksturoti Ziņojumā, neizriet, ka vanādijs atgūšana varētu tikt turpināta arī no Ražotnē atvestiem čuguna un tērauda ražošanas izdedžiem (to atdalīšana ar magnētu). Ievērojot to, ka minētais process Ziņojumā nav vērtēts, Birojs pieņem, ka arī šī darbība Ražotnē vairs netiks veikta.

6.5.2.2.3. Saskaņā ar Atļauju Ražotnē tāpat tiek veikta *asfalta un ceļu seguma materiālu ražošana*. Atļaujā norādīts, ka izlietotam (reciklētam) asfaltam tiek pievienoti ~ 5 % smilšu, kā arī „Sifsent” vai citi materiāli, piemēram, gultņu padziļināšanas dūņas, kā arī kalciju saturoši minerāli. Ražotnē tiek veikta šī maisījuma sajaukšana un iegūtā maisījuma uzglabāšana. Ievērojot to, ka minētais process Ziņojumā nav vērtēts, Birojs pieņem, ka arī šī darbība Ražotnē vairs netiks veikta.

6.5.2.3. No iepriekš minētā secināms, ka Paredzētā darbība, ja tā tiek akceptēta, var būt pieļaujama tikai veidā, kādā tā paredzēta un novērtēta. Attiecīgi ir paredzēta visu līdzšinējo darbību (saskaņā ar Atļauju) pārtraukšana, jo Paredzētās darbības kopējās

ietekmes ar citiem Ražotnes procesiem Darbības vietā nav vērtētas. Iespējams, attiecībā uz dažiem no procesiem summārās ietekmes varētu nebūt nesamērīgi lielas, **tomēr Ierosinātāja Ražotnes darbību citādā veidā (kā tikai Paredzēto darbību) nav vērtējusi, attiecīgi tai pašai jāapzinās ietekmes uz vidi novērtējuma un no tā izrietošo secinājumu sekas.**

- 6.5.2.4. No Ziņojuma izriet, ka Paredzēto darbību plānots realizēt divās kārtās, – pirmajā kārtā paredzot iekārtas un aprīkojumu Izlietoto katalizatoru pārstrādes jaudas līdz 8 000 t/gadā nodrošināšanai, bet otrajā kārtā paredzot iekārtas un aprīkojumu Izlietoto katalizatoru pārstrādes jaudas līdz 24 000 t/gadā nodrošināšanai. Tomēr no Ziņojuma izriet vietām pretrunīga un nepilnīga informācija gan saistībā ar Ražotnes esošo darbību, gan plānotajām izmaiņām Paredzētās darbības 1. un 2. kārtā. Ziņojuma 17. lpp. norādīts, ka ferosakausējumu ražošanai vispirms 1. kārtas ietvaros tiks izmantotas pašlaik ražošanas teritorijā esošās elektriskā loka krāsnis (no Atļaujas un Ziņojuma izriet, ka tādas Ražotnē ir divas), kas tiks papildinātas ar divām rotācijas krāsnīm, lai izstrādātu tehnoloģisko procesu reglamentu. Turpat norādīts, ka, pabeidzot eksperimentālo fāzi, šīs iekārtas tiks nomainītas ar citām līdzīgām, kas var nodrošināt plānoto ražošanas jaudu, attiecīgi secināms, ka Paredzētās darbības 1. kārtu Ierosinātāja faktiski paredz kā eksperimentālu fāzi, lai “*izstrādātu tehnoloģiski procesu reglamentu*”. Tomēr saistībā ar Paredzētās darbības 1. kārtu ir vairāki aspekti, kas neļauj šī Biroja atzinuma izpratnē viennozīmīgi definēt Paredzētās darbības tehnoloģisko nodrošinājumu:
- 6.5.2.4.1. Pirmkārt, Ziņojuma 17. lpp. nav precizēts, vai pret “*citām līdzīgām*” pēc eksperimentālās fāzes paredzēts nomainīt gan rotācijas krāsnis, gan elektriskā loka krāsnis. Tomēr to, ka elektriskā loka krāsnis netiks mainītas pret citām, bet paredzēts to skaitu papildināt (ar vēl vienu), var izsecināt no iekārtu raksturojuma citviet Ziņojumā (piemēram, Ziņojuma 29. lpp., 30. lpp., 139. lpp.). Ziņojuma 30. lpp. norādīts, ka “*nepieciešamās pārstrādes jaudas sasniegšanai plānots uzstādīt vēl vienu elektriskā loka krāsni ar jaudu 0,25 t/h*”).
- 6.5.2.4.2. Otrkārt, attiecībā uz rotācijas krāsnīm Ziņojuma 29. lpp. norādīts, ka 1. kārtas ietvaros Ražotnē plānots uzstādīt 2 rotācijas krāsnis, kuru katras krāsns uzstādītā siltuma jauda paredzēta 1,2 MW. Turpat norādīts, ka abu krāšņu kopējā pārstrādes jauda ir 1 t/h, kas nodrošina 1. kārtas pārstrādes apjomu līdz 8 000 t katalizatoru gadā. Tomēr Ziņojuma 26. lpp. norādīts, ka Paredzētās darbības 1. posmā plānoto pārstrādes jaudu līdz 8 000 t/gadā var nodrošināt ar esošajām iekārtām. Arī Ziņojuma 139. lpp. norādīts, ka “*rotācijas krāšņu montāžai nepieciešamās sastāvdaļas jau šobrīd atrodas paredzētās darbības teritorijā*”. Lai arī informācija par esošajām un plānotajām Ražotnes iekārtām un aprīkojumu Ziņojumā sniegta tādējādi, ka ne vienmēr tiek precizēts, par kādām krāsnīm (rotācijas vai elektriskā loka) ir runa, Ziņojuma 26., 29. un 139. lpp. sniegtā informācija, ja to skata kopsakarā, norāda uz to, ka divas rotācijas krāsnis (vai vismaz to “*sastāvdaļas*”) Ražotnē atrodas jau pašlaik un ka 1. kārtā paredzētās pārstrādes jaudas (līdz 8 000 t/gadā) plānots nodrošināt ar esošām iekārtām.
- 6.5.2.4.3. Treškārt, attiecībā uz 2. kārtu Ziņojuma 29. lpp. norādīts, ka 2. kārtā plānots uzstādīt rotācijas krāsni (krāsnis), kuras jauda ir 2,5 t/h, pieņemot, ka krāsns tiek ekspluatēta 8 000 h/gadā. Norādīts, ka uzstādītā siltuma jauda katrai krāsnij paredzēta 3 MW. No minētā nav viennozīmīgi secināms, cik krāsnis paredzēts uzstādīt un vai norādītā jauda 2,5 t/h ir jauda katrai no uzstādāmajām iekārtām, ja krāsnis tomēr būs divas. Vadoties pēc Ziņojuma 65. lpp. secināms, ka 2. kārtā tiešām plānotas 2 rotācijas krāsnis, kuru kopējā jauda būs 6 MW, tomēr no minētā arī izriet, ka ar 2. kārtas izmaiņām tiks ~ 5 reizes (no 1,2 MW uz 6 MW) palielināta Ražotnes rotācijas iekārtu

jauda. Ņemot vērā minēto, Izlietoto katalizatoru pārstrādes pieaugums (no 8 000 t uz 24 000 t gadā) nav prognozēts proporcionāls palielinātajai iekārtu jaudai (tas palielinās tikai 3 reizes, saglabājot kopējo darba stundu skaitu) un atbilst ražošanas jaudai ~ 3 t/h. Norādītie ražības rādītāji nedaudz pārsniedz rotācijas krāsns (krāšņu) maksimālo jaudu, kas minēta Ziņojuma 29. lpp. (2,5 t/h), tomēr ir vērā ņemami mazāka kā Ražotnes faktiskā kapacitāte, ja ražības rādītājs 2,5 t/h attiecināms uz katru no krāsnīm. Vadoties pēc plānotā iekārtu jaudas pieauguma (6 MW kopā abām krāsnīm), Birojs saglabā bažas, ka Ziņojumā ievērtētās ietekmes neatspoguļo Ražotnes faktiskās pārstrādes apjoma iespējas.

6.5.2.4.4. Caurlūkojot Ziņojumā ietvertās Paredzētās darbības ietekmju novērtējuma sadaļas (Ziņojuma 3. nodaļa, 4. 5. pielikums), secināms, ka viennozīmīgu informāciju par plānoto iekārtu skaitu un to ražības rādītājiem nav iespējams noskaidrot, arī – vadoties pēc emisiju (tajā skaitā trokšņa) aprēķiniem, citu starpā tādēļ, ka gaisu piesārņojošo vielu emisijas aprēķinātos procesos kopumā (nevis katrai rotācijas krāsnij), turklāt no visiem procesos prognozēts viens kopējs emisiju avots (dūmenis), savukārt trokšņa avotu ievades datus (Ziņojuma 5. pielikums) definētas kopumā jau 5 (nevis divas) rotācijas krāsnis (trokšņa avoti Nr. 5 līdz Nr. 9). Birojs pieņem, divas no rotācijas krāsnīm Ziņojuma 5. pielikumā domātas elektriskā loka krāsnis.

6.5.2.5. Ņemot vērā minēto, Birojs šī atzinuma izdošanas kontekstā pieņem, ka vienlaikus Ražotnē būs tikai 2 rotācijas krāsnis un divas vai trīs elektriskā loka krāsnis (atkarībā no Paredzētās darbības kārtas), tomēr informācija par krāšņu skaitu un jaudu Ziņojumā ir pretrunīga kas nav mazsvarīgi, ņemot vērā vispārēju ietekmes uz vidi novērtējuma principu, ka paredzēto darbību ietekmi uz vidi vērtē, ņemot vērā iekārtu maksimālo iespējamo jaudu (pretējā gadījumā nav pamata lielākas jaudas iekārtu uzstādīšanai). Saistībā ar minēto, Birojs no vienas puses ņem vērā, ka IVN tiek veikts pēc iespējas agrākā stadijā, kad visi darbības risinājumi var nebūt zināmi. Tomēr arī šādā gadījumā ir jāspēj vismaz principiāli definēt būtiskākos rādītājus, kas atstāj iespaidu uz paredzētās darbības apjomu un kapacitāti, kā arī no tiem izrietošos vides snieguma rādītājus (plānotos emisiju līmeņus). Šādā gadījumā nebūtu arī izšķirīgas nozīmes, vai Ražotnē tiek uzstādītas divas vai trīs elektriskā loka krāsnis, divas vai piecas rotācijas krāsnis – galvenais būtu nodrošināt un kontrolēt, ka to kopējā jauda un ražības rādītāji nepārsniedz prognozēto, ka to radītās emisijas nepārsniedz prognozēto līmeni. Tomēr konkrētajā gadījumā tas iespējams tikai daļēji. Pirmkārt, nav izslēgts, ka Ziņojumā norādītā rotācijas krāšņu kopējā jauda var nodrošināt lielāku pārstrādes apjomu (lielāku nekā 24 000 t katalizatoru gadā). Otrkārt, Ziņojumā prognozētie gaisa piesārņojošo vielu emisiju līmeņi ietver ietekmi arī no hidrometalurģijas procesa, no kura Ierosinātāja ir atteikusies. Tādējādi – balstoties uz Ziņojumu – nav noregulējams, ka tajā novērtētie emisiju līmeņi (prognozētais vides sniegums) ievērojami Paredzētās darbības laikā, jo bez hidrometalurģijas procesiem tie sasniedzami labāki. **Tādēļ Paredzētajai darbībai ir pamatoti noteikt īstenošanas nosacījumus citā veidā, ierobežojot Ražotnes iekārtu jaudu (atbilstoši Ziņojumā vērtētajam), jo nav pamatoti Ražotnē uzstādīt lielākas jaudas iekārtas, ja to maksimālais iespējamais pārstrādes apjoms netiek ņemts vērā ietekmes uz vidi novērtējumā.** Paredzētajai darbībai piemērotas iekārtas un to kopējā nominālā jauda katrai Paredzētās darbības kārtai nosakāma, vadoties pēc aprēķina par maksimālo paredzēto (un iekārtas iespējamo) pārstrādes/ražošanas apjomu. Iekārtu ražības rādītājiem nav pamata būt lielākiem, ja gadā paredzēts pārstrādāt tikai 24 000 t katalizatoru. Līdzvērtīgs aprēķins veicams arī elektriskā loka krāsnīm.

- 6.5.2.6. Birojs tāpat piesardzīgi raugās uz Ražotnes esošo darbību, tajā skaitā risinājumos un apjomos, kā tie raksturoti Atļaujā. No Atļaujas izriet, ka ražotnē ferosakausējumu ražošana tiek veikta tikai no izlietotiem katalizatoriem ar atkritumu kodu 160801 160803. Tomēr atbilstoši 2018. gada 11. maijā ar VVD Liepājas Pārvaldes Lēmumu Nr. LI18VL0044 veiktajiem grozījumiem Atļaujā – periodā no 2018. gada 11. maija līdz 2019. gada 30. maijam, kad Atļaujā veikti pēdējie grozījumi ar VVD Liepājas Pārvaldes Lēmumu Nr. LI19VL0063, Ražotnē bija atļauts nodrošināt arī vanādiiju saturošu izlietoto katalizatoru ar atkritumu kodu 160802 (bīstami) *uzglabāšanu*. Saskaņā ar Atļaujā norādīto, šie atkritumi Ražotnē tika ievesti, uzglabāti un nodoti citam uzņēmumam, kas saņēmis bīstamo atkritumu pārvadāšanas atļauju, turklāt kopējais minēto atkritumu plūsmas Ražotnē apjoms bija 5 200 t gadā. Jo īpaši piesardzīgi minētā jautājuma kontekstā Birojs vērtē Ziņojuma 139. lpp. norādīto, ka Darbības vietā jau atrodas visas nepieciešamās sastāvdaļas rotācijas krāšņu montāžai un ka 1. kārtas ražošanas apjomu iespējams nodrošināt ar esošām iekārtām. Ziņojuma 10. pielikumā gan skaidrots, ka Ierosinātāja pašlaik Ražotnē veic izlietoto naftas pārstrādes katalizatoru pārstrādi, pirms tam tos transportējot izdedzināšanai uz Vāciju, Gruziju un citām valstīm. Tomēr Biroja ieskatā Ražotnē nepieciešams veikt kompleksu pārbaudi, pārliecinoties par esošo darbību un tās atbilstību Atļaujas nosacījumiem.
- 6.5.2.7. Atbilstoši Ziņojumam sākotnējā Ierosinātājas iecere bija Ražotnē pārstrādāt gan sērskābes ražošanas procesā, gan naftas pārstrādes procesā radušos izlietotos katalizatorus, kam ir atšķirīgs sastāvs un pārstrādes tehnoloģiskie aspekti. Ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros Ierosinātāja ir atteikusies no hidrometalurģiskā procesa, attiecīgi secināms, ka Ražotnē netiks veikta sērskābes ražošanas procesā radušos izlietoto katalizatoru pārstrāde (to pārstrāde ferosakausējumu procesā Ziņojumā nav vērtēta). Tomēr Birojs piesardzīgi raugās uz Ziņojumā ietvertajām emisiju prognozēm rotācijas krāsnīs, kur prognozēta līdz 220 kg SO₂ rašanās no 1 t pārstrādātu naftas pārstrādes procesā radušos izlietoto katalizatoru. Atbilstoši Ziņojumam šāds SO₂ emisiju rašanās apjoms skaidrojams ar to, ka katalizatoros var būt no 4-14 % (citviet norādīts līdz 7 %) sēra savienojumu³⁸. Tomēr, analizējot vidējos rādītājus no 486 izlietotu katalizatoru partijām (no naftas pārstrādes rūpnīcas Bulgārijā), Ziņojumā nav secināts, ka katalizatoru sastāvā vispār būtu sērs vai tā savienojumi (sk. Ziņojuma 7. lpp.). Birojs vērš gan Ierosinātājas, gan Liepājas pilsētas pašvaldības un VVD Liepājas Pārvaldes uzmanību uz to, ka naftas pārstrādes un sērskābes ražošanas procesos izlietoto katalizatoru sastāvs ir atšķirīgs, tostarp sērskābes gadījumā to sastāvā var būt arī svins (sk. Ziņojuma 6. un 7. lpp.) u.c. metāli un to savienojumi, tādēļ bez atbilstīga izvērtējuma nav pieļaujama sērskābes ražošanas procesos izlietoto katalizatoru pārstrāde Ražotnes ferosakausējumu procesos, šādā risinājumā Ierosinātājas darbība nav vērtēta un nav akceptējama. Jo īpaši nozīmīgi tas ir Paredzētās darbības uzraudzības un kontroles kontekstā, jo ar atkritumu kodu 160802 un 160803 tiek klasificēti ne tikai Izlietoti katalizatori, kas sākotnēji izmantoti naftas pārstrādes procesos, bet arī katalizatori, kas izmantoti sērskābes ražošanas procesos.
- 6.5.2.8. **Lemjot par nosacījumu izvirzīšanu Paredzētās darbības realizācijai, Birojs ņem vērā, ka Paredzētā darbība ir plānota detalizēti regulētā jomā un prasības tās īstenošanai lielā mērā jau izriet no ārējiem normatīvajiem aktiem, ko Birojam nav nepieciešams atkārtoti norādīt. Paredzētajai darbībai tāpat būs nepieciešams saņemt A kategorijas atļauju VVD Liepājas Pārvaldē, kurā izvirzāmi nosacījumi arī iekārtu darbībai, turklāt Novērtējuma likuma 24. panta 2. punkts paredz, ka Ierosinātāja ir atbildīga par “ziņojumā ietverto risinājumu īstenošanu, tajā skaitā**

³⁸ Sk., piemēram, Ziņojuma 7. lpp., 45. lpp.

tādu risinājumu īstenošanu, kuri paredzēti, lai novērstu, nepieļautu vai mazinātu un, ja iespējams, atlīdzinātu paredzētās darbības būtisko negatīvo ietekmi uz vidi". Tādēļ pēc būtības, lai nodrošinātu ietekmju novēršanu atbilstoši Ziņojumā paredzētajam, - šie risinājumi Birojam nav atkārtoti jānosaka. Tajā pašā laikā Birojs uzskata, ka saistībā ar atsevišķiem ietekmes aspektiem nepieciešams arī ar Biroja atzinumu izvirzīt papildu nosacījumus vai nostiprināt nosacījumus, ar kādiem Paredzētā darbība īstenojama vai nav pieļaujama, attiecīgi Birojs saskaņā ar Novērtējuma likuma 20. panta desmito daļu noteic:

- a) Paredzētā darbība, ja tā tiek akceptēta, var būt pieļaujama tikai veidā, kādā tā paredzēta un novērtēta Ziņojumā. Attiecīgi – bez atbilstīga ietekmes uz vidi novērtējuma ar Paredzētās darbības uzsākšanu nav pieļaujama Ražotnes līdzšinējo darbību (saskaņā ar Atļauju) turpināšana, jo Paredzētās darbības kopējās ietekmes ar citiem Ražotnes procesiem Darbības vietā Ziņojumā nav vērtētas.
- b) Ražotnē pieļaujama Izlietoto katalizatoru pārstrāde tikai ferosakausējumu procesā, jo ietekmju novērtējums hidrometalurģijas procesiem ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros netika pabeigts.
- c) Ražotnē pieļaujama tikai naftas pārstrādes procesos izlietotu katalizatoru ar atkritumu kodu 160802 un 160803 apstrāde un pārstrāde. Nav pieļaujama sērskābes ražošanas procesos izlietoto katalizatoru vai citu katalizatoru pārstrāde, jo šāds risinājums Ziņojumā nav vērtēts.
- d) Paredzētās darbības īstenošanai piemērotas iekārtas un to kopējā nominālā jauda katrai Paredzētās darbības kārtai nosakāma, vadoties no aprēķina par maksimālo paredzēto (un iekārtas iespējamo) pārstrādes/ražošanas apjomu. Iekārtu ražības rādītājiem nav pamata būt lielākiem par gadā plānoto pārstrādes un ražošanas jaudu (atbilstoši Ziņojumam – pašlaik 24 000 t Izlietotu katalizatoru un citas izejvielas atbilstoši Ziņojumā norādītajam).
- e) Ja tiek veiktas izmaiņas Paredzētās darbības risinājumos, to būtiskums novērtējams atbilstoši Novērtējuma likuma 3. divi *prim* panta pirmās daļas 3. punkta c. apakšpunktam, veicot ietekmes sākotnējo izvērtējumu un pārlicinoties, vai izmaiņām akceptētā vai notiekošā darbībā veicams IVN.

6.5.3. Gaisu piesārņojošo vielu emisija, izmaiņas gaisa kvalitātē un iespējamā smaku izplatība.

6.5.3.1. Novērtējot Birojā iesniegto Ziņojumu, Birojs atzīst, ka viens no galvenajiem nelabvēlīgas ietekmes aspektiem, kas saistīts ar Paredzēto darbību, ir gaisa piesārņojums (arī smaka), kas ir raksturīga ietekme gan metalurģijas procesiem, gan atkritumu sadedzināšanas iekārtām. Turklāt konkrētajā gadījumā jāņem vērā, ka Ražotnē paredzētās rotācijas krāsnis, kurās plānota Izlietoto katalizatoru karsēšana, ir kvalificējamās kā bīstamo atkritumu sadedzināšanas iekārtas, uz kurām attiecas Noteikumu Nr. 401 prasības³⁹, bet uz Ražotni kopumā attiecināmi LPTP. Visi minētie

³⁹ Noteikumi Nr. 401 nosaka prasības atkritumu (arī bīstamo atkritumu) sadedzināšanai, kā arī atkritumu sadedzināšanas iekārtu darbībai, un atbilstoši šo noteikumu 2. punkta 2.1. apakšpunktā noteiktajam noteikumi attiecas uz "stacionārām vai mobilām tehniskām iekārtām vai aprīkojumiem, kas paredzēti atkritumu termiskai pārstrādei ar sadedzināšanā iegūtās siltumenerģijas reģenerāciju vai bez tās, atkritumus oksidējot, kā arī citiem atkritumu termiskās pārstrādes veidiem (tai skaitā pirolīzei, gāzifikācijai, plazmas procesiem), ja pēc pārstrādes radušās vielas pēc tam tiek sadedzinātas. Ja atkritumi tiek sadedzināti tā, ka iekārtas galvenā funkcija nav enerģijas vai produktu ieguve, bet atkritumu termiskā apstrāde, iekārtu uzskata par atkritumu sadedzināšanas iekārtu". Ņemot vērā minēto secināms, ka uz rotācijas krāšņu ekspluatāciju ir attiecināmas Noteikumos Nr. 401 noteiktās prasības.

aspekti dažādā detalizācijas pakāpē ir vērtēti arī Ziņojumā, lai gan atsevišķās no jomām vērtējuma izklāsts veiktajiem emisiju aprēķiniem ļauj izsekot tikai daļēji.

- 6.5.3.2. Kā vienu no būtiskām atšķirībām, ja salīdzina Paredzēto darbību ar Ražotnes darbību, kāda tā raksturota un regulēta Atļaujā, Birojs ievēro to, ka – līdz ar Paredzētās darbības uzsākšanu Ražotnē tiek paredzēts tikai viens gaisu piesārņojošo vielu emisiju avots – dūmenis (avots A1)⁴⁰, uz kuru (caur attīrīšanas iekārtām) paredzēts novadīt gaisu gan no Ražotnes telpām, kur veidojas emisijas no dažādiem vaļējiem procesiem (piemēram, izejvielu izkraušana, sakausējumu vai izdedžu drupināšana u.t.m.), gan emisijas no rotācijas un elektriskā loka krāsnīm. Minētais avots ir viens no Ražotnes teritorijā pašlaik esošajiem dūmeņiem⁴¹. Attiecīgi ar Ziņojumu kopumā netiek prognozētas citas emisijas ārpus Ražotnes telpām, kā emisijas, kas vidē tiks novadītas caur dūmeni (avots A1)⁴².
- 6.5.3.3. Saskaņā ar Noteikumu Nr. 401 2. pielikuma 1. tabulas 1. punktu kopējo cieto daļiņu emisijas robežvērtība atkritumu sadedzināšanas iekārtām (vidējās vērtības diennaktī) ir 10 mg/m^3 un saskaņā ar šīs tabulas 7. punktu – slāpekļa dioksīda emisijas robežvērtība ir 400 mg/m^3 (vidējās vērtības diennaktī). Saskaņā ar Noteikumu Nr. 401 2. pielikuma 3. tabulu dažādu smago metālu robežvērtības atkritumu sadedzināšanas iekārtām (pusstundu ilgu līdz 8 stundu ilgu mērījumu vidējās emisiju robežvērtības) ir no $0,05 \text{ mg/m}^3$ līdz 1 mg/m^3 . Oglekļa oksīda robežvērtības atkritumu sadedzināšanas iekārtām noteiktas Noteikumu Nr. 401 2. pielikuma V daļas 4.2. punktā. Ziņojumā identificēts, ka Paredzētajai darbībai piemērojamā oglekļa oksīda robežvērtība⁴³ ir 150 mg/m^3 (10 minūšu mērījumos noteiktā vidējā vērtība, kas netiek pārsniegta vismaz 95 % mērījumu). Vienlaikus Paredzētajai darbībai piemērojamās LPTP (gan attiecībā uz bīstamo atkritumu sadedzināšanu, gan krāsaino metālu ražošanu) saistītie emisiju līmeņi ir noteikti stingrāki (piemēram, kopējām cietajām daļiņām, SO_2 , NO_2), kas attiecīgi vērtēti Ziņojumā, un ņemams vērā, ja Paredzētā darbība tiek akceptēta.
- 6.5.3.4. Ražotnē plānotajam vienam emisiju avotam norādītā un emisiju aprēķiniem pieņemtā kopējā attīrītā gaisa un dūmgāzu plūsma ir $7\,200 \text{ Nm}^3/\text{h}$. Ziņojumā norādīts, ka no visām piesārņojošām darbībām aprēķinātās (68. lpp.) kopējās (summārās) emisijas, kas gadā tiks novadītas no viena emisijas avota (attiecināms uz kopējām cietām daļiņām (atbilstoši Ziņojumam - TSP) un smagiem metāliem) būs šādas – kopējo cieto daļiņu (TSP)⁴⁴ koncentrācijas no emisijas avota prognozējamās $0,0021 \text{ mg/m}^3$, savukārt smago metālu kopējā koncentrācija – $6,3 \times 10^{-5} \text{ mg/m}^3$. Turpat norādīts, ka slāpekļa dioksīda koncentrācija būs $122,2 \text{ mg/m}^3$ un oglekļa oksīda koncentrācija – 103 mg/m^3 (pie maksimālās iekārtas jaudas un skābekļa satura sausā gāzē 3 %). Savukārt prognozētās SO_2 emisijas pēc dūmgāzu attīrīšanas 4 pakāpju skruberu sistēmā Ziņojumā norādītas kā $0,020 \text{ g/s}$ jeb 10 mg/m^3 (pie dūmgāzu plūsmas ātruma $7\,200 \text{ m}^3/\text{h}$). Birojs ņem vērā, ka Ziņojumā aprēķinātās kopējās emisijas ir prognozētās emisijas, kas kopumā rodas tehnoloģiskajā procesā, attiecīgi tās nav tieši salīdzināmas ar Paredzētajai darbībai piemērojamās LPTP noteiktajiem emisiju līmeņiem un Noteikumos Nr. 401 noteiktajām

⁴⁰ Saskaņā ar Atļauju Ražotnē pašlaik ir kopumā 10 piesārņojuma avoti, tajā skaitā kausēšanas krāšņu dūmenis (A1) un dažādu izejmateriālu uzglabāšana, pārbēršana, smalcināšana, produkcijas izbēršana no konveijera, uzglabāšana un iekraušana kravas automašīnās.

⁴¹ Informācija par dūmeņiem un to esošais, plānotais skaits Ziņojumā norādīts vietām pretrunīgi, sk., piemēram, Ziņojuma 28., 45., 81. lpp.

⁴² Sk. Ziņojuma 1.4. tabulu, 60. lpp.

⁴³ Skaidrots, ka pieņemts īsākais periods, jo emisijas tiek rēķinātas pie iekārtas maksimālās jaudas, lai gan vidēji iekārta tiek darbināta ar optimālu jaudu, kas ir mazāka par maksimālo jaudu.

⁴⁴ Jāpiebilst gan, ka kopējo emisiju aprēķins Ziņojumā nav sniegts, tas atspoguļots tikai atsevišķiem no procesiem, pēc tam uzrādot kopējo (aprēķināto) daļiņu emisiju visiem procesiem pēc attīrīšanas (TSP).

robežvērtībām (kur tās izteiktas kā piesārņojuma vidējās koncentrācijas diennaktī vai pusstundā). Tomēr pieņemot, ka procesi Ražotnē ir vienmērīgi, iegūtos rezultātus salīdzinājumam var izmantot.

- 6.5.3.5. Birojs secina, ka gaisu piesārņojošo vielu aprēķins Ziņojuma 1.7. nodaļā veikts, apskatot gan emisijas, kas veidotos no hidrometalurģijas metodes (Ierosinātāja no šīs metodes ir atteikusies), gan emisijas, kas veidosies no Paredzētās darbības (ferosakausējumu metode). Birojs tāpat secina, ka Ziņojumā norādīts, kādas tiek prognozētas summārās emisijas dūmenī pēc attīrīšanas, tomēr veiktais aprēķins dažiem no Ražotnes procesiem (kas ļāvis nonākt pie secinājumiem par summāro sagaidāmo piesārņojumu) Ziņojumā nav atspoguļots (sniegta tikai informācija par veiktu aprēķinu gala rezultātiem), kamēr citi aprēķini atspoguļoti plaši (piemēram, emisijas no dabasgāzes sadedzināšanas). Minētais Paredzētās darbības emisiju aprēķinam ļauj izsekot tikai daļēji, tajā skaitā nav iespējams atsevišķi pārlicināties, kādas ir Ierosinātājas prognozes emisijām no iekārtām, uz kurām attiecas prasības par bīstamo atkritumu sadedzināšanas iekārtām (rotācijas krāsnīm) un kādas ir Ierosinātājas prognozes Ražotnes emisijām bez hidrometalurģijas metodes (t.i. – tikai Paredzētajai darbībai). Neatkarīgi no minētā, kopējās Ražotnes emisijas pēc dūmgāzu un savāktā gaisa attīrīšanas Ierosinātāja prognozē mazākas par Noteikumos Nr. 401⁴⁵ noteiktajām robežvērtībām un tādas, kas atbilst ar LPTP saistītajiem emisiju līmeņiem (kas ir stingrāki). Ierosinātāja tāpat prognozē, ka piesārņojuma koncentrācijas gaisā atbilst normatīvajos aktos noteiktajām prasībām gaisa kvalitātei. Attiecīgi no Ziņojuma var secināt, ka Ierosinātājas ieskatā atsevišķu izvērtējumu emisijām no rotācijas krāsnīm (un to salīdzināšanu ar Noteikumu Nr. 401 prasībām) veikt nav nepieciešams.
- 6.5.3.6. Vispārēji Birojs šādam secinājumam, ja kopējās emisijas no avota A1 nepārsniedz tām piemērojamās stingrākās robežvērtības, var pievienoties, tomēr tas sarežģītāku var padarīt arī attiecīgo emisiju uzraudzības un pārvaldības jautājumu. Jāņem vērā, ka Noteikumi Nr. 401 Paredzētās darbības īstenošanai izvirza virkni prasību, tajā skaitā nepārtrauktajam emisiju monitoringam. Saskaņā ar Noteikumu Nr. 401 47. punktu mērījumus būs jāveic un tajos jānosaka šādas gaisu piesārņojošās vielas: nepārtraukti – NO_x (ja ir noteikti attiecīgie emisijas limiti), oglekļa oksīdu (CO), kopējo putekļu (cieto daļiņu) daudzumu, kopējo organiskā oglekļa daudzumu, hlorūdeņradi (turpmāk – HCl), fluorūdeņradi (turpmāk – HF) un sēra dioksīdu (SO₂), tāpat nepārtraukti monitorējama sadedzināšanas temperatūra (pie sadedzināšanas kameras iekšējās sienas vai citā punktā, kur to iespējams noteikt) atbilstoši atļaujas nosacījumiem, skābekļa koncentrācija un spiediens, kā arī izplūdes gāzu temperatūra un tvaika saturs izplūdes gāzēs. Savukārt ne retāk kā divas reizes gadā, bet pirmajā iekārtas darbības gadā vismaz reizi trijos mēnešos – smagie metāli, kā arī dioksīni un furāni. Pašreizējā novērtēšanas stadijā ražošanas procesa principiālā shēma (Ziņojuma 1.4. attēls) un plānotie monitoringa risinājumi (Ziņojuma 7. nodaļa) neļauj viennozīmīgi identificēt, kurās vietās konkrēti ar mērījumu ierīcēm paredzēts aprīkot rotācijas krāsnis un/vai dūmgāzu novadīšanas sistēmu pirms/pēc to attīrīšanas, tomēr Ierosinātājai jāņem vērā, ka mērījumu risinājumiem (un to izvēlētajām vietām) jābūt reprezentatīviem un tādiem, kas atspoguļo noteikto (uzraugāmo) parametru tam paredzētajā veidā. Noteikumu Nr. 401

⁴⁵ Šo secinājumu nevar attiecināt uz gāzu un tvaikveida organiskajām vielām, kas izteiktas kā kopējais ogleklis, jo šāds aprēķins Ziņojumā nav veikts. Ziņojumā nav veikts arī hlorūdeņraža un fluorūdeņraža, kā arī dioksīnu un furānu emisiju aprēķins, pamatojot, ka 950 °C temperatūrā izdedzinot Izlietotus katalizatorus ar norādīto (prognozēto) sastāvu, kurā hlors vai tā savienojumi ir tikai ~ 0,03 % - 0,25 %, šādas emisijas nozīmīgos apjomos neradīsies.

6.1. punkts nosaka, ka Ierosinātajai iekārtas jāprojektē, jābūvē un jādarbina, ievērojot visas šajos noteikumos noteiktās prasības.

6.5.3.7. Kontekstā ar emisiju uzraudzību un kontroli būtiski akcentēt Biroja iepriekš jau norādīto, ka Ziņojumā rotācijas krāšņu izvietojums Ražotnē raksturots kā būvniecība uz nelieliem pamatiem, kam pāri tiks uzcelta nojume. Ierosinātajai jānodrošina, ka visi emisiju avoti atrodas slēgtās, ar gaisa atsūkņēšanas (un novadīšanas uz attīrīšanas iekārtām) sistēmu aprīkotās telpās, jo citādā veidā Paredzētā darbība Ziņojumā nav vērtēta. Tajā skaitā šādās telpās, ja neieciešams, tās nodalot zonās, jānodrošina gan Izlietoto katalizatoru izbēšana, gan izejmateriālu, iegūto produktu un starpproduktu ievadīšana un izņemšana no krāsnīm, gan izdedžu un sakausējumu drupināšana u.c. procesi, kur rodas emisijas, jo citādi emisijas no Ražotnes (tostarp smaku emisijas), kas varētu nonākt vidē, Ziņojumā nav vērtētas (tikai emisijas no dūmeņa). Minētais jāņem vērā arī kontekstā ar Paredzētajai darbībai piemērojamiem LPTP⁴⁶ (ferosakausējumu ražošanai), kas nosaka, – lai samazinātu putekļu un metālu emisijas gaisā no smalcināšanas, granulēšanas un citiem līdzīgiem procesiem, izmantojams maisa filtrs vai maisa filtrs kombinācijā ar citiem paņēmieniem (LPTP Nr. 155), tāpat, – lai izvairītos no difūzās putekļu emisijas gaisā no krāsns pielādēšanas, izmantojamas slēgtas konveijersistēmas (LPTP Nr. 164). Ievērojot to, ka krāsns pielādēšanas un gala produktu, starpproduktu izņemšanas/pārādēšanas risinājumi Ziņojumā raksturoti ļoti vispārīgi, pilnībā pārliecināties par Ziņojuma atbilstību LPTP nosacījumiem nav iespējams, tomēr no Ziņojuma izriet Ierosinātajās apņemšanās LPTP nodrošināt. Ja Paredzētā darbība tiek akceptēta, VVD Liepājas Pārvaldei pirms atļaujas izdošanas atkārtoti jāpārliecinās, ka izvēlētie risinājumi un Ražotnes aprīkojums atbilst tai piemērojamām prasībām.

6.5.3.8. Izvērtējis Ziņojumu, Birojs – lai arī tajā konstatē trūkumus un secina, ka atļaujas saņemšanai (ja Paredzētā darbība tiek akceptēta) būs nepieciešams veikt atkārtotus aprēķinus un to precizējumus, var pievienoties Ziņojumā un tā 10. pielikumā ietvertajiem skaidrojumiem un aprēķinu veikšanas principiem. Pieņemot, ka vanādijs un arsēns savienojumu Izlietotajos katalizatoros būs visvairāk (attiecīgi ~ 10 % un ~ 1 %), var veikt aprēķinu šo vielu koncentrācijai kopējo cieto daļiņu emisiju sastāvā un iegūtos rezultātus analizēt arī citu vielu kontekstā (ja prognozētās emisijas nepārsniedz robežvērtības minētajām piesārņojošām vielām, kuras ir arī visstingrākās, nav sagaidāmi piesārņojošo vielu robežvērtību pārsniegumi vielām, kuru koncentrācija ir daudz mazāka). Tāpat var pievienoties principam, ka pašreizējā plānošanas projektēšanas stadijā nav jābūt precīzi zināmiem visiem parametriem dūmgāzu un gaisa attīrīšanas iekārtām, tomēr jāspēj veikt aprēķinus, kādai jābūt to minimālajai efektivitātei, lai nodrošinātu Paredzētās darbības atbilstību tai piemērojamiem normatīviem un ar LPTP saistītajiem emisiju līmeņiem. Tomēr Biroja ieskatā arī šim jautājumam būs nepieciešams atkārtoti pievērst uzmanību atļaujas izdošanas procesā. Pašreizējie aprēķini, kādi tie sniegti Ziņojumā, norāda, ka rotācijas krāšņu dūmgāzēm attīrīšanas pakāpes nodrošināšanai būs nepieciešama četru virknē saslēgtu skruberu sistēma, lai nodrošinātu nozares LPTP noteikto SO₂ emisiju līmeni, savukārt gaisa attīrīšanas sistēma būs jāaprīko ar divu pakāpju filtriem (Ziņojumā analizēti maisa filtri). Atbilstoši Ziņojumam gaisa attīrīšanas iekārtu (filtru) sistēma paredzēta kā divpakāpju attīrīšana ar katras pakāpes minimālo efektivitāti 97 %. Saistībā ar nepieciešamo efektivitāti gaisa attīrīšanas iekārtām secināms, ka kopējās daļiņu emisijas avotā A1 (dūmenī) pēc

⁴⁶ Komisijas īstenošanas lēmums (ES) 2016/1032 (2016. gada 13. jūnijs), ar ko saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2010/75/ES pieņem secinājumus par labākajiem pieejamiem paņēmieniem attiecībā uz krāsaino metālu ražošanu.

attīrīšanas ir vērā ņemami mazākas nekā, piemēram, Noteikumu Nr. 401 2. pielikumā norādītās diennakts vidējās koncentrācijas (10 mg/m^3), kas atbilst arī daļiņu vidējiem diennakts emisiju līmeņiem, kādi norādīti sadedzināšanas iekārtām piemērojamās LPTP, vienlaikus tās ir stingrākas elektriskā loka krāsnīm un citiem ferosakausējumu procesu emisiju avotiem, kuriem LPPT noteikti atsauces dokumentā krāsaino metālu ražošanai⁴⁷. Raksturojot filtru sistēmu efektivitāti, kāda jānodrošina, lai attīrītu daļiņu emisijas tikai no elektriskā loka krāsnīm vien, secināts, ka tai jābūt vismaz 98,3 % (Ziņojuma 69. lpp.), savukārt filtru sistēmas aprakstā Ziņojuma 169. lpp., 184. lpp. un citviet norādīts, ka kopējās atbilstības nodrošināšanai veidojama divpakāpju gaisa attīrīšanas sistēma, kas aprīkota ar atbilstošiem filtriem, kur efektivitāte katrai pakāpei ir vismaz 97 %. Ierosinātajai šie jautājumi būs atkārtoti jāvērtē un jāskaidro atļaujas pieteikuma procesā, nosakot piemērotu gaisa attīrīšanas sistēmas izvēli, tajā skaitā tādēļ, ka emisiju aprēķinā no elektriskā loka krāsnīm (Ziņojuma 69. lpp.) nav ņemtas vērā visas emisijas (tās aprēķinātas tikai 24 000 t Izlietotu katalizatoru gadā, neņemot vērā, ka emisijas elektriskā loka krāsnī rada pārstrādātais materiāls kopumā, kas nozīmē, ka aprēķinā jāņem vērā emisijas arī no citām izejvielām, tajā skaitā jāievērtē, kā emisiju apjomu ietekmē tas, ka materiālu pārstrāde un atgūšana tiek veikta vairākās krāsnīs secīgi). Ziņojumā norādīts, ka filtru veids un tehniskie parametri tiks izvēlēti būvprojektēšanas laikā, jo iespējamie tehniskie risinājumi ir dažādi, piemēram, piedurkņu filtru sistēma, elektrostatiskie izgulsnētāji, hibrīdfiltru moduļi, kuros apvienoti piedurkņu filtri un elektrostatiskie izgulsnētāji. Saistībā ar minēto Birojs vērs Ierosinātajās un VVD Liepājas Pārvaldes uzmanību, ka saskaņā ar Komisijas īstenošanas lēmumu 2016/1032 (2016. gada 13. jūnijs), ar ko saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2010/75/ES pieņem secinājumus par labākajiem pieejamajiem tehniskajiem paņēmieniem (LPTP) attiecībā uz krāsaino metālu ražošanu (paņēmieni Nr. 157), lai samazinātu putekļu un metālu emisijas gaisā no atklātas vai pusslēgtas iegremdētā elektriskā loka krāsns var izmantot vai nu slapjo skruberi ar elektrostatisko izgulsnētāju (ESP), kas ir vispārizmantojams paņēmienis, vai maisa filtru pie nosacījuma, ja izplūdes gāzu CO un H₂ saturs neizraisa bažas par drošību.

- 6.5.3.9. Ņemot vērā minēto, kā arī Ziņojumā novērtēto, Birojs secina, ka piesārņojošās vielas, kas radīsies Izlietoto katalizatoru sadedzināšanas procesa laikā, būs atkarīgas no Izlietoto katalizatoru ķīmiskā sastāva, kā arī optimāla tehnoloģiskā režīma nodrošināšanas (temperatūras, sadedzināšanas procesā rodošos produktu sadegšanas pilnīguma, spiediena u.c. aspektiem), proti, galvenokārt sadegšanas procesā bez oglekļa dioksīda (CO₂) sagaidāmas oglekļa oksīda (CO), slāpekļa dioksīda (NO₂), sēra dioksīda (SO₂), cieto daļiņu (PM_{2,5} un PM₁₀) – to vidū arsēna (As) un vanādijs (V) – emisijas gaisā. Lai arī Ziņojumā norādīts, ka Izlietoto katalizatoru apstrādes apstākļi rotācijas krāsnī nodrošinās, ka neveidojas dioksīnu un furānu emisijas, tāpat Ziņojuma 10. pielikumā skaidrots, ka nozīmīgos apjomos gaistoši ķīmiskie savienojumi neveidosies, pilnībā izslēgt šādas emisijas un to iespējamību nav pamatoti, jo īpaši savienojumiem, kuru koncentrācijas monitoringa ietvaros pārbaudāmas kā kopējais organiskais skābeklis. Birojs secina, ka Ierosinātāja pēc Ziņojuma papildināšanas ir paredzējusi, ka tiks veikts monitorings – daļēji atbilstoši Noteikumu Nr. 401 prasībām (Ziņojuma 7. nodaļa, 202. lpp.), tomēr nepārtrauktā monitoringa parametru sarakstā jau pašlaik nav iekļauti HCl un HF mērījumi. Jāņem vērā, ka saskaņā ar Noteikumu Nr. 401 51. punkta nosacījumiem VVD atļaujā operatoram nepieprasa nepārtrauktus HCl un HF

⁴⁷ Komisijas īstenošanas lēmumu 2016/1032 (2016. gada 13. jūnijs), ar ko saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2010/75/ES pieņem secinājumus par labākajiem pieejamajiem tehniskajiem paņēmieniem (LPTP) attiecībā uz krāsaino metālu ražošanu.

mērījumus, ja operators pieteikumā atļaujas saņemšanai ir iesniedzis pietiekamus pierādījumus, ka iekārtas darbībā nevar tikt pārsniegtas šo vielu emisijas robežvērtības, un operators mērījumus veic šo noteikumu 47.3. apakšpunktā noteiktajā kārtībā. Ņemot vērā minēto, atkāpes no Noteikumu Nr. 401 nosacījumiem var būt izvērtējamas tikai šajos noteikumos noteiktajā kārtībā.

- 6.5.3.10. Lai Paredzēto darbību varētu realizēt, tai pilnībā jāatbilst Noteikumu Nr. 401 un LPTP prasībām, par ko pārliecināties varēs, realizējot iepriekš minētajos noteikumos paredzēta monitoringa (gan periodiskā, gan nepārtrauktā) prasības un veicot regulārus ievadamā Izlietoto katalizatoru sastāva pārbaudes. Būtisks parametrs ir hlora saturs Izlietotajos katalizatoros, jo hlora satura pārsnieguma par 1 % gadījumā (šāds risinājums netiek plānots un Ziņojumā nav paredzēts), temperatūra kurtuvē būtu jāpaaugstina no 950 °C līdz 1100 °C, kas varētu ietekmēt rotācijas krāšņu darbības režīmu. Lai tas nenotiktu, jānodrošina atbilstoša un regulāra Izlietoto katalizatoru sastāva kontrole. Saistībā ar sadedzināšanas temperatūru Birojs secina, ka Ziņojumā (170. lpp.) sniegta pretrunīga informācija par rotācijas krāsnīm paredzēto degļu skaitu. Ziņojumā norādīts, ka ferosakausējumu ražošanā kausēšanai tiks izmantotas rotācijas krāsnis, kas ir aprīkotas ar atbilstošu degli, savukārt tālākajā tekstā minēti jau vairāki degļi. Atbilstoši Ziņojumam degļi tiks pilnībā kontrolēti ar programmējamā loģiskā kontroliera palīdzību, lai nodrošinātu augstu drošības līmeni, pamatojoties uz liesmas kontroles, spiediena kontroles, gāzes plūsmas kontroles ierīcēm, kā arī vadot procesu tā, lai degšanas režīms atbilstu uzstādītajiem parametriem. Birojs vērš lerosinātājas un VVD Liepājas pārvaldes uzmanību, ka Noteikumu Nr. 401 17. punktā noteic: *“sadedzināšanas iekārtu aprīko ar vismaz vienu papildu degli, kas automātiski ieslēdzas, lai pēc pēdējās gaisa padeves uzturētu dūmgāzu temperatūru virs 850 °C vai virs 1100 °C”*. Projektējot un uzstādot rotācijas krāsnis, jānodrošina, ka tās tiek aprīkotas ar Noteikumu Nr. 401 17. punktā paredzēto papildu degli, jo plānoti risinājumi sadedzināšanas procesa pārvaldībai nevar būt pamats noteikumu Nr. 401 prasību neievērošanai.
- 6.5.3.11. Biroja ieskatā Paredzētajai darbībai jāparedz iekārtu ieregulēšanas un uzsākšanas darbu, kā arī drošas apturēšanas darbu pasākumu kompleksa izstrāde un realizācija, nodrošinot nepieciešamos pasākumus, lai nepieļautu vides piesārņojumu un vielu avārijas noplūdes vai zālveida izmetes. Testa un palaišanas ieregulēšanas darbu nosacījumi nosakāmi Paredzētās darbības atļaujas izdošanas procesā, paredzot to terminētu veikšanu, rezultātu izvērtēšanu pirms pastāvīgas darbības uzsākšanas un sasaisti ar nepārtraukti un periodiski veicamo mērījumu un analīžu kopumu, ņemot vērā Noteikumos Nr. 401 noteiktās prasības, kas ļautu pārliecināties par prognozēto parametru atbilstību faktiskajiem rezultātiem un blakusproduktu (kušņu, kalcija sulfāta, izlietoto filtru, rotācijas krāšņu oderējuma) apsaimniekošanas pieļaujamajiem nosacījumiem. Jārēķinās ar iespēju un nepieciešamību regulēt sadegšanas procesu rotācijas krāsnīs, pievadot pie nepieciešamības papildus kurināmo.
- 6.5.3.12. Piesārņojošo vielu izkliedes modelēšana veikta, izmantojot datorprogrammu ADMS 5.2. (izstrādātājs CERC – Cambridge Environmental Research Consultants, beztermiņa licence P05-0399-C-AD520-LV), kas pielietojama rūpniecisko avotu izmešu gaisā izkliedes un smakas izplatības aprēķināšanai, ņemot vērā emisijas avotu īpatnības, apkārtnes apbūvi un reljefu, kā arī vietējos meteoroloģiskos apstākļus. Summārā piesārņojuma koncentrācija aprēķināta, ņemot vērā arī LVGMC sniegtos datus par fona piesārņojuma līmeni. Saskaņā ar piesārņojošo vielu izkliedes rezultātiem ārpus Darbības vietas summārā piesārņojuma koncentrācija tikai PM_{2,5} gadījumā pārsniedz 30 % no Ministru kabineta 2009. gada 3. novembra noteikumos Nr. 1290 *“Noteikumi par gaisa*

kvalitatī” gaisu piesārņojošajām vielām noteiktajiem robežlielumiem vai mērķlielumiem. Ziņojumā novērtēta arī Paredzētās darbības ietekme uz gaisa kvalitāti nelabvēlīgos meteoroloģiskos apstākļos. Secināts, ka augstākās piesārņojošo vielu vērtības var tikt sasniegtas pie šādiem apstākļiem - vēja virziens - 161° (DA vējš), vēja ātrums – 0,76 m/s un gaisa temperatūra 15,19 °C. Aprēķināts, ka paaugstinātas piesārņojošo vielu stundas koncentrācijas atkārtotās varbūtība ir ļoti neliela.

6.5.3.13. Saskaņā ar LVGMC 2018. gada 18. marta vēstuli Nr. 4.-6/469 – LVGMC nav informācijas par smaku emisijas avotiem Paredzētās darbības iespējamās ietekmes zonā, attiecīgi Ierosinātāja ir ievērtējusi tikai iespējamās smakas no Paredzētās darbības. No Ziņojuma izriet, ka ferosakausējumu ražošanas procesos (kopumā) var veidoties smakas, tomēr plašāk analizēti šo procesu posmi, kuros smakas veidojas (piemēram, atverot krāsnis, izņemot izdedžus, pārlejot sakausējumus, smakas dūmgāzēs u.c.), Ziņojumā nav. Ziņojumā faktiski vērtētas tikai smakas, kas veidosies no prognozētajām SO₂ emisijām (Ziņojuma 1.7. nodaļā aprēķinātās emisijas - 0,020 g/s, kas no g/s pārrēķinātas uz ou_E/m³), tomēr smakas (iespējams, mazākā apjomā) var veidoties arī no citiem procesiem. Novērtējumā secināts, ka smakas koncentrācija sagaidāma 12,7 uz ou_E/m³ un smakas daudzums sagaidāms 25,3 ou_E/s. Sagatavojot smakas izkliedes aprēķinus, secināts, ka smakas koncentrācija sasniegs 0,00003 ou_E/m³, savukārt nelabvēlīgos meteoroloģiskos apstākļos tā būs 0,0001 ou_E/m³ (Ziņojuma 3.4. tabulā kļūdaini norādīta smaku mērvienība μg/m³). Balstoties uz minēto, Ziņojumā secināts, ka Ministru kabineta 2014. gada 25. novembra noteikumos Nr. 724 “*Noteikumi par piesārņojošas darbības izraisīto smaku noteikšanas metodēm, kā arī kārtību, kādā ierobežo šo smaku izplatīšanos*” noteiktais smakas mērķlielums 5 ou_E/m³ netiks pārsniegts, un Paredzētā darbība neradīs nozīmīgu smaku traucējumu kopīgo pieaugumu, tajā skaitā dzīvojamās apbūves teritorijās.

6.5.3.14. Vērtējot ietekmi uz klimatu, Ziņojumā secināts, ka Paredzētās darbības rezultātā veidosies 12376,5 tonnas CO₂ gadā.

6.5.3.15. **Lemjot par nosacījumu izvirzīšanu Paredzētās darbības realizācijai, Birojs ņem vērā, ka ferosakausējumu ražošanas un bīstamo atkritumu sadedzināšanas iekārtu nodrošinājums, aprīkojums un parametru kontrole ir jautājumi, kas plaši regulēti jau ar ārējiem normatīvajiem aktiem un nozarēm piemērojamiem LPTP, kuru pielietošana ir obligāts nosacījums A kategorijas piesārņojošām darbībām. No Ziņojuma pirmsšķietami izriet, ka Paredzētās darbības īstenošana paredzēta, tajā skaitā Ražotnes pārbūves darbu un iekārtu projektēšana paredzēta, vadoties no un ievērojot saistošās prasības, tādēļ Birojam atkārtoti uz tām norādīt (un tās iekļaut savos nosacījumos) nebūtu nepieciešams. Vienlaikus Birojs bez ievēribas nevar atstāt to, ka Ziņojuma sabiedriskās apspriešanas laikā Ierosinātājas pilnvarotā persona izteikusi viedokli⁴⁸, ka nepārtraukti emisiju mērījumi nav lietderīgi, jo gaisa attīrīšanas sistēma paredzēta efektīva un prognozētās piesārņojuma koncentrācijas nav lielas. Minētie apsvērumi nevar būt par pamatu atkāpēm no nosacījumiem, kas Paredzētās darbības īstenošanai izriet no ārējiem normatīvajiem aktiem, un Ierosinātājai tas jāņem vērā. Lemjot par nepieciešamību izvirzīt Paredzētajai darbībai nosacījumus, Birojs tāpat ņem vērā, ka pašreizējā stadijā gaisu piesārņojošo vielu emisiju prognozes ir indikatīvas, jo novērtējumā (arī attiecībā uz iekārtu parametriem, jaudu un kapacitāti) ir konstatēti atsevišķi trūkumi. Tādēļ Birojs uzsver, ka normatīvajos aktos noteikto prasību, tajā skaitā ar LPPT saistīto emisiju līmeņu un gaisa kvalitātes normatīvu,**

⁴⁸ Sk. Ziņojuma sabiedriskās apspriešanas protokolu Ziņojuma 6. pielikumā.

ievērošana ir beznosacījuma prasības, kas jau noregulētas ar ārējiem normatīvajiem aktiem un ir Ierosinātājai saistošas. Citādā veidā Paredzētās darbības īstenošana nav pieļaujama. Paredzētajai darbībai būs arī nepieciešams saņemt VVD Liepājas Pārvaldes A kategorijas atļauju, kuras priekšnoteikums ir normatīvo prasībām atbilstošu gaisu piesārņojošo vielu un smaku emisijas limita projektu izstrāde. Attiecīgi ir identificējams papildus instruments, caur kuru atkārtoti pārliecināties par ietekmes apjomiem un caur kuru noteikt aktuālajai situācijai atbilstošus emisiju limitus un monitoringa nosacījumus. Ievērojot minēto, Birojs uzskata, ka saskaņā ar Novērtējuma likuma 20. panta desmito daļu pašreizējā Paredzētās darbības plānošanas un projektēšanas stadijā nosakāmi šādi nosacījumi, ar kādiem Paredzētā darbība īstenojama vai nav pieļaujama:

- a) Nav pieļaujama tādu Izlietoto katalizatoru ievēšana valstī pārstrādei Ražotnē, kā arī to pieņemšana, apstrāde un pārstrāde Ražotnē, kuros halogēnus saturošo vielu saturs, to izsakot kā hlora, pārsniedz 1 %.
- b) Katrai Izlietoto katalizatoru partijai pirms to ievēšanas valstī un pieņemšanas Ražotnē nodrošināma to sastāva analīze, pārliecinoties, ka tie atbilst Ražotnē pārstrādājamo Izlietoto katalizatoru sastāva prasībām. Piemērojamās prasības Ražotnē pārstrādājamo Izlietoto katalizatoru sastāvam, piemēram, pieļaujamās vielas, to koncentrācijas vai koncentrāciju intervāli (parametri, ko Ierosinātāja Izlietoto katalizatoru kvalitatīvajā un kvantitatīvajā sastāvā pārbaudīs), kā arī citi sastāva kontroles nosacījumi, lai nodrošinātu tā izsekojamību, precizējami pieteikumā A kategorijas atļaujai un atļaujā. Rotācijas krāsnī (krāsnīs) nav pieļaujama plānotajām sastāva prasībām neatbilstošu katalizatoru karsēšana (apdedzināšana).
- c) Ierosinātājai jānodrošina, ka visi Ražotnes gaisu piesārņojošo vielu emisiju un smaku avoti atrodas slēgtās, ar gaisa atsūkņēšanas (un novadīšanas uz attīrīšanas iekārtām) sistēmu aprīkotās telpās, jo citādā veidā Paredzētā darbība Ziņojumā nav vērtēta. Rotācijas krāsns (krāšņu) dūmgāzes pēc SO₂ attīrīšanas un Ražotnē savāktais un atsūknētais gaiss attīrāms vismaz līdz Ziņojumā paredzētajai attīrīšanas pakāpei (SO₂ - 0,020 g/s jeb 10 mg/m³, kopējās cietās daļiņas 0,0021 mg/m³), pielietojot Ziņojumā vērtēto vai efektivitātes un radītās ietekmes ziņā līdzvērtīgu filtru sistēmas risinājumu.
- d) Paredzētajai darbībai aktuālie pieļaujamās ietekmes apjomi un emisiju limiti, tajā skaitā – vadoties no piemērojamo normatīvo aktu un LPTP nosacījumiem, nosakāmi A kategorijas atļaujā, Ierosinātājai sagatavojot aktualizētus gaisu piesārņojošo vielu un smaku emisiju limita projektus. Tomēr nav pieļaujamas par Ziņojumā novērtētajām būtiski sliktākas piesārņojuma koncentrācijas (Paredzētās darbības vides sniegums), turklāt jāņem vērā, ka bez hidrometalurģijas metodes izmantošanas sniegumam būtu jābūt labākam.
- e) Rotācijas krāsns (krāšņu) projektēšanā un būvniecībā jānodrošina Noteikumos Nr. 401 noteikto un Ziņojumā papildus novērtēto prasību īstenošana, tajā skaitā jānodrošina, ka tās tiek aprīkotas ar Noteikumu Nr. 401 17. punktā paredzēto papildu degli, ka dūmgāzu attīrīšana tiek nodrošināta vismaz līdz Ziņojumā paredzētajai attīrīšanas pakāpei, tam izvēloties Ziņojumā vērtēto vai efektivitātes un radītās ietekmes ziņā līdzvērtīgu risinājumu, un ka iekārtu projektēšanas un būvniecības ietvaros tiek nodrošināta to aprīkošana ar Noteikumos Nr. 401 paredzētajām ierīcēm, kas

ļauj reprezentatīvās un tam paredzētajās vietās mērīt visus nepieciešamos sadedzināšanas procesa parametrus, apstākļus un koncentrācijas.

- f) Izlietoto katalizatoru karsēšanas, kas pielīdzināma atkritumu sadedzināšanai, monitorings nodrošināms atbilstoši Noteikumu Nr. 401 47. punktā noteiktajam. Ir pieļaujamas atkāpes no Noteikumu Nr. 401 47. punktā paredzēto prasību ievērošanas, tomēr tās pieļaujamas vienīgi apjomā un saskaņošanas kārtībā, kādu to paredz Noteikumi Nr. 401. Tādēļ pašlaik ir pamats uzskatīt, ka monitoringā nosakāmi šādi parametri:
- i) nepārtraukti – NO_x, CO, kopējais putekļu (cieto daļiņu) daudzums, kopējo organiskā oglekļa daudzumu (TOC), papildus - HCl, HF un SO₂;
 - ii) nepārtraukti – sadedzināšanas temperatūru (pie sadedzināšanas kameras iekšējās sienas vai citā punktā, kur to iespējams noteikt) atbilstoši VVD Liepājas Pārvaldes nosacījumiem, skābekļa koncentrāciju un spiedienu, kā arī izplūdes gāzu temperatūru un tvaika saturu izplūdes gāzēs;
 - iii) lai pamatotu rotācijas krāšņu darbības atbilstību Noteikumu Nr. 401 prasībām pēc iekārtas darbības uzsākšanas pirmajā gadā vismaz reizi ceturksnī jāveic smago metālu, dioksīnu un furānu emisiju mērījumus un iegūto rezultātu izvērtējums, pie nepieciešamības veicot papildpasākumus.
- g) Atbilstoši Ziņojumā paredzētajam jānodrošina regulāra putekļu filtru attīrīšana un filtru nomaiņa, kā arī atbilstīga attīrīto putekļu un izlietoto filtru apsaimniekošana.
- h) A kategorijas atļaujā jānosaka ar Paredzēto darbību saistīti gaisa attīrīšanas iekārtu testēšanas un palaišanas / ieregulēšanas darbu nosacījumi, paredzot testa rezultātu izvērtēšanu VVD Liepājas Pārvaldē pirms iekārtu pastāvīgas ekspluatācijas uzsākšanas. Vadoties no palaišanas / ieregulēšanas darbu rezultātiem – pie nepieciešamības precizējami arī atļaujā noteiktie Ražotnes un tās iekārtu (jo īpaši – rotācijas krāsns (krāšņu)) darbības režīmi un kontroles nosacījumi.
- i) Pamatotu sūdzību saņemšanas gadījumā normatīvajos aktos (par piesārņojošas darbības izraisītu smaku noteikšanu un izplatības ierobežošanu) noteiktajos gadījumos veicami smaku mērījumi, un atkarībā no smaku mērījumu rezultātiem lemjams par papildus pasākumu, tajā skaitā Paredzētās darbības realizācijas nosacījumu, precizēšanu un ierobežojumu nepieciešamību.
- j) Ja saskaņā ar monitoringa vai periodiski veicamo emisijas mērījumu rezultātiem tiek konstatēti būtiski lielāki gaisu piesārņojošo vielu emisiju apjomi kā Ziņojumā prognozētie un A kategorijas atļaujā precizētie, Paredzētā darbība nav pieļaujama, līdz tiek novērsti trūkumi, kas rada šīs novirzes, nepieciešamības gadījumā veicot iekārtu vai piedevu dozēšanas sistēmas pilnveidi un atkārtotu ieregulēšanu, kā arī emisiju izkliedes modelēšanu, ievērtējot monitoringa datus. Minēto pasākumu rezultāti iesniedzami VVD Liepājas Pārvaldē lēmumu pieņemšanai par darbības turpināšanu un nosacījumiem.

6.5.4. Troksnis un tā izplatība.

- 6.5.4.1. Viena no papildu ietekmēm, kas saistāma ar Paredzētās darbības realizāciju, ir trokšņa līmeņa izmaiņas un iespējamie trokšņa radītie traucējumi. Cilvēku aizsardzībai no trokšņa radītā ilgtermiņa apgrūtinājuma Latvijas normatīvie akti paredz pieļaujamā trokšņa robežlielumus ilgtermiņa trokšņa rādītājiem $L_{\text{diēna}}$, L_{vakars} , L_{nakts} , kas noteikti saskaņā ar Ministru kabineta 2014. gada 7. janvāra noteikumu Nr. 16 „*Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība*” (turpmāk – Noteikumi Nr. 16) 2. pielikumu. Saskaņā ar Noteikumu Nr. 16 2. pielikumu, - individuālo (savrupmāju, mazstāvu vai viensētu) dzīvojamo māju, bērnu iestāžu, ārstniecības, veselības un sociālās aprūpes iestāžu apbūves teritorijās trokšņa robežlielums $L_{\text{diēna}}$ ir 55 dB(A), L_{vakars} ir 50 dB(A), bet L_{nakts} – 45 dB(A). Daudzstāvu apbūves teritorijās trokšņa robežlielumi ir par 5 dB(A) augstāki, proti: $L_{\text{diēna}}$ ir 60 dB(A), L_{vakars} ir 55 dB(A), bet L_{nakts} – 50 dB(A), savukārt publiskās apbūves teritorijās $L_{\text{diēna}}$ ir 60 dB(A), bet gan L_{vakars} , gan L_{nakts} 55 dB(A).
- 6.5.4.2. Ievērojot to, ka Paredzēto darbību plānots īstenot rūpnieciskās apbūves teritorijās, kur tiešā tuvumā nav dzīvojamās apbūves un citu apbūvētu teritoriju, Ziņojumā trokšņa ietekme nav vērtēta kā nozīmīgs ietekmes veids, tomēr vispārēji ir ievērtēti gan iespējamie trokšņa avoti, gan sagaidāmās pārmaiņas ar Paredzētās darbības īstenošanu. Secināts, ka tuvākā dzīvojamā apbūve atrodas aiz meža joslas vairāku simtu metru attālumā (tuvākā māja ~ 700 - 800 m attālumā), bet ~1 km rādiusā SIA „*Liepājas reģionālā slimnīca*” teritorija. Kopumā Ziņojumā ~ 1,2 km rādiusā identificētas 11 teritorijas, kurās ievērtētas iespējamās izmaiņas ar Paredzēto darbību, secinot, ka nedz darbības pašā Ražotnē, nedz ar Paredzēto darbību saistītais autotransports nozīmīgas izmaiņas trokšņa aspektā neradīs. Ziņojumā novērtēts, ka Noteikumos Nr. 16 noteiktie trokšņa robežlielumi jau tiek pārsniegti dzīvojamās apbūves teritorijās autoceļa P110 *Liepāja – Tāši/Grīzupes iela* tuvumā, tomēr Paredzētās darbības ietekmē situācijas pasliktināšanās netiek prognozēta.
- 6.5.4.3. Izvērtējis Ziņojumu un tajā ietvertu trokšņa novērtējumu, Birojs vispārēji varētu pievienoties šādam secinājumam, galvenokārt – Darbības vietas atrašanās vietas dēļ. Tomēr vērš Ierosinātājas uzmanību, ka tās sagatavotajā Ziņojumā visi ar Paredzēto darbību saistītie trokšņa avoti nav identificēti. Kā uz to pamatoti norādīts Ziņojuma 1.2.4. nodaļā, kur analizēti ar Paredzētās darbības īstenošanu saistītie LPTP, - Ražotnē iespējami tādi trokšņa avoti kā metāllūžņu uzglabāšana un pārvietošana, ventilatori un filtru sistēmas, izejvielu (šajā gadījumā – izdedžu un sakausējumu) smalcināšana/drūpināšana, rotācijas un elektriskā loka krāsnis, transports u.c. Arī saskaņā ar spēkā esošo Atļauju Ražotnes galvenie esošie trokšņa avoti ir ventilācijas iekārtas un elektriskā loka krāsnis, drūpināšanas iekārtas, no kurām žokļdrūpinātājs pat atrodas ārpus telpām. Tomēr Ziņojuma 2.12.2. nodaļā kā vienīgie Ražotnes trokšņa avoti vērtēts transports un rotācijas krāsnis (Ziņojuma 5. pielikumā kā trokšņa avoti definētas kopumā 5 rotācijas krāsnis, tādēļ Birojs pieņem, ka vērtējumā iekļautas arī elektriskā loka krāsnis, tomēr Ziņojums teksta daļā šo aspektu neanalizē un nepaskaidro). Nav šaubu, ka Ražotnes gadījumā jau pašlaik ir un ar Paredzēto darbību sagaidāmi arī citi trokšņa avoti, tajā skaitā avoti, kas būs izvietoti uz Ražotnes ēkas fasādēm vai jumta (piemēram, ventilācijas iekārtu sastāvdaļas, gaisa attīrīšanas iekārtu sistēmas sastāvdaļas), kas Ziņojuma 2.12.2. nodaļā un 4.1.2. nodaļā nav ņemts vērā. Projektējot un būvējot rotācijas krāsnis, kā arī pilnveidojot Ražotnes gaisa un dūmgāzu savākšanas, attīrīšanas un novadīšanas sistēmas, minētie trokšņa avoti un to atbilstīgs izvietojums Ierosinātājai jāņem vērā, jo nepārdomātas plānošanas rezultātā Ražotnes trokšņa avotu radītās ietekmes var skart arī lielāku teritoriju, nekā Ziņojumā novērtētā.

Atbilstīgi būtu bijis nodrošināt, ka visu minēto avotu ietekmes summa (un pamatojums to izvietojumam, ja avoti atrodas ārā, tajā skaitā uz Ražotnes fasādes vai jumta) tiek ņemta vērā jau IVN laikā, neatkarīgi no tā, vai Darbības vieta atrodas/neatrodas tālu no dzīvojamās un publiskās apbūves zonām. Šajā gadījumā Ierosinātāja pilnīgu trokšņa novērtējumu ir tikai atlikusi, jo tas kā priekšnosacījums Paredzētās darbības projektēšanai iekļaujams tās īstenošanas nosacījumos (Novērtējuma likuma 20. panta desmitā daļa).

6.5.4.4. Ievērojot to, ka trokšņa novērtējums pašreizējā Paredzētās darbības plānošanas un projektēšanas stadijā ir tikai vispārīgs un neietver visus trokšņa avotus, tādēļ nevar izslēgt, ka Paredzētās darbības ietekme trokšņa aspektā būs lielāka, kā arī to, ka nav pieļaujams ar Paredzētās darbības realizāciju pasliktināt esošo situāciju (pārsniedzot vai vēl vairāk pārsniedzot – trokšņa robežvērtības), – Birojs uzskata, ka konkrētajā gadījumā saskaņā ar Novērtējuma likuma 20. panta desmito daļu darbu veikšanai ir izvirzāmi šādi nosacījumi, ar kādiem Paredzētā darbība īstenojama vai nav pieļaujama:

- a) Ražotnes pārbūves vai iekārtu, tajā skaitā ventilācijas un gaisa attīrīšanas sistēmu būvniecības/pārbūves projekta sastāvā iekļaujams Ražotnes trokšņa avotu summārās ietekmes apkārtnes teritorijās novērtējums, ņemot vērā trokšņa avotu izvietošanu un raksturlielumus saskaņā ar Noteikumos Nr. 16 noteikto. Nav pieļaujama tādu Paredzētās darbības risinājumu, tajā skaitā trokšņa avotu izvietošanas risinājumu, īstenošana, kas var radīt Noteikumos Nr. 16 noteikto vides trokšņa robežlielumu pārsniegumus. Pie nepieciešamības savlaicīgi plānojami trokšņa ietekmes mazināšanas (prettrokšņa) pasākumi.
- b) Ja Paredzētās darbības realizācijas gaitā tiek paredzēti jauni, iepriekš nenovērtēti trokšņa avoti vai identificēti citi iepriekš neprognozēti apstākļi, kas var būt pamats trokšņa līmeņa pieaugumam, pirms šādu izmaiņu veikšanas jānodrošina atkārtota trokšņa novērtējuma veikšana, balstoties uz aktualizēto informāciju, un tā rezultāti jāiesniedz VVD Liepājas Pārvaldē. Atkarībā no novērtējuma rezultātiem lemjams par papildus pasākumu, tajā skaitā izmaiņu pieļaujamības un Paredzētās darbības realizācijas nosacījumu un ierobežojumu nepieciešamību.
- c) Ar Paredzēto darbību saistītie smagā autotransporta reisi plānojami un realizējami, galvenokārt, Noteikumu Nr. 16 1. pielikuma 1.2. punktā noteiktajā dienas laikā (periods no pulksten 7.00 – 19.00).
- d) Sūdzību saņemšanas gadījumā VVD Liepājas Pārvaldei jālemj par pienākuma uzlikšanu Ierosinātajai veikt mērījumus un, atkarībā no to rezultātiem, lemjams par papildus pasākumu, tajā skaitā Paredzētās darbības realizācijas nosacījumu un ierobežojumu nepieciešamību. Pēc papildu pasākumu realizācijas (ja tādi bijuši nepieciešami) jāveic atkārtoti trokšņa mērījumi. Visi trokšņa mērījumu rezultāti iesniedzami VVD Liepājas Pārvaldē un pašvaldībā.

6.5.5. Citi ar ferosakausējuma ražošanas procesu saistītie aspekti.

6.5.5.1. Izvērtējis Ziņojumu, Birojs secina, ka tas kopumā ietver ar Paredzētās darbības īstenošanu saistīto ietekmes aspektu izvērtējumu, tostarp ir identificēti aspekti, kas var vai varētu radīt būtisku ietekmi, kam atbilstīgi tiek plānoti (un paredzēti īstenot) ietekmes novēršanas, samazināšanas un pārvaldības pasākumus. Kur nepieciešams, šie aspekti analizēti šī Biroja atzinuma 6. daļas iepriekšējās nodaļās. Papildus minētajiem

aspektiem ar Paredzēto darbību un tās īstenošanu saistīti arī tādi jautājumi, kas attiecas uz procesu vadību un kontroli, drošības nosacījumi, iespējama ietekme uz darbinieku veselību, kam normatīvajos aktos paredzēta sava vērtēšanas un uzraudzības kārtība, prasības notekūdeņu, tajā skaitā lietus notekūdeņu, apsaimniekošanai u.c. jautājumi. Birojs ieskatā šie jautājumi ir ņemti vērā un analizēti Ziņojumā, kā arī prasības to pārvaldībai noteiktas jau ar ārējiem normatīvajiem aktiem, tādēļ Birojam nav nepieciešams papildus šos jautājumus noregulēt. Novērtējuma likuma 24. panta pirmās daļas 2. punkts nosaka, ka Ierosinātāja ir atbildīga par ziņojumā ietvertu risinājumu īstenošanu, tajā skaitā tādu risinājumu īstenošanu, kuri paredzēti, lai novērstu, nepieļautu vai mazinātu un, ja iespējams, atlīdzinātu paredzētās darbības būtisko negatīvo ietekmi uz vidi.

- 6.5.5.2. Vanādijs un tā savienojumi, tajā skaitā vanādija pentoksīdam, arsēnam raksturīga toksiska iedarbība, galvenokārt, ieelpojot to putekļus, caur elpošanas ceļiem. No Ziņojuma izriet, ka nozīmīgākais veselības apdraudējums, kas saistīts ar Paredzēto darbību, ir vanādija pentoksīdu saturošu putekļu ieelpošana, tomēr šādu emisiju rašanās Ziņojumā (galvenokārt) saistīta ar hidrometalurģijas procesu, no kā Ierosinātāja ir atteikusies. Ierosinātājai kopumā jānodrošina darba vide un darbinieku aprīkojums, lai ievērotu Paredzētajai darbībai saistošās prasības. IVN ietvaros ietekmes uz cilvēku veselību vērtēta, galvenokārt aspektos, kas saistīti ar ietekmi uz vidi (t.i. – ārpus Ražotnes). Tomēr ne mazāk svarīgi ir jautājumi, kas saistīti ar darba vidi, kuru vērtēšanai (atbilstības novērtēšanai) paredzētas savas procedūras. Ziņojuma 6. pielikumā pievienota Veselības inspekcijas 2018. gada 14. septembra vēstule Nr. 2.3.6-1/23242/8338 “*Par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu*”, kurā analizēti Paredzētās darbības risinājumi. No minētās Veselības inspekcijas atsauksmes par vērtējumu neizriet, ka Veselības inspekcija Paredzētās darbības kontekstā saskatītu kādus IVN stadijai nozīmīgus, ar veselības aizsardzību saistītus aspektus, kas nebūtu ievērtēti Ziņojumā. Veselības inspekcija sniegusi atsauksmi, ka piekrīt Ziņojumā ietvertajam vērtējumam, pie nosacījuma, ka tiek ievēroti un pildīti Ziņojumā norādītie obligātie nosacījumi: īstenoti inženiertehniskie pasākumi gaisa piesārņojošo vielu emisiju novērtēšanai un samazināšanai un Ražotnes darbības laikā nodrošināts gaisa emisiju novērtējums. Ziņojumā novērtēts, ka – paredzot atbilstošu tehniskos risinājumus (divpakāpju filtru sistēmas), tiks samazināta vanādiju un arsēnu saturošu putekļu nonākšana apkārtējā vidē, tādēļ vanādijs un arsēns noteiktie gaisa kvalitātes mērķlielumi cilvēku veselības aizsardzībai netiks sasniegti (piesārņojuma koncentrācijas būs ievērojami zemākas par pieļaujamo koncentrāciju). Tāpat secināts, ka piesārņojošo vielu emisijas nesasnies ekosistēmu aizsardzībai noteikto piesārņojuma līmeni, neradīs negatīvu ietekmi uz dabas vērtībām un ekosistēmām kopumā.
- 6.5.5.3. Ierosinātāja ietekmes uz vidi ietvaros nav identificējusi piesārņojuma avotus, no kuriem lietus ūdeņos var nonākt smagie vai retzemju metāli. Virszemes ūdens plūsma vērsta Tosmares ezera, tajā skaitā Dabas Lieguma virzienā. Ziņojumā novērtēts, ka potenciālā piesārņojuma nokļuve Dabas Liegumā no Darbības vietas ir mazvarbūtīga, bet nav izslēdzama. Iespējamā piesārņojuma atšķaidīšanās pakāpe ir atkarīga no izplūdušās piesārņojošās vielas, tās īpašībām un noplūdušā daudzuma. Norādīts, ka, īstenojot Paredzēto darbību, uzmanība jāpievērš izejvielu/produkcijas izkraušanas un iekraušanas laukumiem, jo lietus ūdeņi tiks novadīti vidē - novadgrāvī, kas ietek koplietošanas ūdensnotekā Nr. 3422231:03. Lai piesārņojums nenokļūtu virszemes ūdeņos, Ierosinātāja paredz atsevišķus laukumus, tajā skaitā izejvielu/produkcijas izkraušanai un iekraušanai, aprīkot ar cieto segumu un pieslēgt esošajai lietus kanalizācijai pēc tās

remonta/rekonstrukcijas. Lai samazinātu un novērstu ietekmi, pirms lietusūdeņu novadīšanas vidē plānots uzstādīt naftas produktu atdalītāju un suspendēto vielu filtru.

- 6.5.5.4. Atbilstoši VVD Liepājas Pārvaldes 2011. gada 8. augustā AS “*Baltic Agro*” izsniegtās B kategorijas atļaujas Nr. LI11IB0047 datiem, 2 artēziskie urbumi – LVĢMC Nr. 2604 un LVĢMC Nr. 2593 atrodas rezervē (SIA “*Baltic Agro*” objektā sadzīves vajadzībām izmanto ūdeni no SIA “*Liepājas Ūdens*” – 1500 m³/gadā), un urbumiem noteikts stingrā režīma aizsargjoslas rādiuss 10 m, bet bakterioloģiskā un ķīmiskā aizsargjosla nav nepieciešama (abiem urbumiem ir stingrā režīma aizsargzonas nožogojums). Ziņojumā sniegta informācija, ka artēziskie ūdeņi no Žaģares svītas dolomītiem ir relatīvi aizsargāti pret piesārņojumu, jo mazcaurlaidīgo nogulumu biezums ir intervālā no 1 m līdz 10 m. Saskaņā ar ūdens ieguves urbuma Nr. 2604 pases datiem ūdeni saturošie pamatieži atrodas 10 m dziļumā no zemes virsmas. Atbilstoši LVĢMC aizsargjoslu aprēķinam (2006. gada 9. maijā) urbumam Nr. 2593 Jonišķu – Žaģares ūdens horizonta statistiskais ūdens līmenis atrodas 1,2 m no zemes virsmas. Ņemot vērā, ka pazemes ūdeņu plūsma nav vērsta ūdens apgādes urbumu virzienā, bet gan Dabas Lieguma virzienā, netiek prognozēta ietekme uz tiem.
- 6.5.5.5. Saistībā ar būvniecību Darbības vietā jāņem vērā, ka Darbības vietā gruntsūdens līmenis atrodas 1,85 m un 1,42 m no zemes virsmas (Ziņojuma 2. pielikums), bet Jonišķu – Žaģares ūdens horizonta statistiskais ūdens līmenis atrodas 1,2 m no zemes virsmas. Ziņojumā norādīts, plānojot ģeotehnisko izpēti būvniecības darbus, kā arī veicot būvniecības darbus, jāņem vērā, ka, tā kā ūdeni saturošie pamatieži atrodas salīdzinoši tuvu zemes virsmai un līdz ar to pastāv iespēja, ka, atverot ūdeni saturošos pamatiežus, var notikt ūdens līmeņa pacelšanās spiedūdēns ietekmē. Izstrādājot būvprojektu, šāda iespējamība jāparedz un atkarībā no izvēlētas būvniecības tehnoloģijas, it īpaši pamatu izbūvei, jāizvēlas attiecīgi sūkņi ūdens atsūkņēšanai, ūdens novadīšanas vietas, kā arī citi pasākumi būvniecības laikā, ņemot vērā arī konstatēto piesārņojuma Darbības vietā. Plānojot ģeotehnisko izpēti, jāveic ģeotehniskā urbuma tamponēšana.
- 6.5.5.6. Ziņojumā identificēti vairāki ar Paredzēto darbību saistīti drošības aspekti - darbības ar ķīmiskām vielām, darbības ar atkritumiem, darbības ar mehāniskām iekārtām, darbības ar gāzveida degvielu, darbības ar elektriskām iekārtām, riski būvniecības laikā un ugunsdrošība. Ziņojumā norādīts, ka rūpniecisko avāriju vai negadījumu var izraisīt ne tikai nekontrolējamie tehnoloģiskie procesi vai darbības ar ķīmiskām vielām ražotnes teritorijā, bet arī nekontrolējamās darbības vai negadījumi ārpus ražotnes teritorijas. Ņemot vērā, ka Izlietoto katalizatoru pārstrādes Ražotnē netiek pārsniegti SEVESO direktīvā⁴⁹ kvalificējošie bīstamo ķīmisko vielu daudzumi pēc fizikāliem efektiem, Ziņojumā novērtēta ļoti maza varbūtība, ka Ražotnes iekārtas izraisīs vai ietekmēs domino efektu – divu vai vairāku objektu savstarpēju nevēlamu ietekmi, kas palielina rūpnieciskās avārijas iespējamību vai padara smagākas avārijas sekas. Ziņojumā iekļautajā risku novērtējumā kā galvenie riska aspekti identificēti tie, kas saistīti ar Izlietoto katalizatoru pārstrādi, proti, varbūtējs piesārņojums ar vanādijs vai tā savienojumiem (galvenokārt – vanādija pentoksīdu). Secināts, ka nepieciešamas atbilstošas un efektīvas gaisa attīrīšanas sistēmas, lai samazinātu līdz minimumam vanādiju un tā savienojumus saturošu putekļu (daļiņu) emisijas gaisā. Secināms, ka avāriju situāciju nepieļaušanai un rīcībai avārijas situācijās Ražotnē plānoti darbu organizācijas un drošības pasākumi, tajā skaitā, tehnoloģiskās iekārtas tiks aprīkotas ar automātisko vadības un brīdināšanas sistēmu, tiks sagatavotas darba

⁴⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2012/18/ES (2012. gada 4. jūlijs) par lielu ar bīstamām vielām saistītu avāriju risku pārvaldību, ar kuru groza un vēlāk atceļ Padomes Direktīvu 96/82/EK Dokuments attiecas uz EEZ.

instrukcijas un apraksti strādājošiem, kas veiks dažādas tehnoloģiskā procesa operācijas, darbinieki tiks apgādāti ar darba apstākļiem atbilstošiem individuālajiem darba aizsardzības līdzekļiem, Ražotnē tiks uzstādīts attiecīgs ugunsdzēsības aprīkojums, ražotnei tiks izstrādāts plāns rīcībai avāriju gadījumos, regulāri tiks veikta strādājošo apmācība un instruktāža.

6.5.5.7. Izvērtējot Ziņojumā iekļauto informāciju, secināms, ka ar Paredzēto darbību saistāmas ietekmes apjoms būs tieši atkarīgs no atbilstoša tehnoloģiskā procesa nodrošināšanas, kā arī ietekmes mazināšanas pasākumu īstenošanas, jo īpaši – atbilstošas gaisu piesārņojošo vielu attīrīšanas iekārtu izvēles un lietojuma (arī procesu uzraudzības un kontroles). Lielā mērā šie aspekti jau ņemti vērā Ziņojumā un papildus prasības to īstenošanai izvirzītas šajā Biroja atzinumā (iepriekšējās šī atzinuma 6. daļas nodaļās). Tādēļ Birojs uzskata, ka konkrētajā gadījumā saskaņā ar Novērtējuma likuma 20. panta desmito daļu papildu norādāmi šādi nosacījumi, ar kādiem Paredzētā darbība iespējama vai nav pieļaujama:

- a) Ierosinātajai jānodrošina Ziņojumā paredzēto drošības risinājumu, tai skaitā Ražotnes procesu vadībai un kontrolei, īstenošana, kā arī jānodrošina citu Ziņojumā ietvertu risinājumu īstenošana, kas paredzēti, lai novērstu, nepieļautu vai mazinātu Paredzētās darbības negatīvo ietekmi uz vidi. Citu starpā jānodrošina pasākumi, kas atbilstoši LPTP un piemērojamiem normatīvajiem aktiem nodrošina automatizētu ražošanas procesu kontroli un monitoringu, ietverot arī izejvielu padeves un ātruma kontroli, kritisko procesu, tostarp trauksmes, sadedzināšanas apstākļu un gāzes sastāva kontroli, kā arī gāzveida komponentu (piemēram, O₂, CO) u.c. nepieciešamo monitoringu.
- b) Ierosinātajai jānodrošina normatīvajos aktos noteikto prasību atkritumu apsaimniekošanai, tai skaitā transportēšanai, marķēšanai un uzglabāšanai, ievērošana – tiktāl, cik tās attiecas uz Paredzēto darbību.
- c) Pirms Paredzētās darbības uzsākšanas jāpabeidz Ziņojumā paredzēto Darbības vietas ģeotehnisko izpēti un tās inženiertīklu (ūdensvadu un kanalizācijas sistēmas, lietus ūdens kanalizācijas sistēmas) tehniskā stāvokļa inventarizāciju, un atbilstoši tai būvprojektā pamatojami Paredzētās darbības īstenošanai piemēroti risinājumi.
- d) Atbilstoši Ziņojumā paredzētajam pirms piesārņojošās darbības uzsākšanas pārbūvējama (pilnveidojama) lietus ūdeņu savākšanas sistēma, ievērtējot Dabas lieguma tuvumu, Darbības vietas hidroģeoloģiskos apstākļus un noteces nodrošināšanas iespējas. Paredzētās darbības īstenošanai jāparedz atbilstoši risinājumi lietus ūdeņu un virszemes ūdeņu savākšanai, attīrīšanai un novadīšanai vidē.
- e) Nolūkā nepieļaut augsnes, grunts un gruntsūdeņu piesārņojumu, jāparedz un jārealizē pasākumi, tajā skaitā atbilstoša izolējoša seguma izbūve un uzturēšana, vietās, kur plānotas Izlietoto katalizatoru un pārstrādes produktu, atkritumu uzglabāšanas vai apsaimniekošanas darbības.
- f) Darbiniekiem (arī autovadītājiem), kas iesaistīti bīstamo atkritumu apsaimniekošanā un transportēšanā, jānodrošina apmācības par to, kā rīkoties ārkārtas situācijās, tostarp ugunsgrēka vai atkritumu izbiršanas gadījumā. Darbiniekiem, kas veic darbības (arī transportēšanu) ar Izlietotajiem katalizatoriem, ir jābūt pieejamiem un nodrošinātiem ar

individuālās aizsardzības līdzekļiem (aizsargtērpi, aizsargtērpu ikdienas tīrīšanu, aizsargmaskas u.c.).

Rezumējoši Birojs secina -, lai arī Ziņojums satur pretrunīgu informāciju un vērtējums ne visos aspektos ir pilnīgs, Ierosinātāja ir izsvērusi galvenos risinājumus Paredzētās darbības realizācijai un sagaidāmās ietekmes nozīmīgajos ietekmes jautājumos. Balstoties uz veikto novērtējumu, nav identificēti Paredzētās darbības realizāciju pilnībā aizliedzoši faktori, ja tiek nodrošināt atbilstība normatīvajos aktos, Ziņojumā un šajā Biroja atzinumā noteiktajām prasībām, tomēr saglabājas apsvērumi saistībā ar atkritumu apsaimniekošanas un citiem jautājumiem, kuru samērība un pieļaujamība vērtējama, pieņemot ne tikai lēmumu par Paredzētās darbības akceptēšanu, bet arī izsverot un nosakot nosacījumus A kategorijas atļaujā, ja Paredzētā darbība tiek akceptēta.

Biroja atzinums ir kompetentās iestādes viedoklis par Ierosinātājas nodrošināto Ziņojumu, tajā novērtēto ietekmi. Lēmumu par Paredzētās darbības realizācijas pieļaujamību pieņem Novērtējuma likuma 21. panta kārtībā. Attiecīgā valsts institūcija, pašvaldība vai cita likumā noteiktā institūcija, vispusīgi izvērtē Ziņojumu, pašvaldību un sabiedrības viedokli un, ievērojot Biroja atzinumu par Ziņojumu, normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā pieņem lēmumu par Paredzētās darbības akceptēšanu vai neakceptēšanu. Ja tiek pieņemts lēmums par Paredzētās darbības pieļaujamību, Paredzēto darbību iespējams īstenot tikai ievērojot ārējos normatīvajos aktos noteiktos, Ziņojumā paredzētos un ar šo Biroja atzinumu izvirzītos nosacījumus, ar kādiem tā varētu būt īstenojama (Novērtējuma likuma 22. panta divi prim daļa).

Direktora p.i.
direktora vietniece –

Piesārņojuma novērtēšanas daļas vadītāja

 I. Kramzaka

2019. gada 10. oktobrī

